

ISSN 2350-9163

วารสารวิจัยสถาบัน มข.

KKU Institutional Research Journal

<http://irj.kku.ac.th>

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2559

• **เจ้าของ**

กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

• **วัตถุประสงค์**

วารสารวิจัยสถาบัน มข. เป็นวารสารทางวิชาการซึ่งบทความวิจัยสถาบันทุกเรื่องได้รับการประเมินโดย ผู้ทรงคุณวุฒิจากทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยขอนแก่นเพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณค่าแก่ผู้สนใจทั่วไป เป็นสื่อกลางรายงานความก้าวหน้าในการวิจัย และเป็นการแลกเปลี่ยนแนวความคิดในการวิจัย ในรูปวารสารทางอิเล็กทรอนิกส์ และมีการเผยแพร่ในรูปแบบเล่มสำหรับจัดส่งให้ห้องสมุดหรือหน่วยงานอื่นที่สนใจ

• **ที่ปรึกษา**

ศ.ดร.ศุภชัย ปทุมนากุล

• **บรรณาธิการ**

รศ.ดร.เจียมจิต แสงสุวรรณ

• **รองบรรณาธิการ**

นายภูมิภักดิ์ พัทธกะเขื่อนขันธุ์

• **กองบรรณาธิการ**

ศ.นพ.สมบูรณ์ เทียนทอง

ศ.ดร.สุพรรณิ พรหมเทศ

ศ.ดร.อภิพรธน์ พุกภักดี

รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ พันธุ์ลำเจียก

รศ.นพ.สุรพล วีระศิริ

รศ.ดร.คงศักดิ์ ธาตุทอง

รศ.ดร.ทรงศรี สรณสถาพร

ผศ.ว่าที่ร.ต.อรัญ ชูกระเดื่อง

ผศ.ดร.จิตติมา วรณศรี

ผศ.ดร.ภาวดี ภักดี

ผศ.ดร.ดุขวิทย์ อายุวัฒน์

ผศ.ดร.ปณิธาน พิระพัฒนา

อ.ดร.ศักดิ์ชัย เจริญศิริพรกุล

นายเรืองชัย จรุงศิริวัฒน์

นางอุบล จ้างพานิช

• **ผู้จัดพิมพ์**

กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สำนักงานอธิการบดี อาคาร 2 ชั้น 2

123 ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น

40002

โทรศัพท์/โทรสาร 043-203177-8

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ (มกราคม – เมษายน, พฤษภาคม – สิงหาคม, กันยายน – ธันวาคม)

- จำนวนพิมพ์

300 เล่ม

- การเผยแพร่

มอบให้ห้องสมุดหน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา และเจ้าของผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์

- ผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของบทความประจำฉบับ

รศ.ดร.สุนีย์	เลี้ยวเพ็ญวงศ์
--------------	----------------

รศ.ดร.ประยงค์	แสนบุราณ
---------------	----------

รศ.ดร.เอกศักดิ์	ยุคตะนันท์
-----------------	------------

รศ.ดร.วิลาวัรรณ	พันธุ์พฤกษ์
-----------------	-------------

รศ.ดร.เจียมจิต	แสงสุวรรณ
----------------	-----------

รศ.ดร.ธีระ	ฤทธิ์รอด
------------	----------

รศ.ดร.พรเทพ	ถนนแก้ว
-------------	---------

รศ.ดร.สุชาติ	วัฒนชัย
--------------	---------

รศ.ดร.เกียรติศักดิ์	พันธ์ลำเจียก
---------------------	--------------

ผศ.ดร.ดารณี	หอมดี
-------------	-------

ผศ.ดร.พัชรีย์	จันทร์เพ็ญ
---------------	------------

อ.ดร.ศิริพงษ์	เพ็ญศิริ
---------------	----------

นายภูมิภักดิ์	พิทักษ์เชื่อนพันธ์
---------------	--------------------

นางภาวนา	กิตติวิมลชัย
----------	--------------

นางจินตนา	กนกปราน
-----------	---------

- ฝ่ายจัดการ

นางปิยะนุช	บุศราคัม
------------	----------

นางสาวชญานิษฐ์	คำภักดี
----------------	---------

- เทคนิคและสื่อออนไลน์

นางสาวจิตติภา	ศรีวัธนทรัพย์
---------------	---------------

นายเกียรติภูมิ	กฤตเวทิน
----------------	----------

- พิมพ์ที่

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

123 ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น

40002

โทร.043-347102 โทรสาร. 043-347100

E-mail:kkuprinting@hotmail.com

ข้อเขียนหรือบทความใดๆ ที่ได้พิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิจัยสถาบัน มข.ฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นเฉพาะตัวของผู้เขียน และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย และไม่มีข้อผูกพันด้วยประการใดๆ อนึ่ง กองบรรณาธิการวารสารยินดีรับพิจารณาบทความจากนักวิชาการ นักศึกษา ตลอดจนผู้อ่าน และผู้สนใจทั่วไป เพื่อนำลงตีพิมพ์สำหรับบทความวิจัยและบทความวิชาการต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

บรรณาธิการแถลง

สวัสดีค่ะ

วารสารวิจัยสถาบัน มข. ฉบับนี้เป็นฉบับเปิดศักราชใหม่ของปี พ.ศ. 2559 ซึ่งเป็นปีที่ 4 ของวารสารวิจัยสถาบัน มข. กองบรรณาธิการขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย โปรดดลบันดาลให้ทุกท่าน มีความสุข มีแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์สิ่งดีงาม มีความเจริญก้าวหน้าในงานและอาชีพ อบอวลด้วยความอบอุ่น ความรัก ความเข้าใจซึ่งกันและกัน ตลอดจนการประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ตั้งใจที่ท่านปรารถนา ตลอดไป

ในปี พ.ศ. 2559 วารสารวิจัยสถาบัน มข. ยังมีความมุ่งมั่นที่จะเป็นเวทีในการให้ทุกหน่วยงานหรือองค์กรได้นำเสนอผลงานวิชาการด้านการวิจัยสถาบันดังเจตนาเดิมที่ได้ตั้งไว้ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมการวิจัยสถาบันให้มีความเจริญงอกงาม และแบ่งปันในประเทศไทย และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาหน่วยงานหรือองค์กร หรือเป็นการพัฒนาและแก้ปัญหาองค์กรโดยใช้ข้อมูลที่ผ่านมาผ่านกระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบและเลือกใช้วิธีวิทยาการวิจัยอย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชา สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ และเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานอื่นๆ รวมทั้งการต่อยอดองค์ความรู้ที่นำมาใช้ในการพัฒนาหน่วยงานและองค์กรอย่างต่อเนื่อง การวิจัยสถาบันจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการผลักดันองค์กรให้มีการพัฒนาและมีความก้าวหน้า รวมทั้งขับเคลื่อนหน่วยงานหรือองค์กรไปสู่การเป็นผู้นำของงานที่ทำหรือพันธกิจนั้นๆ ในทั้งระดับประเทศ และนานาชาติ

การวิจัยสถาบันที่ดี มักจะมีประเด็นที่นำไปสู่การทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยมาจากหน่วยงานหรือองค์กร เป็นประเด็นเร่งด่วนที่มีความสำคัญและสัมพันธ์กับเป้าหมายหรือทิศทางในการพัฒนาหน่วยงานหรือองค์กร ไม่ว่าจะเป็นประเด็นที่ต้องการผลทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยมาแก้ปัญหา เมื่อหน่วยงานหรือองค์กรเกิดปัญหาหรือมีอุปสรรคในการพัฒนาหน่วยงานหรือองค์กร การผลทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยมาใช้ในการตัดสินใจในบางเรื่องของหน่วยงานหรือองค์กร รวมถึงการผลทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยมาใช้ในการวางแผนในอนาคต และการพัฒนาเพื่อนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดีหรือความเป็นระดับผู้นำหรือความเป็นเลิศขององค์กร ด้วยเหตุที่เป้าหมายของการทำวิจัยสถาบันเฉพาะเจาะจงอยู่ที่การนำผลการวิจัยไปใช้ ไปปฏิบัติ หรือพัฒนาองค์กรที่ทำการศึกษาวิจัย และหากงานวิจัยนั้นไม่ได้ถูกนำไปใช้ ก็ไม่แตกต่างจากงานวิจัยทั่วไป และยังมีคุณค่าลดลงเพราะข้อจำกัดของการวิจัยอีกด้วย

วารสารวิจัยสถาบัน มข. นี่เป็นการนำเสนอประเด็นการแก้ปัญหาและพัฒนาหน่วยงานหรือองค์กร ซึ่งประเด็นต่างๆ เป็นประเด็นที่ทำการศึกษาวิจัยในหน่วยงานหรือสถาบันทางการศึกษาทั้งหมด ซึ่งกองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารวิจัยสถาบัน มข. จะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงกว้างของสถาบันการศึกษา และนำไปสู่การพัฒนาของสถาบันการศึกษาในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง และก้าวกระโดดสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการศึกษาไทยได้

เจียมจิต แสงสุวรรณ

สารบัญ

การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้รายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน
สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพายัพ

ศิริณา ดอกบัว1

ความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ ต่อมาตรฐานการประเมินผล

การปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

กรุณา โสฬสจินดา พุสดี ไกยวงษ์13

เว็บแอปพลิเคชันระบบสนับสนุนการตัดสินใจการเลือกเส้นทาง

นิติศักดิ์ โพธาราม วรุตม์ ศรีมีธรรม ยุพิน สรรพคุณ25

การกระจายแพทย์ของศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่น

อนงค์ศรี งอสอน37

ความต้องการการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพของ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สุวรรธ พุ่มอัม44

แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุนสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ภัสราภรณ์ พรหมเทพ51

รูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาตนสู่สังคมที่มีผลต่อจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ในสถาบัน

ผลิตบัณฑิตทางการพยาบาล สังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษาเอกชน: กรณีศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์

ภาวดี รามสิทธิ์ อัมมา ชื่นบุญ สุทธิวรรณ พีรศักดิ์โสภณ สุวรรณี ละออไภย์59

การพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนเทศบาล 3

ศรีสว่างสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

ปวีณ์กร ทาสาลี76

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ

โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ประเทศเวียดนาม

เวิน ก้าวถิษฐ์87

ความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ผจญ คำชูสังข์98

KKU isr.j. 2016; 4(1) : 1-12

<http://irj.kku.ac.th>

การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้ รายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพายัพ

The Developer of e-Coursware for Reviewing Knowledge of Logic and Mathematics for Daily Living Subject for Undergraduate Students of Payap University

ศิริินภา ดอกบัว (Sirinapa Dokbua)^{1*}¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์^{*}Correspondent author : mirin_love@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายในการวิจัยครั้งนี้คือ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ 2) เพื่อสร้างและประเมินประสิทธิภาพบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ก่อนและหลังเรียนทบทวนความรู้ด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ และ 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาของนักศึกษาที่มีต่อการทบทวนความรู้ด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้ในรายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพายัพที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผลการศึกษาพบว่า 1) องค์ประกอบของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบไปด้วยเนื้อหาข้อความ ภาพประกอบอาจจะเป็นภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว สื่อวิดีโอเสียงบรรยาย แอนิเมชัน ส่วนที่เป็นปฏิสัมพันธ์หรือการโต้ตอบระหว่างผู้เรียนกับสื่อ รวมทั้งแบบฝึกหัด และแบบทดสอบเพื่อวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและเพื่อการใช้งานร่วมกับสื่อเสริมอื่นๆ ได้ รวมทั้งการใช้งานร่วมกับระบบบริหารจัดการการเรียนรู้หรือ LMS ได้ บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ควรรองรับมาตรฐาน SCORM 2) ประสิทธิภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.01/86.42 แสดงว่าบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นไปตามเกณฑ์ 3) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนทบทวนความรู้ด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ พบว่าจะแนนสอบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 4) ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้ในรายวิชาคณิตศาสตร์และตรรกวิทยาสำหรับชีวิตประจำวัน มีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$)

คำสำคัญ: บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ตรรกวิทยา คณิตศาสตร์

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study the factors related to the development of electronic Courseware, 2) create and evaluate the efficiency of electronic Courseware 3) compare the learning achievement of students before and after a review through electronic Courseware and 4) study opinions of the students towards the review of knowledge through electronic Courseware in order to review knowledge in the subjects of Logic and Mathematics for daily living Subject. The target groups in this research consists of 30 undergraduate students at Payap University enrolled in Logic and Mathematics for daily living in the 2nd Semester of Academic Year 2556, with Purposive Sampling. The results of the study were: 1) The elements of the electronic Courseware consist of content, text, illustrations--slides or animations, video, audio narration, the interaction between students and media, exercises, and tests, in order to measure and evaluate the learning results of students, and for using in combination with other additional media, including working with the Learning Management System or LMS. Electronic lessons should be certified of the SCORM standard. 2) The efficiency of the electronic Courseware was 87.01/86.42, showing that the electronic Courseware were in accordance with the criteria. 3) The comparison of the learning achievement of students before and after a review through electronic Courseware was found that the scores after the review are higher than those before the review with the Significance of .05. and 4) The average of the opinions of the students towards the review of knowledge through electronic Courseware in order to review knowledge in the subjects of Logic and Mathematics for daily living was the level “very good” ($\bar{X} = 4.40$).

Keywords : e-Courseware , logic , mathematics

บทนำ

มหาวิทยาลัยพายัพได้จัดหลักสูตรการศึกษาแบ่งออกเป็น 10 คณะ 3 วิทยาลัย และจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกตามโครงสร้างหลักสูตรปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ได้จัดวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวันไว้ในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปและเป็นหลักสูตรที่เรียนร่วมกันทุกหลักสูตร

จากการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของนักศึกษาส่วนใหญ่จบระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในหลากหลายสาขาวิชา ทำให้นักศึกษามีความแตกต่าง ทั้งทางด้านความถนัด ความสามารถ เชาวน์ปัญญา ซึ่งการสอนในเนื้อหาใหม่ให้กับนักศึกษานั้น จากพื้นฐานความรู้ทางคณิตศาสตร์และตรรกศาสตร์น้อย แต่ด้วยเนื้อหาในการเรียนการสอนมีจำนวนมากบวกกับจำนวนชั่วโมงการ

เรียนการสอนที่จำกัด ทำให้บางครั้งไม่สามารถทบทวนความรู้เดิมหรือปรับพื้นฐานความรู้เดิมได้ทั้งหมด ด้วยข้อจำกัดทางด้านเวลา และความรู้ความสามารถในการทำความเข้าใจของแต่ละบุคคล จึงเป็นอุปสรรคในการจัดการเรียนสอน ปัญหาความแตกต่างกันดังที่กล่าวมา ทำให้นักศึกษาแต่ละคนใช้เวลาในการทำความเข้าใจไม่เท่ากัน และอีกด้านคือ เนื้อหาวิชาในแต่ละหัวข้อที่เกี่ยวข้องกัน ผู้เรียนจำเป็นต้องทบทวนความรู้เดิมเพื่อเชื่อมโยงความรู้ใหม่ (1) หากผู้เรียนลืมเนื้อหาที่เคยเรียนไปแล้ว และผู้สอนก็มีเวลาที่จำกัดในการทบทวนความรู้เดิมให้กับผู้เรียน

จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการทบทวนความรู้ให้กับผู้เรียน แต่เนื่องด้วยระยะเวลาการเรียนการสอนมีจำกัด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้ในวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน

ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ผ่านระบบอินเตอร์เน็ต ซึ่งผู้เรียนจะสามารถเข้าศึกษาบทเรียนนอกเวลาเรียนได้ตามความสะดวกของแต่ละบุคคลการถ่ายทอดเนื้อหาผ่านทางมัลติมีเดียสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี (2) และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา บนระบบ LMS ของทางมหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์
2. เพื่อสร้างและประเมินประสิทธิภาพบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพายัพ
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ก่อนและหลังเรียนทบทวนความรู้ด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาของนักศึกษา ที่มีต่อการทบทวนความรู้ด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้ในรายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา และพัฒนาบทเรียนบนอิเล็กทรอนิกส์ออกเป็น การวิจัย 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย และขอบเขตด้านตัวแปร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการสร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้ คือ รายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์ สำหรับชีวิตประจำวัน ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 บท คือ

บทที่ 1 เรื่อง ตรรกวิทยาวิทยาและการใช้เหตุผลในชีวิตประจำวัน

บทที่ 2 เรื่อง คณิตศาสตร์พื้นฐานสำหรับชีวิตประจำวัน

บทที่ 3 เรื่อง พื้นฐานความน่าจะเป็น

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพายัพที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นนักศึกษากลุ่มที่เรียนในชั้นเรียนของอาจารย์ผู้ให้ข้อมูลเนื้อหาบทเรียนนี้

3. ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์
2. ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้บทเรียนสำหรับการทบทวนหลักการเรียนในรายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน
2. ได้แนวทางการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ทบทวนความรู้ด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อทบทวนความรู้รายวิชา ตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวันหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้รายวิชา ตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวันอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อทบทวนความรู้ในรายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน สำหรับนักศึกษา

ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวิธีการศึกษาดังนี้

1. ขั้นการศึกษาองค์ประกอบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์
2. ขั้นการออกแบบพัฒนาและการประเมินสื่อ
3. ขั้นทดลองและศึกษาความคิดเห็น

1. ขั้นการศึกษาองค์ประกอบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

1.1 กำหนดกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพายัพที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชานักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนในรายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นนักศึกษาที่เรียนในชั้นเรียนของอาจารย์ผู้ให้ข้อมูลเนื้อหาบทเรียนนี้

1.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

1.2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาเกี่ยวกับความต้องการบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

1.2.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์

1.2.3 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์และนำไปใช้งานจริง

1.3 เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาองค์ประกอบโดยการใช้แบบสัมภาษณ์

1.3.1 สัมภาษณ์นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาที่ลงทะเบียนในรายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวันในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 10 คน

1.3.2 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อทบทวนความรู้ในรายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน

2. ขั้นการออกแบบพัฒนาและการประเมินสื่อ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีดังนี้

2.1 บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้ในรายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน ในการพัฒนามีลำดับขั้นตอนตามรูปแบบของ ADDIE Model ประกอบไปด้วย ขั้นการวิเคราะห์, ขั้นตอนออกแบบ, ขั้นตอนพัฒนา, ขั้นตอนทดลองใช้และขั้นประเมินผล

2.2 แบบประเมินคุณภาพบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ มี 2 ประเภท ซึ่งใช้สำหรับประเมินคุณภาพเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา และประเมินคุณภาพด้านการออกแบบและพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์โดยผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบและพัฒนา

2.3 แบบสอบถามความความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้รายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพายัพ

3. ขั้นการทดลองและศึกษาความคิดเห็น

3.1 นำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้วิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน ให้กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน ใช้นอกเวลาเรียนผ่านระบบบริหารจัดการการเรียนการสอนหรือระบบ LMS ของมหาวิทยาลัยพายัพ

3.2 ผู้เรียนทำการเสนอความคิดเห็นในการเรียนทบทวนด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้วิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน

3.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้ t – test Dependent สำหรับทดสอบความแตกต่างของคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการเรียนใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคุณภาพบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์จำนวนได้จากสูตร (3)
2. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ของคุณภาพบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ จำนวนจากสูตร(3)
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้ t-test Dependent สำหรับทดสอบความแตกต่างของคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนจากการใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ จำนวนได้จากสูตร (4)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็น

1. ค่าเฉลี่ย (Mean)
2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. การทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ การสัมภาษณ์นักศึกษาทั้งหมด 10 คน ที่คาดว่าจะลงทะเบียนเรียนในรายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน เพื่อหาองค์ประกอบของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ จากการสัมภาษณ์พบว่า

นักศึกษาส่วนใหญ่ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (ร้อยละ 60) และชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 20) และชั้นปีที่ 4 (ร้อยละ 20) ปัญหาและอุปสรรคที่นักศึกษาพบจากการเรียนในชั้นเรียน มากที่สุด คือ เรียนแล้วลืม ทำให้การเรียนครั้งต่อไปไม่ต่อเนื่อง (ร้อยละ 100) รองลงมา คือ ปัญหาทางด้านเวลาในการเข้าชั้นเรียน (ร้อยละ 90) และ น้อยที่สุด คือ ไม่เข้าใจเนื้อหาจากการเรียนรู้ในชั้นเรียน (ร้อยละ 70) และมีประเด็นอื่นๆ ที่สามารถรวบรวมได้ดังนี้คือ ตามเนื้อหาที่ผู้สอนอธิบายไม่ทัน และ ไม่มีสมาธิในการเรียน นักศึกษารู้จักบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่ไม่รู้จัก (ร้อยละ 80) และ รู้จักบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (ร้อยละ 20) ส่วนที่รู้จักเคยเรียนรู้โดยใช้บทเรียน

อิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์ <http://courseware.payap.ac.th/> ของมหาวิทยาลัยพายัพ นักศึกษาต้องการให้มีบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อทบทวนความรู้เดิมจากการเรียนรู้ในชั้นเรียน คือต้องการ (ร้อยละ 100) โดยอยากให้ มีสิ่งที่เพิ่มเติมจากบทเรียนในรูปแบบใดบ้าง ส่วนมากต้องการ เนื้อหาเพิ่มเติม การสรุปเนื้อหาแบบฝึกหัดเสริม (ร้อยละ 100) และอื่นๆ สรุปประเด็นได้ดังนี้คือ ต้องการให้มีส่วนของการฝึกคิดคำนวณ และ แบบจำลองสถานการณ์ต่างๆ ส่วนประกอบที่นักศึกษาต้องการให้มีในบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อทบทวนความรู้มีอะไรบ้าง ส่วนมากต้องการให้มี ข้อความอธิบาย ภาพประกอบ เสียงบรรยาย ภาพเคลื่อนไหว สื่อวิดีโอ การโต้ตอบกับสื่อ (ร้อยละ 100) และอื่นๆ สรุปประเด็นได้ดังนี้คือ เกมฝึกทักษะ และแอนิเมชั่น นักศึกษาคิดว่าจำเป็นหรือไม่ที่บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน รวมทั้งแบบฝึกหัด เพื่อวัดและประเมินผลความรู้ของนักศึกษา ส่วนใหญ่คิดว่าจำเป็น (ร้อยละ 100) การเข้าใช้งานระบบ LMS หรือ e-Learning ของนักศึกษา ส่วนใหญ่ คือ เข้าใช้ตามที่อาจารย์กำหนดให้เข้า (ร้อยละ 60) รองลงมา เข้าใช้งาน 1 ครั้งต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 30) และน้อยสุด เข้าใช้งานมากกว่า 1 ครั้งต่อเดือน (ร้อยละ 10) การเข้าใช้งานระบบ LMS หรือ e-Learning ของนักศึกษาส่วนใหญ่ คือ ดาวน์โหลดเอกสาร และ ส่งงานผ่านระบบ (ร้อยละ 100) น้อยที่สุด คือ ทำแบบฝึกหัด / แบบทดสอบ และ ใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (ร้อยละ 20) นักศึกษามีความคิดเห็นอย่างไรถ้ามีบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้สำหรับทบทวนความรู้บนระบบ LMS หรือ e-Learning ของทางมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่คิดว่ามีประโยชน์สำหรับการเรียนรู้ (ร้อยละ 100) ความคิดเห็นอื่นๆ สามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้คือ มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไว้ทบทวนก่อนสอบ สะดวกต่อการเข้าใช้งาน และคิดว่าการเรียนรู้มีความจะน่าสนใจมากขึ้น ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นสำหรับการนำรายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน มาจัดทำเป็นบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อทบทวนความรู้สามารถสรุปประเด็นข้อเสนอแนะและความคิดเห็น

ดังนั้นคือ ดีมากถ้ามีสำหรับรายวิชานี้เพราะคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เข้าใจยากต้องทบทวนบ่อยๆ ถ้ามีบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์วิชานี้จะทำให้การเรียนไม่น่าเบื่อ นำมาใช้ในการทบทวนนอกเวลาเรียนได้ และต้องการให้มีแบบฝึกหัดมากๆ เพื่อฝึกทักษะของตนเอง

2. ผู้วิจัยได้ทำการสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้วิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน โดยผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญทั้งทางด้านเนื้อหา และ ทางด้านการออกแบบ โดยแยกผลการประเมินได้ดังนี้

ผลการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้วิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวันสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพายัพ จากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3 ท่าน ได้ผลการประเมิน ดังนี้ การประเมินคุณภาพบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้รายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพายัพ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยรวมอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นส่วนการประเมินทั้งหมด 3 ส่วน พบว่า ส่วนที่อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก ($\bar{X} = 4.67$) คือ ส่วนที่ 2 เนื้อหาบทเรียน และส่วนที่มีระดับคุณภาพรองลงมา คืออยู่ในระดับคุณภาพดีเรียงตามลำดับได้ดังนี้คือ ส่วนที่ 3 ส่วนประเมินการเรียนรู้ และ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ($\bar{X} = 4.47, 4.42$)

พิจารณาตามรายการประเมินส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก และ ระดับดี ส่วนรายการที่มีระดับคุณภาพปานกลางคือคำแนะนำการใช้งาน

ผลการประเมินคุณภาพด้านออกแบบและพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้วิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวันสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ จากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3 ท่าน ได้ผลการประเมิน ดังนี้ การประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสำหรับบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อทบทวนความรู้รายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับคุณภาพดี ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นส่วนตัวทั้ง 4 ด้านพบว่า ด้านที่อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.43) คือ ด้านปฏิสัมพันธ์และการให้ผลย้อนกลับ ส่วนด้านที่อยู่ในระดับคุณภาพดี ($\bar{X} = 4.40, 4.39, 4.48$) ได้แก่ ด้านส่วนนำ,ด้านเนื้อหาบทเรียน และ ด้านคุณลักษณะของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ตามลำดับและมีข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญคือ ควรเพิ่มส่วนของการแนะนำการใช้งานให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

ผลการวิเคราะห์การทดลองใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อทบทวนความรู้โดยการทดลองกับนักศึกษาในกลุ่มใหญ่ ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างและใช้โปรแกรมคำนวณค่าประสิทธิภาพ E1/E2 ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์การหาประสิทธิภาพระหว่างเรียนและหลังเรียนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อทบทวนความรู้รายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

คะแนน	จำนวนผู้เรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	$\bar{X}$	ร้อยละ
คะแนนระหว่างเรียน (E1)	30	116	3028	100.93	87.01
คะแนนทดสอบหลังเรียน (E2)	30	40	1037	34.57	86.42

จากตาราง 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยร้อยละระหว่างเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มใหญ่ เท่ากับ 100.93 และ 34.57 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพระหว่างเรียนกับหลังเรียน เท่ากับ 87.01/86.42 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในสมมติฐาน คือ 80/80 แสดงให้เห็นว่าบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

เพื่อทบทวนความรู้วิชาตรรกวิทยาและชีวิตประจำวัน มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และสามารถนำไปใช้สำหรับการทบทวนความรู้

3. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ทำการทบทวนความรู้ด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจากบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้วิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	30	25.60	2.92	-21.384**	0.0000
หลังเรียน	30	34.57	2.11		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

df=29

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.60 และ หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.11 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนที่ทบทวนบทเรียนด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ สูงกว่าการทำแบบทดสอบก่อนเรียน เมื่อวิเคราะห์ค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติคอมพิวเตอร์ จากการคำนวณ t-test สามารถสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทบทวนความรู้ด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ วิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน และหลังการทบทวนความรู้ด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ มีความแตกต่างกัน โดยหลังการทบทวนความรู้ด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ นักศึกษามีผลการเรียนที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการทบทวนความรู้ด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้วิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.60) โดยมากเป็นลำดับที่ 1 คือ ภาพกราฟิกเหมาะสมชัดเจนสอดคล้องกับเนื้อหาและมีความสวยงามมีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบและสร้างภาพ ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.48) ลำดับที่ 2 คือ ผู้เรียนสามารถตรวจสอบคะแนนได้ทันทีในบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ และรู้ข้อผิดพลาดของการทำแบบทดสอบพร้อมมีคำอธิบาย ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.57) ลำดับที่ 3 คือ การมีบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ทำให้ผู้เรียนสามารถทบทวนเนื้อหาทั้งหมดจากที่เรียนในชั้นเรียน ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.68)

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาครั้งนี้ว่าการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้วิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพายัพ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.01/86.42 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีระดับความคิดเห็นของผู้เรียนในระดับ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์จากการสัมภาษณ์นักศึกษาที่คาดว่าจะลงทะเบียนเรียน

รายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวันพบว่า นักศึกษาต้องการให้มีบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อทบทวนความรู้ในรายวิชานี้ โดยต้องการให้มีสิ่งที่เพิ่มเติมจากบทเรียนเดิมคือ เนื้อหาเพิ่มเติม การสรุปเนื้อหาแบบฝึกหัดเสริม และองค์ประกอบในบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องการให้มีคือ ข้อความอธิบาย ภาพประกอบ เสียงบรรยาย ภาพเคลื่อนไหว สื่อวิดีโอ การโต้ตอบกับสื่อและอื่นๆ ที่สรุปประเด็นได้คือ เกมฝึกทักษะ และแอนิเมชัน นอกจากนี้ควรมีการประเมินผลการเรียนรู้โดยมีแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน รวมทั้งแบบฝึกหัด เพื่อวัดผลประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา และจากการสัมภาษณ์พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้งานระบบบริหารจัดการการเรียนการสอน หรือ ระบบ LMS หรือ e-Learning มหาวิทยาลัยพายัพ ดังนั้น บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ สามารถใช้งานผ่านเครือข่ายและใช้งานร่วมกับระบบบริหารจัดการการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือต้องรองรับมาตรฐาน SCORM

2. การหาประสิทธิภาพของบทเรียนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้รายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน สำหรับนักศึกษاپริญญาตรี มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการประเมินคุณภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ฯ ในด้านคุณภาพเนื้อหาบทเรียน มีระดับคุณภาพดีมากและการประเมินคุณภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ฯ ในด้านการออกแบบและพัฒนา มีระดับคุณภาพดี และการหาประสิทธิภาพกับกลุ่มใหญ่จำนวน 30 คน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.01/86.42 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้เนื่องจากได้ผ่านการวิเคราะห์ออกแบบการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ตามหลักการออกแบบระบบ ADDIE Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 ขั้นวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหาพบว่าผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ทำให้การเรียนในชั้นเรียนเกิดการรับรู้ที่แตกต่างกัน ปัญหาจากการสืบเนื้อหาเดิม และผู้สอนไม่สามารถทบทวนในเวลาเรียนได้ จากการวิเคราะห์ผู้เรียน

พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่1 และชั้นปีอื่นๆ ส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานและความชำนาญในรายวิชานี้ที่แตกต่างกัน รวมทั้งความสนใจในการเรียนน้อย และส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถด้านการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นอย่างดี จากการวิเคราะห์เนื้อหาบทเรียน พบว่า เนื้อหาซึ่งประกอบไปด้วยบทเรียน 2 เรื่องหลัก ได้แก่ เรื่องตรรกวิทยาและการใช้เหตุผลในชีวิตประจำวัน และเรื่องคณิตศาสตร์พื้นฐานสำหรับชีวิตประจำวัน ในแต่ละบทดังกล่าวประกอบด้วยหัวข้อย่อยทั้งหมด 14 หัวข้อและวิเคราะห์องค์ประกอบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์พบว่า บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์สามารถใช้งานร่วมกับระบบบริหารจัดการการเรียนการสอน หรือ LMS ที่ใช้โปรแกรมมูเดิล (moodle) ได้ โดยต้องมีมาตรฐาน SCORM และเป็นบทเรียนที่ช่วยให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่ขั้นของการออกแบบและเลือกใช้เครื่องมือสำหรับการสร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ดังที่ Uplus (5) ได้กล่าวถึงขั้นวิเคราะห์ว่าเป็นขั้นตอนแรกของการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้งหมด

2.2 ขั้นตอนออกแบบ (Design) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ออกแบบโครงสร้างเนื้อหาสำหรับการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบไปด้วยเนื้อหา วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เทคนิคการนำเสนอ ส่วนปฏิสัมพันธ์ และการประเมินผล โดยออกแบบในลักษณะของ Learning Object โดยการแยกเป็นหน่วยย่อยสอดคล้องกับบทเรียนที่ใช้สำหรับการทบทวนความรู้ที่เรียนมาแล้ว

ขั้นที่ 2 การออกแบบโครงสร้างและลักษณะของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียนที่แตกต่างกันโดยได้จากการวิเคราะห์ผู้เรียน ส่วนนี้เป็นส่วนของการออกแบบหน้าจอ ทั้งด้านการเลือกสี ภาพ และตัวอักษร ซึ่งเป็นส่วนติดต่อกับผู้เรียน มีลักษณะดังนี้คือ

1. การออกแบบให้เกิดแรงจูงใจในเนื้อหา ผู้วิจัยได้ใช้ภาพและตัวอักษรที่ดึงดูดสายตา

โดยยึดหลักการใช้ตัวอักษรหนา บาง เพื่อดึงดูดความสนใจ ใช้รูปแบบตัวอักษรเดียวกันทั้งบทเรียน การเน้นหัวข้อหลัก การจัดวางตัวหนังสือ เน้นส่วนสำคัญอยู่ย่อหน้าแรก และพยายามให้อยู่หน้าเดียวกัน หลีกเลี่ยงการใช้วิธีเลื่อนข้อความ (Scrolling) ใช้ภาพกราฟฟิคสองมิติที่สื่อถึงบทเรียนมากที่สุด การใช้สีใช้หลักการวงล้อสี (Color Wheel) เพื่อไม่ให้สีติดกันเกินไป ใช้สีเน้นความสำคัญของข้อความ เช่น คำตอบผิดสีแดง การใช้เสียงประกอบเป็นเสียงพูดบรรยายประกอบเนื้อหา โดยไม่ใช้เสียงดนตรีประกอบ เนื่องจากโปรแกรมไม่สามารถลดเสียงดนตรีประกอบได้ ซึ่งอาจเป็นการรบกวนผู้เรียน

2. การออกแบบปุ่มและเครื่องหมายต่างๆ มีลักษณะที่กลมกลืนไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีสัญลักษณ์ที่สื่อความหมาย และอยู่ในตำแหน่งเดิมเสมอ

3. การให้ผู้เรียนสามารถควบคุมบทเรียน เปิดใช้และทบทวนบทเรียนได้โดยง่าย ผู้วิจัยได้ออกแบบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ให้สามารถเรียนต่อเนื่อง โดยสามารถเลือกเรียนต่อเนื่องจากเดิมได้หรือเลือกเริ่มเรียนใหม่

การออกแบบปฏิสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการกระตือรือร้นในการเรียน ผู้วิจัยได้สอดแทรกส่วนที่เป็นปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบ แบบจำลอง การคิดวิเคราะห์ และเกม ให้กับบทเรียนบางหน่วย คิดเป็นประมาณ 30% ของบทเรียนทั้งหมด

การออกแบบแบบฝึกหัดและแบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน โดยใช้ข้อคำถามทั้งหมดจากเจ้าของรายวิชาเพื่อความถูกต้องตามวัตถุประสงค์ โดยกำหนดเกณฑ์ผ่านที่ 80% และอยู่ในรูปแบบของ SCORM เพื่อให้ระบบ LMS สามารถเก็บผลคะแนนได้ ในส่วนของแบบฝึกหัดผู้วิจัยออกแบบให้ผู้เรียนฝึกทำได้หลายครั้ง และมีรูปแบบที่หลากหลาย สอดคล้องกับ ฌอนอมพร เลาฮอร์สแตง (2) ที่ได้กล่าวถึงรูปแบบของ e-Learning Courseware ในรูปแบบของแบบฝึกหัดว่า คอร์สแวร์แบบฝึกหัด ที่อนุญาตให้ผู้เรียนซ้ำแล้วซ้ำอีกเพื่อประยุกต์ใช้ความรู้ใดความรู้หนึ่ง หรือทักษะใดทักษะหนึ่ง ส่วนของแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบให้มีแบบทดสอบ

ก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน โดยผู้เรียนสามารถทำแบบทดสอบได้ครั้งเดียว เป็นลักษณะของปรนัย ดังคำกล่าวของ อเลสซี่และทรอลลิป ได้กล่าวถึงในจิตวิทยาและทฤษฎีการเรียนรู้การสร้างบทเรียนทางคอมพิวเตอร์ (6) ในเรื่องของความเข้าใจ โดยให้ประเมินความรู้ก่อนการเข้าบทเรียนและได้มีวัตถุประสงค์ของการเรียนเป็นตัวกำหนดและกิจกรรมต่างๆ ในบทเรียน และทั้งแบบฝึกหัดและแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้ออกแบบส่วนของผลให้ทราบทันที สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนา จันทา (7) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อทบทวนความรู้พื้นฐานในวิชาคณิตศาสตร์ทั่วไป สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ได้ผลการทดลองคือผู้เรียนสามารถสามารถทราบผลพัฒนาการของตนเองได้ทันที หลังจากทำแบบฝึกทักษะ แบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบเสร็จ

ขั้นที่ 3 ออกแบบแบบประเมิน ประกอบไปด้วย แบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา แบบประเมินคุณภาพด้านออกแบบและพัฒนา และแบบสอบถามความคิดเห็น สอดคล้องกับ ไพโรจน์ ติรันธนากุลและคณะ (8) กล่าวว่า การตรวจสอบคุณภาพมัลติมีเดียของบทเรียนเป็นการตรวจสอบคุณภาพมัลติมีเดียของบทเรียน เขียวลักษณ์ เตียรณบรรจง และคณะ (9) ได้กล่าวถึงการประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียว่า สื่อมัลติมีเดียที่มีคุณภาพจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาได้เร็วขึ้น ได้รับความสนใจ ง่ายต่อการใช้งาน

ขั้นตอนการออกแบบดังกล่าว สอดคล้องกับ UPlus (5) ที่ได้กล่าวถึงขั้นตอนการออกแบบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประกอบไปด้วยการออกแบบเนื้อหา โครงสร้าง ส่วนปฏิสัมพันธ์และการเชื่อมโยง ผู้วิจัยใช้หลักจิตวิทยาและทฤษฎีการเรียนรู้ตามหลักจิตวิทยาของ อเลสซี่และทรอลลิป ที่กล่าวถึงแนวทางการด้านจิตวิทยาพุทธพิสัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการออกแบบสื่อการสอน (6) และผู้วิจัยได้จัดทำสตอรี่บอร์ด สอดคล้องกับ ฌอนอมพร เลาฮอร์สแตง (2) ได้กล่าวถึงการออกแบบ e-Learning e-Courseware ว่าการออกแบบส่วนของ

เนื้อหาคอร์สแวร์ อาจอยู่ในลักษณะของสตอรี่บอร์ดบนกระดาษหรือลักษณะของอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

2.3 ขั้นพัฒนา (Development) มีขั้นตอนต่อไปนี้

2.3.1 สร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ตามที่ออกแบบไว้และเลือกโปรแกรมที่เหมาะสม ดังขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 นำเนื้อหาบทเรียนทั้งหมดที่อยู่ในรูปแบบพรีเซนเตชันหรือพาวเวอร์พอยต์จากผู้สอนที่ใช้ในชั้นเรียน มาปรับเปลี่ยนในส่วนของภาพตัวอักษร แอนิเมชัน และเพิ่มส่วนของปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนบางส่วน ทั้งนี้เพื่อการทบทวนความรู้ให้กับผู้เรียน ขั้นตอนดังกล่าวใช้เครื่องมือไมโครซอฟต์ออฟฟิศพาวเวอร์พอยต์ทั้งหมด สอดคล้องกับ พันัส หันนาคินทร์ และพิทักษ์ รัชพลเดช (10) ได้กล่าวถึงการทบทวนไว้ว่า การทบทวนมีลักษณะคล้ายกับการทำการฝึกหัดทำแบบฝึกหัด แต่มีลักษณะพิเศษกว่าคือ ในการทบทวนนั้นเป็นการรวมรวมจัดหมวดหมู่ความรู้ ความคิดที่เคยเรียนมาเรียนอีกครั้ง และ เบญญา โสตรยม (1) ได้กล่าวว่าการทบทวนความรู้ที่เรียนมาทำให้ผู้เรียนเกิดความแม่นยำในเนื้อหามากขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 บันทึกเสียงประกอบการบรรยายและตัดต่อเสียงให้มีคุณภาพตรงกับเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 นำเสียงที่ได้เข้าสู่บทเรียนให้ตรงกับเนื้อหา รวมทั้งจัดลำดับเหตุการณ์ให้ตรงกับแอนิเมชันที่ผู้วิจัยได้ทำไว้ในบทเรียน

ขั้นตอนที่ 4 สร้างแบบฝึกหัดและแบบทดสอบดังที่ออกแบบไว้และให้อยู่ท้ายเนื้อหาของแต่ละบทเรียน

ขั้นตอนที่ 5 สร้างสื่อการสอนให้อยู่ในรูปแบบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่รองรับมาตรฐาน SCORM โดยจัดทำเป็นหมวดหมู่ย่อยๆ แล้วนำไปใช้งานบนระบบบริหารจัดการการเรียนการสอน หรือระบบ LMS ของมหาวิทยาลัยพายัพ ผู้สอนได้รวบรวมบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ นี้ไว้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาที่สร้างขึ้นในระบบ โดยแยกเป็นหน่วยการเรียนรู้เป็นหัวข้อย่อยตามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แล้วนำขึ้นแสดงให้ผู้เรียนเห็น

เมื่อมีการเรียนรู้ในหัวข้อนั้นๆ ผ่านไปแล้วจากในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าใช้งานเพื่อการทบทวนความรู้

2.3.2 นำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและขอคำแนะนำ และนำมาปรับปรุงแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาคุณภาพด้านเนื้อหา ซึ่งได้ผลการประเมินในระดับดีมาก และผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินคุณภาพด้านการออกแบบและพัฒนา ซึ่งได้ผลการประเมินในระดับดี ซึ่งหมายถึงบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์นี้ มีคุณภาพเหมาะสำหรับการนำไปใช้ทบทวนบทเรียน

2.3.3 หาประสิทธิภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ จากกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.01/86.42 ตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ วรัญญา มีชะ (11) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) เรื่อง การสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตริวิทยา ประสิทธิภาพ 94.67/90.00 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สายใจ ทองเนียม (12) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา THA 106 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) หรือบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายเพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์พบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพ 81.29/83.58 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2.4 ขั้นทดลองใช้ (Implementation) ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาผลสัมฤทธิ์โดยนักศึกษาเข้าใช้งานผ่านระบบ LMS และอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อนักศึกษาเรียนรู้และทำแบบฝึกหัด รวมทั้งแบบทดสอบ ผลคะแนนที่ได้จะถูกเก็บไว้บนระบบ LMS เนื่องจากบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นรองรับมาตรฐาน SCORM ผู้สอนเป็นผู้ส่งออกคะแนนจากระบบให้กับผู้วิจัยเพื่อนำไปศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียน และผู้วิจัยแจกแบบสอบถามความคิดเห็นต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ให้กับนักศึกษา เพื่อศึกษาและเขียนรายงานความคิดเห็น

2.5 ขั้นตอนประเมินผล (Evaluation) ผู้วิจัยรวบรวมคะแนนทั้งหมดจากผู้สอน เพื่อการหาประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอดคล้องกับ Uplus (5) กล่าวถึงในขั้นการประเมินผล เป็นขั้นสุดท้าย คือหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ Online e-Learning ที่ผลิตขึ้นมาโดยอาจารย์ผู้สอนและคณะกรรมการเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงว่านักศึกษาที่มีการทบทวนความรู้ด้วยการเรียนรู้ผ่านบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ วิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์พื้นฐานสำหรับชีวิตประจำวัน มีการพัฒนาการเรียนที่ดีขึ้น มีความรู้เพิ่มมากขึ้น และจากการที่นำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ วิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์พื้นฐานสำหรับชีวิตประจำวันใช้งานบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในรูปแบบของ e-Learning โดยการใช้ระบบบริหารจัดการการเรียนการสอนหรือระบบ LMS เป็นส่วนหนึ่งที่มีผลทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับ จากการใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบของการทบทวนความรู้โดยใช้เวลานอกชั้นเรียน ซึ่งทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้เองโดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านเวลา และสถานที่ สามารถเรียนทบทวนซ้ำได้อย่างไม่จำกัด มีแบบฝึกหัดที่สามารถฝึกทำได้เรื่อยๆ และรับผลย้อนกลับทันที จึงทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่ทบทวนความรู้ด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อทบทวนความรู้รายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่แล้วนักศึกษามีความคิดเห็นต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวน

ความรู้รายวิชาตรรกวิทยาและคณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับที่มากเช่นกัน ซึ่งตรงตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นสิ่งแปลกใหม่สำหรับนักศึกษาบางกลุ่มจากการสัมภาษณ์ในข้างต้น และมีการนำเสนอออกมาแบบให้มีกราฟฟิกที่สวยงามสร้างความน่าสนใจมีส่วนปฏิสัมพันธ์เพื่อให้นักศึกษาได้ทดลองได้วิเคราะห์มีส่วนของแบบฝึกหัดที่มีผลย้อนกลับทันทีทำให้ผู้เรียนได้รู้ข้อผิดพลาดของตนเอง รวมทั้งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างไม่จำกัดทั้งเวลาและสถานที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การใช้งานบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ที่ใช้งานร่วมกับระบบ LMS หรือระบบบริหารจัดการการเรียนรู้อุ้ผู้ใช้ต้องมีการเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และต้องเป็นสมาชิกของวิชานั้นๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าของตนเองได้

1.2 การใช้งานบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ผ่านอุปกรณ์ได้หลากหลายทั้งคอมพิวเตอร์พีซี โน้ตบุค และยังสามารถเรียนรู้ผ่านแท็บเล็ตและสมาร์ตโฟนได้เป็นอย่างดี อุปกรณ์เหล่านั้นต้องสามารถเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ และมีโปรแกรมเว็บเบราว์เซอร์ แต่ยังมีข้อจำกัดคือ ยังไม่สามารถใช้งานร่วมกับอุปกรณ์ที่ใช้ระบบปฏิบัติการ IOS ได้

1.3 คุณลักษณะของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ต้องรองรับมาตรฐาน SCORM ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถใช้งานผ่านเครือข่าย รวมทั้งสื่อเสริมอื่นๆ ได้

1.4 การออกแบบหน้าจอ หรือส่วนติดต่อกับผู้เรียน ควรใช้ตัวอักษรตัวหนา คู่กับตัวอักษรตัวบาง จะทำให้ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้มาก

1.5 การใช้ตัวอักษรแบบเดียวกัน และเมื่อนำรูปแบบที่มีประสิทธิภาพมาใช้ ผู้เรียนจะทำสิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้รวดเร็วขึ้น เช่น มองเห็นหัวเรื่องได้เร็วขึ้น

มองเห็นหัวข้อที่เป็นหัวข้อหลัก เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างข้อความและส่วนประกอบอื่นๆ

1.6 ภาพกราฟิก ใช้เป็นแบบสองมิติที่สื่อถึงบทเรียนให้มากที่สุด ทั้งที่เป็นภาพเคลื่อนไหว และไม่เคลื่อนไหว โดยเน้นให้สามารถเข้าใจง่าย สื่อความหมาย และตรงประเด็นกับเนื้อหา

1.7 การสร้างปฏิสัมพันธ์หรือการโต้ตอบระหว่างผู้เรียนกับบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ สามารถใช้เครื่องมือสร้างแอนิเมชันในโปรแกรมไมโครซอฟต์พาวเวอร์พอยต์มาประยุกต์ใช้สำหรับการสร้างส่วนที่เป็นการโต้ตอบได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาบทเรียนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ให้มีส่วนของปฏิสัมพันธ์มากขึ้น ในรูปแบบของเกม และควรมีสื่อวีดิทัศน์เสริมเข้ามาในบทเรียน

2.2 ควรพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับรายวิชาอื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- (1) เบ็ญจา โสทรโยม. (2523). การสอนคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา : เอกสารประกอบการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- (2) อนุอมพร เลหาจรัสแสง.(2545). Design e-Learning หลักการออกแบบเว็บเพื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- (3) เกษม สาหร่ายทิพย์.(2542). ระเบียบวิธีวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3 นครสวรรค์: โรงพิมพ์นิวสเร็นคร.
- (4) บุญชม ศรีสะอาด.(2535).การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- (5) Uplus. (2550). กระบวนการและขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Courseware) . สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2555, จาก http://www.uplus-solution.com/content.php?ct_id=38
- (6) เทวิน ศรีดาโคตร.(มปป.).จิตวิทยาการเรียนรู้ที่ใช้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน. สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2556. จาก <http://www.lib.ubu.ac.th/techno/Article.html>.
- (7) วันทนา จันดา. (2552). การสร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทบทวนความรู้พื้นฐานในวิชาคณิตศาสตร์ทั่วไป สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. รายงานการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- (8) ไพโรจน์ ศิรธนากุล ,ไพบุลย์ เกียรติโกมล และ เสกสรร แยมพิณิจ.(2546). การออกแบบและการผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอนสำหรับ e-Learning.กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- (9) เขียวลักษณ์ เตียรณบรรจงและคณะ.(2544). ความรู้เกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา.กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.
- (10) พันธ์ หันนาคินทร์และพิทักษ์ รัชพลเดช.(2514). คณิตศาสตร์ ตอน 3 วิธีการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- (11) วรัญญา มีชะ. (2553). การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) เรื่องการสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา 2. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- (12) สายใจ ทองเนียม. (2550). รายงานวิจัยการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา THA 106 ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร. ปทุมธานี: ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต, กรุงเทพฯ.

KKU isr.j. 2016; 4(1) : 13-24

<http://irj.kku.ac.th>

ความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ ต่อมาตรฐาน การประเมินผล การปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น Opinion of Faculty of Public Health's Personnel towards Khon Kaen University Performance Evaluation Standard

กรรณา โสพสจินดา^{*}, ผุสดี ไกยวงษ์

¹งานวิจัยและบริการวิชาการ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²งานวิเทศสัมพันธ์และยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

^{*}Correspondent author : karbud@kku.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ต่อการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ต่อการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่นโดยจำแนกตาม เพศ และสายวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ จำนวน 64 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย ความคิดเห็น 6 ด้าน คือ ด้านผู้ประเมิน ด้านวิธีการประเมิน ด้านเกณฑ์การประเมิน ด้านการกำหนดช่วงเวลาประเมิน ด้านสมรรถนะที่ประเมิน และด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพระบบ การประเมินแบ่งเป็น 5 ระดับ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน และตรวจสอบความเที่ยงจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาช 0.96 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และ ข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตามเพศ และสายวิชาชีพโดยใช้สถิติการทดสอบ t-test

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.3 อายุเฉลี่ย 46 ปี (S.D.=9.81) เป็นสายอาจารย์ ร้อยละ 65.6 และสายสนับสนุน ร้อยละ 34.4 ระยะเวลาการปฏิบัติงานในคณะสาธารณสุขศาสตร์ เฉลี่ย 17 ปี (S.D.=9.76) พบว่าบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ มีความเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$, S.D.=0.44) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บุคลากรเห็นด้วยกับการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านวิธีการประเมิน มากที่สุด ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.44) รองลงมาได้แก่ ด้านผู้ประเมิน ด้านการกำหนดช่วงเวลาประเมิน ด้านเกณฑ์การประเมิน ด้านสมรรถนะที่ประเมิน ด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุณภาพของระบบ ตามลำดับ (โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.04 ± 0.50 , 3.95 ± 0.76 , 3.91 ± 0.55 , 3.73 ± 0.64 , และ 3.71 ± 0.58 ตามลำดับ)

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของบุคลากรต่อการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่นระหว่างเพศ และสายวิชาชีพ พบว่าไม่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ทางสถิติ ($p\text{-value} > 0.05$)

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น คือ การที่ผู้บริหารระดับสูงมอบหมายให้ผู้บริหารระดับกลางเป็นผู้กำหนดภาระงาน ซึ่งอาจไม่ตรงตามความต้องการของคณะ รวมทั้งเกณฑ์ในการประเมินแต่ละคนไม่เหมือนกัน และยังไม่ใช้ผลการประเมินไปสู่การพัฒนา

สรุป: บุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ มีความเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ: ผู้บริหารระดับสูงควรกำหนดภาระงานและเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน และใช้ผลการประเมินสู่การพัฒนาต่อไป

คำสำคัญ : บุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ มาตรฐานการประเมินผล การประเมินผลการปฏิบัติราชการ

Abstract

This descriptive study was aimed to investigate and compare the opinion of staff from the Faculty of Public Health in the evaluation of work performance in Khon Kaen University. Gender and positions were classified in this study. The samples were 64 staff members of the Faculty of Public Health which are government official, university official, employee, and government employee. Tool of the study was the questionnaire about the opinion on evaluation of work performance in Khon Kaen University. The questionnaires which consist of six paths of opinion which are assessor, evaluation method, evaluation criteria, evaluation period, evaluation capacity, efficiency and evaluation, and quality of system was created by the researcher. The evaluation was categorized into five levels which examined by three experts following by the questionnaire Tryout with 15 subjects. The study found that the coefficient Alpha of Cronbach was 0.96. Sending questionnaire to the samples was the way of data collecting. Data was analyzed by using the processed software. The general information was described by using descriptive statistical analysis. The comparison of the opinion of staff members was classified to gender and positions using t-test.

The samples are female (70.3%). The average age is 46 (SD = 9.81). The samples are lecturers (65.6%) and supporting staff (34.4%). The average of performance time is 17 years (SD = 9.76). The study found that staff members agree with the evaluation of work performance in Khon Kaen University for overall on evaluation method which is satisfy level in average ($\bar{X} = 3.91$, S.D.=0.44). The result showed that staff members agree with the evaluation of work performance in Khon Kaen University for aspect on evaluation method which is the most satisfy level in average ($\bar{X} = 4.10$, S.D.=0.44). Next, the assessor, evaluation period, evaluation criteria, evaluation capacity, efficiency and evaluation, and quality of system are in average at 4.04 ± 0.50 , 3.95 ± 0.76 , 3.91 ± 0.55 , 3.73 ± 0.64 , and 3.71 ± 0.58 respectively.

The comparison between gender and type of position do not have an effect on the evaluation of work performance in Khon Kaen University with significantly ($P\text{-value} < 0.05$).

The samples believe that the problems and obstacles of the evaluation of work performance in Khon Kaen University are the chief executive assigns the head of section or department to specify work load of staff which may not approach to the requirement of faculty. The criteria of each position are difference. The results of evaluation has never used for the development.

Conclusion: Staff members of the Faculty of Public Health satisfy with the evaluation of work performance in Khon Kaen University.

Recommendation: the chief executive should specify and clarify work load and criteria and use the result of the evaluation for the future development.

Keywords : Faculty of Public Health's Personnel , Evaluation Standard , Performance Evaluation

บทนำ

การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารในการบริหารทรัพยากรบุคคลในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ สามารถใช้คนให้ตรงกับความรู้ความสามารถและตามความเหมาะสมของงาน ทั้งยังมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนงานขององค์กร ซึ่งการประเมินผลการปฏิบัติงานมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การบริหารทรัพยากรบุคคลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการประเมินผลการปฏิบัติงานมีขอบเขตครอบคลุมตั้งแต่การประเมินผลบุคคลก่อนเข้ามาปฏิบัติงาน เพื่อเลือกสรรบุคคลเข้ามาสู่องค์กร (Evaluation for Selection) และการประเมินผลการปฏิบัติงานเมื่อเข้ามาทำงานแล้ว (Performance Evaluation) (1) สำหรับการฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากรในด้านต่างๆ การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บังคับบัญชาทราบจุดเด่น จุดด้อย ระบบขีดความสามารถ และศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคน องค์กรจะได้ปรับปรุงแก้ไขจุดด้อยและพัฒนาจุดเด่น ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้บุคลากรมีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น อันจะนำสู่กระบวนการพิจารณาแต่งตั้งผู้ที่เหมาะสมให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น รวมทั้งการพัฒนาความก้าวหน้าในสายวิชาชีพ นอกจากนี้การประเมินผลการปฏิบัติงานยังรวมถึงการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนขั้นเงินเดือน หากบุคลากรไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุ

ตามมาตรฐานหรือเป้าหมายที่กำหนด ก็จะเป็นข้อมูลในการตัดสินใจให้บุคลากรมีการปรับปรุงพัฒนาตนเองหรือให้บุคลากรพ้นสภาพจากการเป็นบุคลากรขององค์กรในที่สุด

การบริหารผลการปฏิบัติราชการ หมายถึง กระบวนการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อผลักดันให้ผลการปฏิบัติราชการขององค์กรบรรลุเป้าหมาย ด้วยการเชื่อมโยงเป้าหมายผลการ ปฏิบัติราชการในระดับองค์กร ระดับหน่วยงาน จนถึงระดับบุคคลเข้าด้วยกัน โดยผ่านกระบวนการกำหนดเป้าหมายผลการปฏิบัติราชการขององค์กรที่ชัดเจน การพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน อย่างเหมาะสม การติดตามผลการปฏิบัติราชการอย่างต่อเนื่อง การประเมินผลการปฏิบัติราชการที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และผลที่ได้จากการประเมินนำไปประกอบการพิจารณาตอบแทนความดีความชอบแก่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น การเลื่อนเงินเดือน เป็นต้น (2)

ดังนั้นการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคล จึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของกระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคล ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ ช่วยให้ผู้บริหารพิจารณาบุคลากรภายในคณะได้อย่างมีเหตุผล โดยในการวิจัยครั้งนี้จะกล่าวถึงเฉพาะการประเมินผลการปฏิบัติงานเมื่อเข้ามาทำงานแล้วเท่านั้น

ในปี พ.ศ. 2553 คณะสาธารณสุขศาสตร์ได้ใช้ระบบการประเมินการปฏิบัติราชการแยกประเภทดังนี้

- บุคลากรสายวิชาการ ประเภทข้าราชการ ทางคณะได้กำหนดตัวชี้วัดในการประเมินโดยใช้ KPI เป็นตัวกำหนด และผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำคณะ

- บุคลากรสายวิชาการ ประเภทพนักงานมหาวิทยาลัย ทางคณะได้จัดตั้งคณะกรรมการร่างแบบประเมินและผู้บริหารร่วมพิจารณาและผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำคณะ

- บุคลากรสายสนับสนุน คณะได้ให้บุคลากรจัดทำข้อกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบ (Position Description: PD) รายบุคคล และกำหนดตัวชี้วัดในการประเมินรายบุคคล

ปัจจุบันคณะสาธารณสุขศาสตร์ ได้ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นจัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล มหาวิทยาลัยขอนแก่น (3) กลยุทธ์ที่ 1 การบริหารผลการปฏิบัติราชการตามหลักเกณฑ์และวิธีการการประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2553 โดยระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ ผู้ประเมินและผู้รับการประเมินจะต้องจัดทำข้อตกลงและแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของงาน ให้แล้วเสร็จภายในเดือนแรกของรอบการประเมิน ดังนี้

รอบที่ 1 ภายในเดือนพฤษภาคม

รอบที่ 2 ภายในเดือนพฤศจิกายน

และเมื่อสิ้นสุดรอบการประเมิน ผู้ประเมินและผู้รับการประเมินร่วมกันวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของงาน หรือผลสำเร็จของงานและพฤติกรรมในการปฏิบัติราชการ โดยประเมินจากสมรรถนะหลัก สมรรถนะประจำกลุ่มงาน และสมรรถนะทางการบริหาร เพื่อหาความจำเป็นในการพัฒนาเป็นรายบุคคล โดยทำการประเมินในแต่ละองค์ประกอบตามข้อตกลงการประเมินที่กำหนด

ผู้ประเมินแจ้งผลการประเมินให้บุคลากรในสังกัดทราบเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้รับการประเมินลงลายชื่อ

รับทราบผลการประเมิน และนำผลการประเมินดังกล่าวไปใช้ในการบริหารทรัพยากรบุคคลและพัฒนาระบบการบริหารงานเพื่อการพัฒนากระบวนการให้มีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

ดังนั้น ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจึงได้มีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ ต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารในการจัดทำและพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ ต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมทั้งปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ ต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่นโดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และสายวิชาชีพ

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในสังกัดคณะสาธารณสุขศาสตร์ ประกอบด้วยข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัยขอนแก่น ลูกจ้างชั่วคราว พนักงานราชการ จำนวนทั้งหมด 74 คน

ระยะเวลาระหว่างวันที่ 3-15 ตุลาคม 2556

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย

ที่เกี่ยวข้องกับ แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น มาตรฐาน การประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัย ขอนแก่น แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบในการวิจัย และแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ สายวิชาชีพ ตำแหน่ง ระยะเวลา การปฏิบัติงานในคณะสาธารณสุขศาสตร์ และวุฒิการศึกษาสูงสุด

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายปิด สอบถามความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์เกี่ยวกับมาตรฐาน การประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัย ขอนแก่น แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ผู้ประเมิน ด้านที่ 2 วิธีการประเมิน ด้านที่ 3 เกณฑ์การประเมิน ด้านที่ 4 การกำหนดช่วงเวลาประเมิน ด้านที่ 5 สมรรถนะที่ ประเมิน และด้านที่ 6 ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุณภาพของระบบ มีตัวเลือก 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2, 1 มีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ความคิดเห็น	ค่าคะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

การแปลผล ค่าเฉลี่ย แปลผลโดยนำมาจัด 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การแบ่งกลุ่ม ตามแนวคิดของ เบสท์ โดยใช้ คะแนนสูงสุดลบด้วยคะแนนต่ำสุด และหารด้วยจำนวน กลุ่ม หรือระดับที่ต้องการแบ่งดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{ระดับการวัด}} = \frac{5 - 1}{3} = 1.33$$

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงนำช่วงค่าคะแนนในขั้นมาจัด แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย โดยกำหนด ช่วงคะแนนเฉลี่ยดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.68 - 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมาก
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.67 หมายถึง อยู่ระดับปานกลาง
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

จำนวนคำถามทั้งหมด 21 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการและคำถามปลายเปิดเพื่อให้บุคลากรตอบปัญหาอุปสรรคและแสดงข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยคณะผู้วิจัย ได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน และหลังจากพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม มาปรับปรุงให้มีความเหมาะสมตามคำแนะนำ และนำเครื่องมือที่ผ่านการวิเคราะห์ความตรงตามเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try Out) ประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกัน คือ บุคลากรคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 15 คน ได้ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.968

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการ ดังนี้

(1) จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกและตอบแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จากหัวหน้าโครงการ วิชาการประเมินผลความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์เกี่ยวกับมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ถึงบุคลากร (จำนวน 74 ฉบับ) ในสังกัดคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

(2) จัดส่งหนังสือและประสานงานเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน

(3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ทุกคนให้ส่งแบบสอบถามที่ตอบแล้วคืนภายในวันที่ 15 ตุลาคม 2556

(4) ระยะเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 3-15 ตุลาคม 2556

(5) เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว จะตรวจทานความครบถ้วน ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละชุดที่กลับมา นำแบบสอบถามที่ได้มาลงรหัสแบบสอบถามแต่ละชุดตามคู่มือลงรหัส

(6) ผลการดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัย การเก็บข้อมูลได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น จำนวน 64 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 86.5

(7) คณะผู้วิจัยทำการบันทึกลงในคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณหาค่าสถิติต่างๆ ในส่วนของสถิติพรรณนา

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ คุณลักษณะส่วนบุคคล ของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (N=64)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	19	29.7
หญิง	45	70.3
อายุ (ปี)		
ต่ำกว่า 30 ปี	7	10.9
30-37 ปี	12	18.8
38-45 ปี	6	9.4
46-53 ปี	21	32.8
54 ปีขึ้นไป	18	28.1
(Mean = 46.17, S.D.=9.819, Min = 25, Max = 61)		
สายวิชาชีพ		
สายอาจารย์	42	65.6
สายสนับสนุน	22	34.4

ได้แก่ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด และสถิติอนุมาน ได้แก่ ค่าความเชื่อมั่น การเปรียบเทียบ (T-Test) ระหว่างเพศ (ชาย-หญิง) และสายวิชาชีพ (อาจารย์-สายสนับสนุน) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางและการพรรณนา

ผลการวิจัย

ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.3 อายุเฉลี่ย 46 ปี (S.D.=9.81) สายอาจารย์ ร้อยละ 65.6 สายสนับสนุน ร้อยละ 34.4 ระยะเวลาการปฏิบัติงานในคณะสาธารณสุขศาสตร์ ค่าเฉลี่ย 17 ปี (S.D.=9.76) (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ คุณลักษณะส่วนบุคคล ของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (N=64)	ร้อยละ
ข้าราชการ	40	62.5
พนักงานมหาวิทยาลัย	17	26.6
ลูกจ้างชั่วคราว	5	7.8
พนักงานราชการ	2	3.1
ระยะเวลาการปฏิบัติงานในคณะสาธารณสุขศาสตร์		
น้อยกว่า 5 ปี	11	17.2
6-12 ปี	13	20.3
13-19 ปี	9	14.1
20-26 ปี	18	28.1
27 ปีขึ้นไป	13	20.3
(Mean = 17.40, S.D. = 9.763, Min = 2, Max = 35)		
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	4.7
ปริญญาตรี	17	26.6
ปริญญาโท	18	28.1
ปริญญาเอก	26	40.6

ระดับความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ ต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

จากการศึกษา พบว่า ระดับความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ ต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 (S.D.=0.44) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ระดับความคิดเห็นของบุคลากร ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านวิธีการประเมินระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 (S.D.=0.44) รองลงมา ได้แก่ด้านผู้ประเมิน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 (S.D.=0.50) ด้านการกำหนดช่วงเวลาประเมิน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 (S.D.=0.76) ด้านเกณฑ์

การประเมิน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 (S.D.=0.55) ด้านสมรรถนะที่ประเมิน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 (S.D.=0.64) ด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุณภาพของระบบ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 (S.D.=0.58) (ดังตารางที่ 2)

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ ต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผลการศึกษา พบว่า เพศ และสายวิชาชีพ ไม่มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 (ดังตารางที่ 3-4)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ ต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำแนกรายด้าน

ความคิดเห็น	Mean	S.D.	การแปลผล
ด้านผู้ประเมิน	4.04	0.50	มาก
ด้านวิธีการประเมิน	4.10	0.44	มาก
ด้านเกณฑ์การประเมิน	3.91	0.55	มาก
ด้านการกำหนดช่วงเวลาประเมิน	3.95	0.76	มาก
ด้านสมรรถนะที่ประเมิน	3.73	0.64	มาก
ด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุณภาพของระบบ	3.71	0.58	มาก
ภาพรวม	3.91	0.44	มาก

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบระหว่างเพศ กับความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ ต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

เพศ	ความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ ต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น					
	$\bar{X}$	S.D.	95%CI	t-test	df	p>0.05
เพศชาย	2.78	0.41	-.201 ถึง .269	.288	62	<0.05
เพศหญิง	2.75	0.43				

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบระหว่างสายวิชาชีพ กับความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ ต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

สายวิชาชีพ	ความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ ต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น					
	$\bar{X}$	S.D.	95%CI	t-test	df	p>0.05
สายอาจารย์	2.76	0.43	-.237 ถึง .215	.096	62	<0.05
สายสนับสนุน	2.77	0.42				

ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา พบว่า

(1) ปัญหาอุปสรรค ต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัย เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดภาระงานร่วมกับผู้ปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่มอบหมายให้หัวหน้าภาควิชา และหัวหน้างาน เป็นผู้กำหนดแทน คิดเป็นร้อยละ 26.3 เกณฑ์/เป้าหมาย (ค่าเป้าหมาย) แต่ละคนไม่เหมือนกัน ยากง่ายต่างกัน ไม่เป็นแนวเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 22.8 ผู้บังคับบัญชามักใช้ดุลยพินิจ ในการประเมินผลการปฏิบัติราชการ คิดเป็นร้อยละ 21.1 บุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ เข้าใจว่าการประเมินผลเพื่อเลื่อนเงินเดือนเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 15.8 และบุคลากรไม่ได้รับการพัฒนาในเรื่องที่ต้องการพัฒนา เช่นความรู้ สมรรถนะ คิดเป็นร้อยละ 14.0 ตามลำดับ

(2) ข้อเสนอแนะต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัย เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรเพิ่มรองคณบดีแต่ละฝ่ายที่กำกับดูแลในสายงานร่วมประเมินด้วย เนื่องจากเป็นผู้สั่งการปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 29.3 ควรมีการกำหนดค่าเป้าหมาย ตำแหน่งเดียวกัน ค่าเป้าหมายระดับ 1-5 ที่คล้ายๆ กัน คิดเป็นร้อยละ 24.4 ควรให้ผู้บริหาร หัวหน้างาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดภาระงานให้ตรงตามตำแหน่งงานและหน้าที่การปฏิบัติงานของบุคลากรให้สมบูรณ์ ครบถ้วน คิดเป็นร้อยละ 19.5 ให้มีพัฒนาทักษะ ความรู้ ที่จำเป็นในงานให้เจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.6 และควรสร้างความเข้าใจในเรื่องระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ แก่บุคลากรทุกคนได้รับทราบ คิดเป็น ร้อยละ 12.2 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 5-6)

ตารางที่ 5 ปัญหา อุปสรรค ต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปัญหา อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้บริหารไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดภาระงานร่วมกับผู้ปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่มอบหมายให้หัวหน้าภาควิชา และหัวหน้างาน เป็นผู้กำหนดแทน	15	26.3
2. เกณฑ์/เป้าหมาย (ค่าเป้าหมาย) แต่ละคนไม่เหมือนกัน ยากง่ายต่างกัน ไม่เป็นแนวเดียวกัน	13	22.8
3. ผู้บังคับบัญชามักใช้ดุลยพินิจ ในการประเมินผลการปฏิบัติราชการ	12	21.1
4. บุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ เข้าใจว่าการประเมินผลเพื่อเลื่อนเงินเดือนเท่านั้น	9	15.8
5. บุคลากรไม่ได้รับการพัฒนาในเรื่องที่ต้องการพัฒนา เช่น ความรู้ สมรรถนะ	8	14.0
รวม	57	100.0

ตารางที่ 6 ข้อเสนอแนะต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรเพิ่มรองคณบดีแต่ละฝ่ายที่กำกับดูแลในสายงานร่วมประเมินด้วย เนื่องจากเป็นผู้สั่งการปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่	12	29.3
2. ควรมีการกำหนดค่าเป้าหมาย ตำแหน่งเดียวกัน ค่าเป้าหมายระดับ 1-5 ที่คล้ายๆ กัน	10	24.4
3. ควรให้ผู้บริหาร หัวหน้างาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามา มีส่วนร่วมในการกำหนดภาระงานให้ตรงตามตำแหน่งงานและหน้าที่ การปฏิบัติงานของบุคลากรให้สมบูรณ์ ครบถ้วน	8	19.5
4. ให้มีพัฒนาทักษะ ความรู้ ที่จำเป็นในงานให้เจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง	6	14.6
5. ควรสร้างความเข้าใจในเรื่องระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ แก่บุคลากรทุกคนได้รับทราบ	5	12.2
รวม	41	100.0

บทสรุปและอภิปรายผล

ระดับความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ ต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 (S.D.=0.44) ทั้งนี้อาจเนื่องจากคณะสาธารณสุขศาสตร์ ได้มีนโยบายให้ภาควิชา สำนักงาน จัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการของภาควิชา สำนักงาน ตลอดจนให้มีการจัดทำแผนภาพรวมของคณะ โดยแผนทุกระดับมีความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานและรายบุคคล และกำหนดเป็นตัวชี้วัดในการประเมินผลระดับคณะ จึงทำให้กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติราชการของบุคลากรอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัย วรรณดา กลิ่นแก้ว (4) ที่ศึกษาปัจจัยทางการบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข จังหวัดอุดรธานี พบว่า ภาพรวมกระบวนการบริหารของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข จังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.51 (S.D.=0.512)

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ ต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า

(1) เพศหญิงเพศชาย มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$) เช่นเดียวกับผลการวิจัยของวรรณดา กลิ่นแก้ว (4) พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข จังหวัดอุดรธานี

(2) บุคลากรสายอาจารย์และสายสนับสนุน มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$) แตกต่างกับผลการวิจัยของ วาสนา จันทร์แสงสว่าง (5) ได้ศึกษา “ทัศนคติของข้าราชการต่อระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน กรณีสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน” พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล กับทัศนคติต่อระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานเกิดจากผู้ประเมินพิจารณาตามความรู้สึก ไม่มีความเป็นรูปธรรมและมาตรฐานเดียวกัน

ซึ่งแตกต่างจากมหาวิทยาลัยขอนแก่นเนื่องจากบุคลากรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นแบ่งออกเป็น 2 สาย ได้แก่ สายอาจารย์ และสายสนับสนุน ซึ่งมีรูปแบบการประเมินผลที่ชัดเจน มีคณะกรรมการกลั่นกรองผลการประเมิน

ปัญหา อุปสรรคต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่าผู้บริหารไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดภาระงานร่วมกับผู้ปฏิบัติงานโดยมอบหมายให้หัวหน้าภาควิชาและหัวหน้างานเป็นผู้กำหนดแทน ซึ่งอาจไม่ตรงตามความต้องการของคณะ เกณฑ์/เป้าหมาย (ค่าเป้าหมาย) แต่ละคนไม่เหมือนกัน ยากง่ายต่างกัน ไม่เป็นแนวเดียวกัน ผู้บังคับบัญชามักใช้ดุลยพินิจ ในการประเมินผลการปฏิบัติราชการ บุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ เข้าใจว่าคือการประเมินผลเพื่อเลื่อนเงินเดือนเท่านั้น และบุคลากรไม่ได้รับการพัฒนาในเรื่องที่ต้องการพัฒนา เช่นความรู้ สมรรถนะ

ข้อเสนอแนะต่อมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่าควรเพิ่มรองคณบดีแต่ละฝ่ายที่กำกับดูแลในสายงานร่วมประเมินด้วยเนื่องจากเป็นผู้สั่งการปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่ ควรมีการกำหนดค่าเป้าหมายตำแหน่งเดียวกัน ค่าเป้าหมายระดับ 1-5 ที่คล้ายๆ กัน ควรให้ผู้บริหาร หัวหน้างาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดภาระงานให้ตรงตามตำแหน่งงานและหน้าที่การปฏิบัติงานของบุคลากรให้สมบูรณ์ ครบถ้วน ให้มีพัฒนาทักษะความรู้ ที่จำเป็นในงานให้เจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง และควรสร้างความเข้าใจในเรื่องระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ แก่บุคลากรทุกคนได้รับทราบ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจในวิธีการประเมิน และกำหนดดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของงานและค่าเป้าหมายของบุคลากรตำแหน่งเดียวกันให้เหมือนกันทุกตำแหน่ง และสอดคล้องกับเป้าหมายของคณะ

2. ควรเพิ่มรองคณบดีที่เกี่ยวข้องในสายงานผู้รับบริการ และเพื่อนร่วมงาน ร่วมประเมินผลการปฏิบัติราชการ

3. ควรมีกลไก จัดหาวิทยากร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาพัฒนาสมรรถนะบุคลากรเพื่อให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น โดยไม่มุ่งหมายให้การประเมินผลการปฏิบัติราชการเพื่อการเลื่อนเงินเดือนเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัย กระบวนการที่มีผลต่อผลการปฏิบัติราชการของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากกองบริหารงานวิจัย ขอขอบคุณ รศ.ดร.เจียมจิต แสงสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษา ศ.สุพรรณิ พรหมเทศ ผศ.ดร.รุจิรา ดวงสงค์ ผศ.ดร.กาญจนา ครองธรรมชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ บุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้ความร่วมมือในการออกแบบสอบถาม และผู้บริหารคณะสาธารณสุขศาสตร์ ที่ให้โอกาสในการทำวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- (1) สุพัฒน์ รัชตเมธี. การประเมินผลการปฏิบัติงาน: สู่ทางพัฒนาบุคคลในองค์กร. รายงานเศรษฐกิจธนาคารกรุงไทย 24 (ก.พ.): 57-65. 2534.
- (2) สำนักงาน ก.พ., สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล. คู่มือการประเมินการปฏิบัติราชการ. นนทบุรี: สำนักงาน ก.พ., 2551, หน้า 1.

- (3) มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ฝ่ายแผนและพัฒนาบุคลากร และกองการเจ้าหน้าที่. มาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554, หน้า 2-19.
- (4) วรรณดา กลิ่นแก้ว. ปัจจัยทางการบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข จังหวัดอุดรธานี.วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552.
- (5) วาสนา จันทร์แสงสว่าง. ทักษะคติของข้าราชการต่อระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน กรณีสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน. ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549.

KKU isr.j. 2016; 4(1) : 25-36

<http://irj.kku.ac.th>

เว็บแอปพลิเคชันระบบสนับสนุนการตัดสินใจการเลือกเส้นทาง Web Application Route Selection Decision Support System

นิธิสักดิ์ โพธาราม (Nitisak Photaram)^{1*}, วรุตม์ ศรีมติธรรม (Warut Srimaneetam)¹,
ยุพิน สรรพคุณ (Yupin Suppakhun)¹

¹คณะเทคโนโลยีและการจัดการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตปทุมธานี

*Correspondent author : 5606021411019@fitm.kmutnb.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอเว็บแอปพลิเคชันระบบสนับสนุนการตัดสินใจการเลือกเส้นทาง โดยเว็บแอปพลิเคชันนี้จะให้บริการหาเส้นทางที่จะเดินทางหลายๆ แห่ง คำนวณเส้นทางที่สั้นที่สุด คำนวณค่าสึกหรอของยานพาหนะที่ใช้เดินทาง ซึ่งเว็บแอปพลิเคชันนี้ได้มีการนำ Angular JS มาประยุกต์ใช้บนหน้าต่างๆ ของเว็บแอปพลิเคชัน เช่น หน้าสมัครสมาชิก หน้าล็อกอิน หน้าข้อมูลผู้ใช้ หน้าผู้ดูแลระบบ ฯลฯ และในการดึงแผนที่จาก Google Map นั้นไม่สามารถดึงมาใช้ได้โดยตรง จะต้องทำการถอดรหัสจาก JSON มา ทำให้เกิดความซับซ้อนเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก แต่ทางผู้วิจัยได้ทำการถอดรหัสข้อมูลจาก JSON มาดัดแปลงเพื่อให้ใช้งานกับภาษา Java Script ได้ แต่ในการหาดำแหน่งของสถานที่นั้นอาจจะทำให้คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงอยู่เล็กน้อย เพราะการถอดรหัสจาก JSON นั้นทำได้ยาก ด้านการทดสอบประสิทธิภาพได้ทำการทดสอบกับเว็บแอปพลิเคชันจริง โดยทำการเปรียบเทียบระหว่าง Google Map กับ Google Map และได้พบว่า Google Map มีความแม่นยำและประสิทธิภาพสูงกว่าของ Google Map

คำสำคัญ : เว็บแอปพลิเคชัน ระบบสนับสนุนการตัดสินใจการเลือกเส้นทาง คำนวณเส้นทางที่สั้นที่สุด คำนวณค่าสึกหรอ Google Map (API ที่นำมาใช้กับงานวิจัย)

Abstract

This research was presented Web Application Route Selection Decision Support System. The web apps this will provide a path to travel many places, Shortest Route Calculation, Breakage Calculation of vehicle. This web application also has the option Angular JS apply on different pages of the web application functions as register page login page user page admin page. And to draw a map of the Longdo Traffic cannot be directly retrieved. Must decode from JSON. Make complexity increases significantly but the researchers have decoded data from JSON adapted for use with Java Script language. But position where it may deviate slightly from reality. Because it can be difficult to decode from JSON. Test performance was tested with real web application functions. Comparison between Longdo Traffic with Google Maps. And have been found at Longdo traffic outperform the precision of Google Map

Keywords : Web Application, Route Selection Decision Support System, Shortest Route Calculation, Breakage Calculation, Longdo Traffic (API that is used for research)

1. บทนำ

ในปัจจุบันการเดินทางไม่ว่าจะการไปท่องเที่ยวหรือการไปทำกิจกรรมต่างๆที่มีระยะทางไกลและอาจจะมีจุดหมายไม่ใช่เพียงแค่จุดหมายเดียวต่อการเดินทางในแต่ละครั้ง การเดินทางจึงต้องมีการวางแผนในการที่จะเดินทางไปในแต่ละที่ไว้ก่อนซึ่งบางครั้งผู้เดินทางอาจจะคำนวณระยะทางและเส้นทางผิดพลาดเนื่องจากด้วยหลายสาเหตุ ทำให้เกิดความเสียเวลาหรือเกิดหลงทางในการเดินทางรวมทั้งเสียทรัพยากรไปอย่างสิ้นเปลืองเนื่องด้วยสาเหตุต่างๆเหล่านี้ ข้าพเจ้าจึงจะจัดทำเว็บแอปพลิเคชันนี้ขึ้นมาเพื่อทำการคำนวณหาระยะทางที่ดีที่สุดต่อการเดินทางในแต่ละครั้ง และหาเส้นทางในการเดินทางไปแต่ละจุด เพื่อให้การเดินทางในแต่ละครั้งใช้ทรัพยากรน้อยที่สุดและมีประสิทธิภาพสูงสุด

จึงได้ศึกษาเกี่ยวกับการดึงลงดูกราฟฟิคมาใช้งานบน เว็บแอปพลิเคชัน เพื่อแสดงแผนที่และเส้นทางในการเดินทางแต่ละครั้ง เพื่อนำมาคำนวณระยะทางในการเดินทางยังจุดหมายแต่ละจุดที่มีระยะทางที่ดีที่สุด และเพื่อคำนวณค่าพลังงานสิ้นเปลืองต่างๆ ที่มีต่อยานพาหนะ เพื่อนำมาคำนวณหาต้นทุนการเดินทาง และเพื่อให้ต้นทุนการเดินทางมีการค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด และได้ทำการทำการศึกษาการนำขั้นตอนวิธีไดร์กัสตาร์(1)

และขั้นตอนวิธีแบรนและบราวน์(2) มาประยุกต์ใช้กับเว็บแอปพลิเคชันนี้ สาเหตุที่ใช้ขั้นตอนวิธีทั้ง 2 แบบนี้เพราะการทำงานนั้นจะมองทุกอย่างเป็นกราฟและจะเดินทางจากจุดเริ่มต้นไปยังจุดหมายปลายทางโดยในแต่ละจุดนั้นจะมีเส้นค่าน้ำหนักเปรียบเทียบกับกันอยู่ ทำให้สามารถแบ่งได้ว่าเส้นทางจะมีค่าน้ำหนักมากกว่ากัน เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับแผนที่ ก็จะมองแผนที่ให้เป็นกราฟตามรูปแบบของขั้นตอนวิธีทั้ง 2 แบบ ที่เลือกมาใช้

คณะผู้จัดทำจึงมีความสนใจที่จะจัดทำ เว็บแอปพลิเคชัน ขึ้นมาเพื่อทำการค้นหาและคำนวณเส้นทางในการเดินทางเพื่อคำนวณระยะทางที่ใช้เดินทางที่ดีที่สุดได้และคำนวณหาค่าสึกหรอของยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง เพื่อประหยัดระยะเวลาในการเดินทาง ลดต้นทุนในการเดินทางและเพิ่มประสิทธิภาพในการเดินทาง

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อหาเส้นทางที่ดีที่สุดในการเดินทาง
2. เพื่อทราบค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
3. เพื่อลดต้นทุนในการเดินทาง
4. เพื่อลดระยะเวลาในการเดินทาง
5. เพื่อความสะดวกสบายในการค้นหาเส้นทาง

3. วิธีการดำเนินงาน

ในขั้นตอนการออกแบบจะทำการศึกษาการนำขั้นตอนวิธีไคร์กสตาร์ และ ขั้นตอนวิธีเบรนและบราวน์ มาประยุกต์ใช้กับ API ของ ลองดูกราฟฟิค โดยใช้สูตรการคำนวณค่าสึกหรอของยานพาหนะ เพื่อดูว่ามีรูปแบบการทำงานและประสิทธิภาพการทำงานแค่ไหนและทำการออกแบบขั้นตอนการจำลองการทำงานของระบบ

การคำนวณค่าสึกหรอ

สูตรในการคำนวณหาค่าเสื่อมสภาพของยานพาหนะ (3) ที่ใช้ในการเดินทาง อาทิเช่น ยาง ล้อ น้ำมันเครื่อง เป็นต้น เพื่อที่จะนำมาหักลบกับค่าใช้จ่ายหรือประเมินค่าใช้จ่ายในการเดินทางเบื้องต้นได้

ค่ายาง = (ราคายาง(ต่อเส้น)*จำนวนล้อ)/ระยะวิ่งประกัน(กิโลเมตร)

ค่าน้ำมันเครื่อง = ราคาน้ำมัน/ระยะการเปลี่ยนน้ำมันเครื่อง(กิโลเมตร)

ค่าประกันภัย = อัตราการจ่ายเบี้ยประกัน/ปี/365 วัน

ค่าภาษีรถยนต์ = อัตราการจ่ายภาษี /ปี/365 วัน

เช่น รถนั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 ที่นั่ง (รถเก๋ง)

ขนาดเครื่องยนต์ 1331 ซีซี เวลาคำนวณภาษี ขนส่งจะคิดจากขนาดเครื่องยนต์ ให้ดูที่เอกสารอัตราภาษีรถตาม พ.ร.บ.รถยนต์ พ.ศ. 2522/1 ตามวิธีการคิดด้านล่าง

วิธีการคิด

1. 600 ซีซี แรก ซีซีละ 0.5 = $600 \times 0.5 = 300$ บาท

2. 601-1800 ซีซีละ 1.50 = $(1331-600) \times 1.50 = 1,096.50$ บาท

3. คิดเป็นภาษี = $300 + 1,096.50 = 1,396.50$ บาท

สรุป เราต้องจ่ายภาษีรถคันนี้ 5 ปีๆ ละ 1,396.50 บาท

ปีที่ 6 ลด 10% = $1,396.50 - 10\% = 1,256.85$ บาท

ปีที่ 7 ลด 20% = $1,396.50 - 20\% = 1,117.20$ บาท

ปีที่ 8 ลด 30% = $1,396.50 - 30\% = 977.55$ บาท

ปีที่ 9 ลด 40% = $1,396.50 - 40\% = 837.90$ บาท

ปีที่ 10 - ตลอดอายุ ลด 50% = $1,396.50 - 50\% = 698.25$ บาท

ในบทความวิจารณ์นี้ (3) อัตราภาษีรถตาม พ.ร.บ.รถยนต์ พ.ศ. 2522/1 ดังนี้

(4)งานวิจัยที่เป็นการพัฒนาระบบรับรองการวางแผนในการเดินทางของพนักงานขายของบริษัทวานิชรุ่งเรืองอินเตอร์เทรด จำกัด พบปะและบริการหลังการขายให้กับบริษัทลูกค้า ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากระบบจะได้ลำดับการเดินทางที่ไปพบปะกับลูกค้า ในกรณีที่ไปมากกว่า 2 บริษัท ซึ่งเป็นระยะทางที่สั้นที่สุด จึงได้มีการนำ อัลกอริทึมไคร์กสตาร์และอัลกอริทึมกริดี้ เข้ามาใช้ในการค้นหาเส้นทางที่สั้นที่สุด ซึ่งผลการวิจัยออกมาว่า อัลกอริทึมไคร์กสตาร์สามารถหาพื้นที่ที่มีระยะทางสั้นที่สุดและเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับระยะทางบนแผนที่จริงจะได้เส้นทางที่เหมือนกัน ส่วนอัลกอริทึมกริดี้หาเส้นทางไม่ได้เส้นทางที่สั้นที่สุด เพราะอัลกอริทึมกริดี้จะมีเส้นทางไม่ตรงกับเส้นทางที่ได้จากอัลกอริทึมไคร์กสตาร์

ขั้นตอนการออกแบบเว็บแอปพลิเคชัน

ในการออกแบบการทำงานของเว็บแอปพลิเคชันสนับสนุนการตัดสินใจการเลือกเส้นทาง กำหนดให้ระบบ มีการทำงานดังนี้

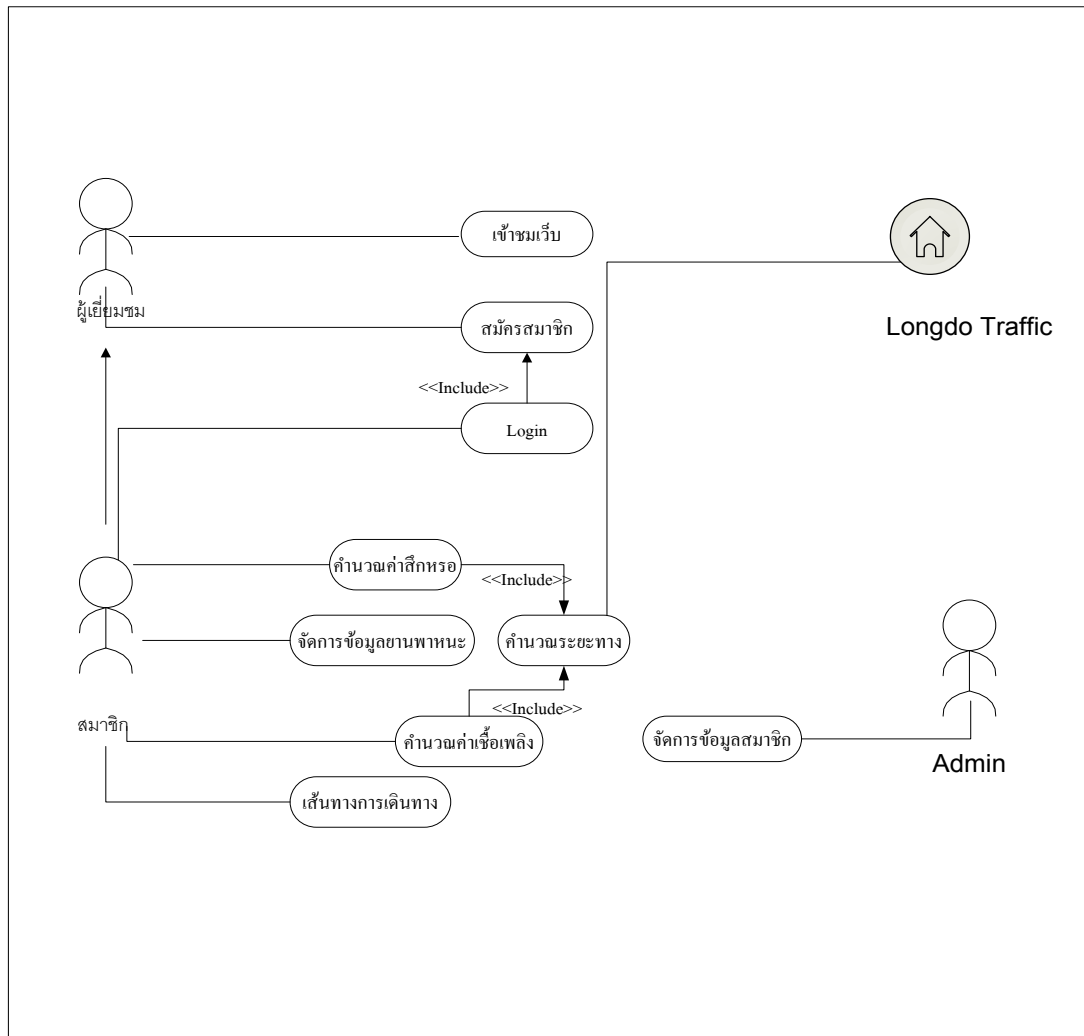
3.1 ในการทำงาน ผู้ใช้จะต้องล็อกอินเข้าสู่ระบบก่อนเพื่อใช้งานระบบ

กรณีไม่เป็นสมาชิก ระบบจะให้เข้าชมเว็บเท่านั้น ไม่สามารถทำอะไรได้ และระบบจะให้สมัครสมาชิกเพื่อใช้งานระบบ

กรณีเป็นสมาชิก ระบบจะให้กรอกชื่อและรหัสเข้าใช้เพื่อเข้าสู่ระบบ และใช้งานระบบ ดังภาพที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงอัตราภาษีรถตาม พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522/1

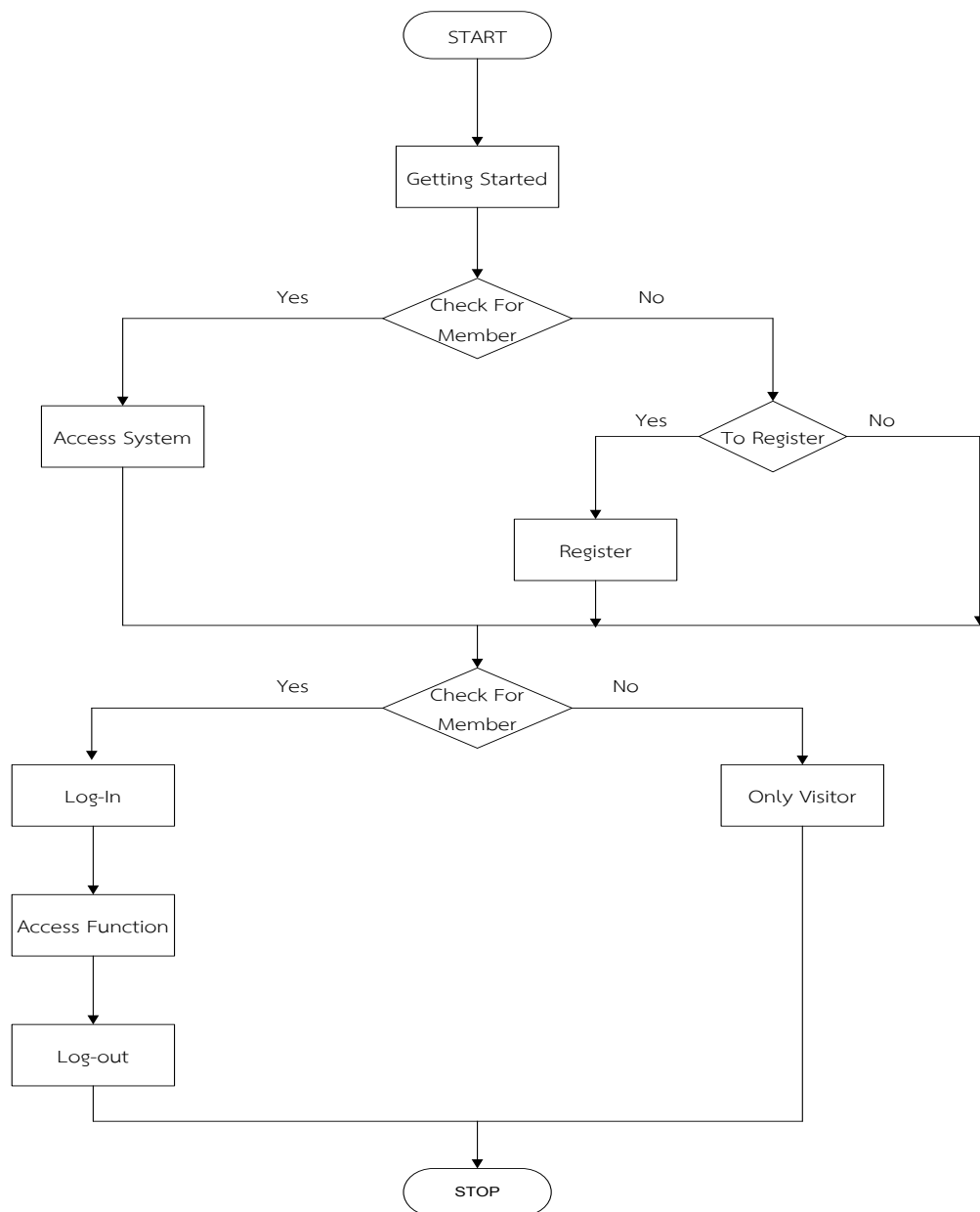
รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน	เก็บตามความจุระบอสูบ (ซีซี.) บาท
1. ความจุระบอสูบ	
1.1 600 ซีซี. แรก ๆ ละ	0.05
1.2 601 - 1,800 ซี.ซี.ๆ ละ	1.50
1.3 เกิน 1,800 ซี.ซี.ๆ ละ	4.00
2. เป็นนิติบุคคลที่มีได้เป็นผู้ให้เช่าซื้อ 2 เท่า	
3. เป็นรถเก่าใช้มาเกิน 5 ปี ให้ลดภาษี	ร้อยละ
3.1 ปีที่ 6	10
3.2 ปีที่ 7	20
3.3 ปีที่ 8	30
3.4 ปีที่ 9	40
3.5 ปีที่ 10 และปีต่อไป	50
4. เป็นรถที่ใช้ล้ออย่างอื่นนอกจากล้อยางกลวง เพิ่มอีก 1/2	
รถที่เก็บเป็นคัน	บาท
1.รถจักรยานยนต์ คันละ	100
2.รถพ่วงของรถจักรยานยนต์ คันละ	50
3.รถพ่วงนอกจากข้อ 2 คันละ	100
4.รถบดถนน คันละ	200
5.รถแทรกเตอร์ที่ใช้ในการเกษตร คันละ	50

ภาพที่ 1 Use Case Diagram ของระบบ

3.2 ขั้นตอนการใช้งานระบบ สมาชิกจะทำการเลือกเส้นทางที่ต้องการจะเดินทาง จากนั้นจะป้อนรายละเอียดของยานพาหนะที่จะระบบต้องการ เพื่อนำ

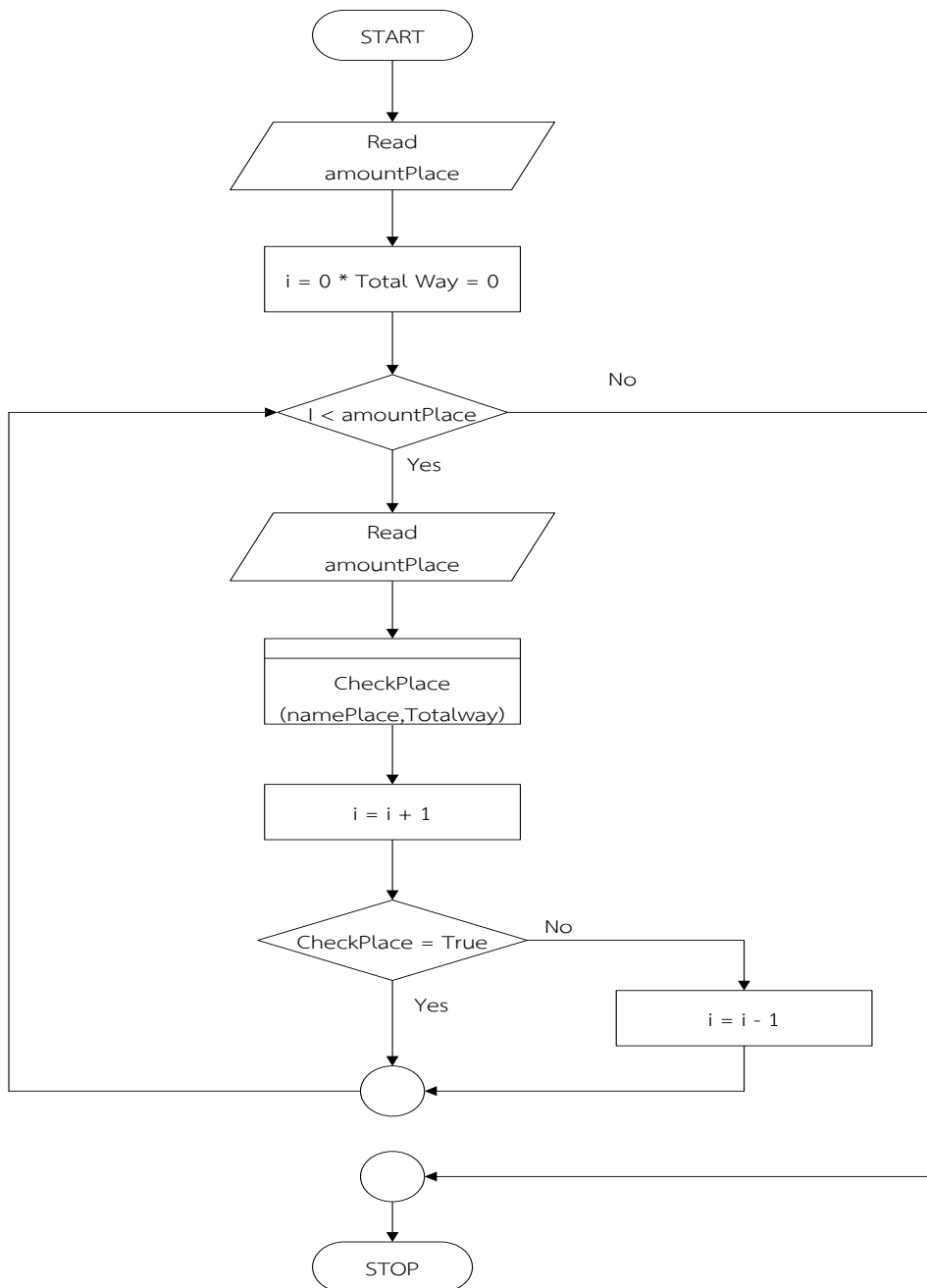
ข้อมูลดังกล่าวไปประมวลผลออกมาเป็นค่าสีกหรือของยานพาหนะต่อการเดินทาง แต่ละครั้ง ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ฟังงานขั้นตอนการใช้งานระบบ

3.3 ขั้นตอนในการใช้งานระบบ Flow Chart แสดงการทำงานของการทำงานของการป้อนข้อมูลสถานที่ในการเดินทาง Flow Chart แสดงขั้นตอนการทำงานของการทำงานของการป้อนข้อมูลสถานที่ในการเดินทางที่จะเดินทางหลักการทำงาน

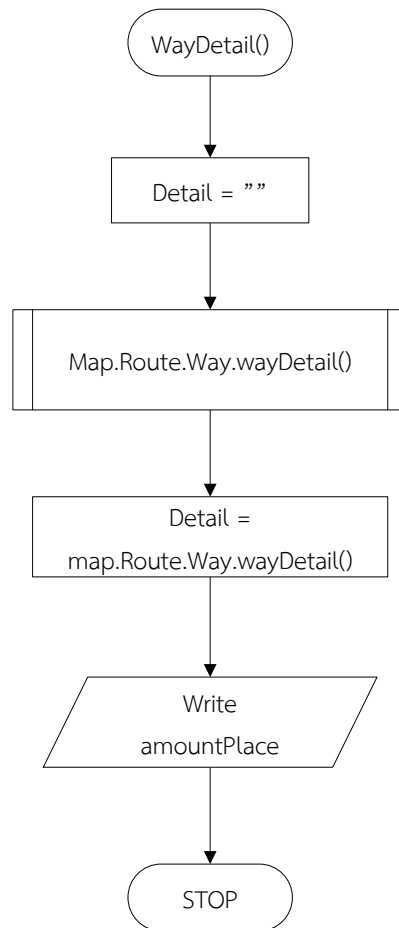
เริ่มต้น จะรับค่าสถานที่เข้ามา แล้วจะมาคำนวณว่ามีสถานที่ที่ผู้ใช้ป้อนเข้ามาหรือไม่ ถ้ามีจะรับค่าสถานที่เหล่านั้นแล้วทำการนำเข้าฟังก์ชันคำนวณต่อไป หากไม่มีจะจบการทำงาน ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ฟังงานแสดงการทำงานของกรป้อนข้อมูลสถานที่ในการเดินทาง

3.4 ขั้นตอนการทำงานของระบบ Flow Chart แสดงการทำงานของฟังก์ชันค้นหาเส้นทาง โดยจะตรวจสอบจากชื่อสถานที่ที่ผู้ใช้ป้อนเข้ามาให้ หลักการทำงานของ

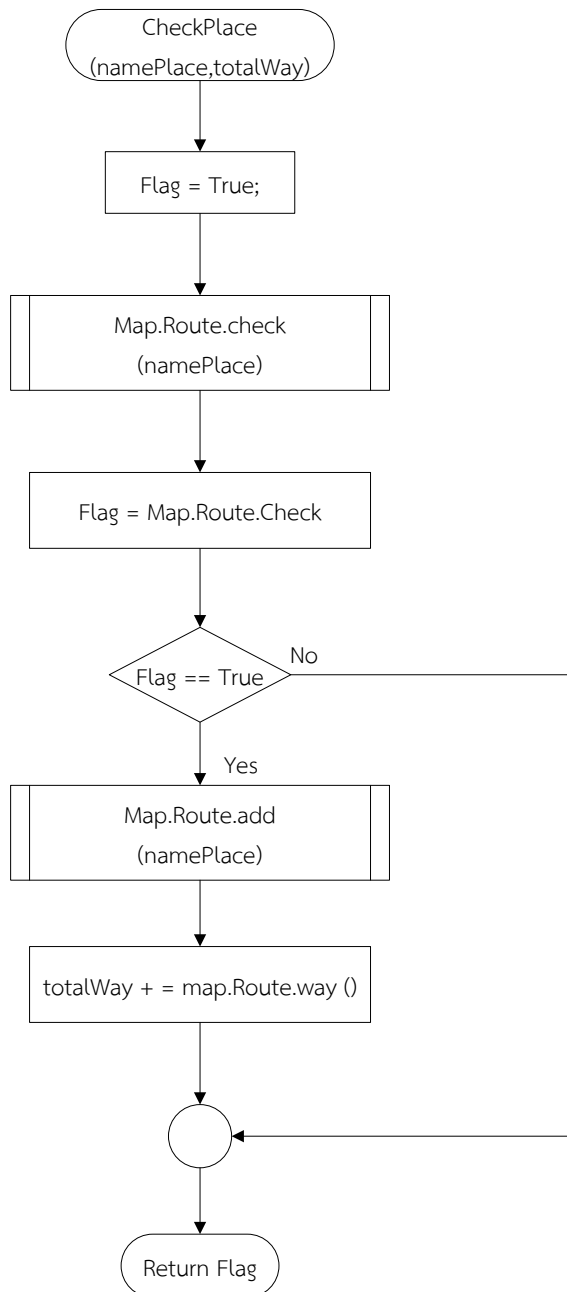
เริ่มต้น จะตรวจสอบจากชื่อสถานที่ที่ป้อนเข้ามาแล้วจะนำไปเข้าฟังก์ชันว่ามีสถานที่นั้นอยู่จริงหรือไม่ โดยจะส่งค่ากลับมาเป็น True กับ False ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ผังงานแสดงการทำงานของฟังก์ชันค้นหาเส้นทาง

3.5 ขั้นตอนการทำงานของระบบ Flow Chart แสดงถึงการทำงานของฟังก์ชันรายละเอียดการเดินทาง หลักการทำงานเริ่มต้น จะนำค่าสถานที่ทำผู้ใช้ป้อนเข้ามา

เข้าฟังก์ชันการหาเส้นทางที่สั้นที่สุด และจะส่งค่าออกมาเป็นรายละเอียดของการเดินทาง ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ฟังก์ชันแสดงขั้นตอนการทำงานของฟังก์ชันรายละเอียดการเดินทาง

4. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ตารางที่ 2 ตารางแสดงข้อเปรียบเทียบระหว่าง 2 อัลกอริทึม

Dijkstra's Algorithm	Branch and Bound Algorithm
เส้นทางที่เหมือนกับเส้นทางที่ใช้ เครื่องหาพิกัดภูมิศาสตร์บนพื้นที่โลก ด้วยดาวเทียม	เส้นทางที่เหมือนกับเส้นทางที่ใช้เครื่องหาพิกัด ภูมิศาสตร์บนโลกด้วยดาวเทียม ในฟังก์ชันการ ทำงาน “เวลาที่เร็วที่สุด”
ได้เส้นทางที่มีระยะทางที่สั้นที่สุด	อาจจะไม่ได้เส้นทางที่มีระยะทางที่สั้นที่สุด เพราะจากการทำการทดลองได้ว่า เส้นทาง ที่ได้จาก อัลกอริทึมนี้ จะมีเส้นทางที่ไม่ตรงกับ Dijkstra's Algorithm ซึ่งเป็นเส้นทางที่สั้นที่สุด

จากตารางที่ 2 ได้แสดงการนำอัลกอริทึมทั้ง 2 ชนิดมาประยุกต์ใช้งานและเปรียบเทียบกันแล้วนั้น ทำให้ทราบได้ว่า Dijkstra's Algorithm สามารถทำงานได้ตรงตามความต้องการมากกว่า เนื่องจากสามารถหาเส้นทางได้มากกว่า 2 จุดขึ้นไปและยังไปครบทุกจุดในแผนที่ ทำให้ฟังก์ชันการทำงานสมบูรณ์แบบ ตรงตามความต้องการของระบบ ต่างจาก Branch and Bound Algorithm ที่หาเส้นทางได้เพียงสองเส้นทางระหว่างจุดต่อจุดเท่านั้น ระบบสนับสนุนการช่วยตัดสินใจในการเดินทางจัดทำขึ้นเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้งานด้านการเดินทาง และการช่วยตัดสินใจก่อนการเดินทาง รวมถึงเพื่อประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายได้ในจำนวนหนึ่ง โดยระบบสนับสนุนการช่วยตัดสินใจในการเดินทางมีรายละเอียดในการทำงานดังนี้

4.1.1 ส่วนของผู้ใช้งานที่เป็นผู้ดูแลระบบ ในส่วนของการจัดการผู้ดูแลระบบ

- สามารถเข้าชมเนื้อหาภายในเว็บไซต์ได้
- สามารถเข้าสู่ระบบเพื่อทำการเพิ่ม ลบ แก้ไขข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการเดินทางต่าง ๆ และข้อมูลสมาชิกได้
- สามารถจัดการสิทธิ์การเข้าถึงเนื้อหาของผู้ใช้ทั่วไป และสมาชิกได้
- สามารถจัดการหรือลบเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมและสมาชิกที่ละเมิดระเบียบข้อตกลง ต่างๆ ของเว็บไซต์ได้

4.1.2 ส่วนของผู้ใช้งานทั่วไป

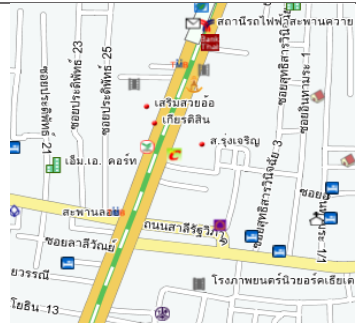
- สามารถเข้าชมเนื้อหาภายในเว็บไซต์

4.1.3 ส่วนของผู้ใช้งานที่เป็นสมาชิก

- สามารถเข้าชมเนื้อหาภายในเว็บไซต์
- สามารถเข้าสู่ระบบเพื่อทำการเพิ่ม ลบ

แก้ไขข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเดินทางได้

ตารางที่ 3 ตารางแสดงข้อเปรียบเทียบ API ระหว่าง Longdo Traffic กับ Google Map (5)

หัวข้อ	Longdo Traffic	Google Map
เกี่ยวกับบริการ	เว็บให้บริการแผนที่ออนไลน์ มีแผนที่ประเทศไทย	
การใช้งานสำหรับประชาชนทั่วไป	ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใช้งานได้ฟรี	
การนำไปใช้ในเว็บตนเอง	นำแผนที่ไปแปะในเว็บของตนเองได้	
ภาพสถานที่บนแผนที่		
การใช้งาน on-line ผ่านอินเทอร์เน็ต	มี API ทั้งแบบฟรี (จำกัดปริมาณข้อมูล 5 GB/เดือน) และแบบธุรกิจ	มี API ทั้งแบบฟรี (จำกัดรูปแบบ และปริมาณการใช้งาน เช่น สาธารณชนต้องเข้าดูได้
บริการ off-line	มี Longdo Box (map server)	-
จำนวนข้อมูลสถานที่	กว่า 500,000 แห่ง	ไม่ทราบข้อมูล

จากตารางที่ 3 จะสังเกตเห็นความแตกต่างระหว่าง API 2 ตัวนี้ คือ Longdo Traffic กับ Google Map โดยสาเหตุที่เลือกใช้ Longdo Traffic นั้น เนื่องจากฟังก์ชันการทำงานนั้นอำนวยความสะดวกให้มากกว่าของ Google Map ในด้านของการทำงานออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ต ที่หากเป็นผู้ใช้ที่นำไปใช้ฟรี จะไม่จำกัดรูปแบบในการใช้งานต่างจาก Google Map ที่จะมีข้อจำกัดทางด้านการใช้งาน และสาเหตุที่สำคัญคือ Longdo Traffic นั้นจะแสดงข้อมูลสถานที่ เส้นทาง รายละเอียด ฯลฯ ภายในประเทศไทยได้แม่นยำกว่า Google Map เพราะ Longdo Traffic นั้นมีคนไทยเป็นผู้พัฒนา และเนื่องจากเว็บแอปพลิเคชันนี้ทำเพื่อใช้งานในประเทศไทยเป็นหลัก จึงเลือกใช้ Longdo Traffic เป็น API ในการทำงาน

5. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากที่ได้จัดทำงานวิจัยนี้ มีทั้งปัญหา อุปสรรค ทั้งในเรื่องการทำงานของเว็บแอปพลิเคชัน รวมไปถึง

การนำ API มาใช้บนเว็บแอปพลิเคชัน การดึงข้อมูลต่างๆ มาใช้ ซึ่งต้องคอยแก้ไขปัญหามาเรื่อยๆ ตลอดไป

5.1 ปัญหา อุปสรรค และการแก้ไข

จากการเริ่มศึกษาความเป็นไปได้ในการทำโครงการพิเศษ จนกระทั่งได้พัฒนาเว็บแอปพลิเคชันจนเสร็จตามเป้าหมายแล้ว ได้มีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นดังต่อไปนี้

5.1.1 ในด้านการนำ Longdo Traffic มาใช้นั้น เป็นสิ่งแปลกใหม่ การที่จะนำมาใช้นั้นจึงต้องใช้เวลาศึกษายาวนานมาก จึงทำให้เสียเวลาในการจัดทำเนื่องจาก การจะทำให้ตัว API กับอัลกอริทึมที่นำมาใช้ทำงานร่วมกันได้

5.1.2 ปัญหาในด้านการเขียนโปรแกรม เนื่องจากภาษาที่ใช้เขียนนั้นค่อนข้างยาก และมีความละเอียด จึงจำเป็นต้องมีการฝึกให้เกิดความชำนาญ เพื่อที่จะแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของเว็บแอปพลิเคชันได้

5.1.3 ปัญหาในเรื่องของสัญญาณ GPS ซึ่งมีระดับสัญญาณที่อ่อน เมื่อไม่ได้อยู่ในบริเวณกลางแจ้ง ทำให้การทำงานของตำแหน่งของสถานที่ผิดพลาดเมื่ออยู่ในที่อับสัญญาณ

5.1.4 เว็บแอปพลิเคชันจำเป็นต้องใช้อินเตอร์เน็ตในการใช้งาน เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตตลอดเวลา เพื่อให้การทำงานของเว็บไซต์ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และทำให้การจับสัญญาณของ GPS แม่นยำมากยิ่งขึ้น

5.1.5 ปัญหาในการเกี่ยวกับทรัพยากร เนื่องจากเว็บแอปพลิเคชันต้องใช้การประมวลผลจากความเร็วของอินเทอร์เน็ต ถ้าอินเทอร์เน็ตมีความเร็วสูงการประมวลผลก็จะเร็วและมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น แต่ถ้าอินเทอร์เน็ตมีสัญญาณต่ำ การประมวลผลและการแสดงผลของเว็บแอปพลิเคชันอาจจะช้าหรือไม่สามารถแสดงผลได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 สามารถพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่านี้ได้ ในด้านการคำนวณค่าสิทธิหรือและในด้านของการนำไปใช้กับ API ตัวอื่นๆ

5.2.2 สามารถบอกความหนาแน่นของการจราจรได้ และบอกเส้นทางที่เกิดอุบัติเหตุหรือซ่อมแซมถนนอยู่ได้

5.2.3 เมื่อมีเทคโนโลยีใหม่เข้ามาสามารถนำกลับมาพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันได้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้งานมากขึ้นเรื่อยๆ ขึ้นไป

6. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์หลายๆ ท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือในงานวิจัยและบุคลากรคณะเทคโนโลยีและการจัดการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตปทุมธานี ที่ทำให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลงเป็นอย่างดี

7. เอกสารอ้างอิง

- (1) Cormen, Thomas H. (2001): .Dijkstra's Algorithm [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก: http://en.wikipedia.org/wiki/Dijkstra's_algorithm (1 มีนาคม 2558)
- (2) A. H. Land and A. G. Doig. (1986): Branch and Bound Algorithm. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: http://en.wikipedia.org/wiki/Branch_and_bound (18 มีนาคม 2558)
- (3) วิภาดา เพชรรัตน์ (2554): ระบบนำทางอัจฉริยะ: กรณีศึกษา บริษัทวานิชรุ่งเรืองอินเทอร์เน็ต จำกัด.[ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก: <http://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2010/8372/1/352831.pdf>. (18 มีนาคม 2558)
- (4) Eastern insure (2558): คำนวณค่าภาษียานพาหนะ. [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก : <http://info.muslimthaipost.com/main> (18 มีนาคม 2558)
- (5) Metamedia Technology Co., Ltd. (2014). ตารางเปรียบเทียบ API เว็บไซต์.[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://map.longdo.com/api/comparison> (18 มีนาคม 2558)

KKU isr.j. 2016; 4(1) : 37-43

<http://irj.kku.ac.th>

การกระจายแพทย์ของศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่น Distribution of Medical School Alumni, Faculty of Medicine, Khon Kaen University

อนงค์ศรี งอสอน (Anongsri Ngoson)^{1*}¹คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (Faculty of Medicine, Khon Kaen University)^{*}Correspondent author : Anongo@kku.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการกระจายแพทย์ของศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่นภายหลังจบการศึกษา หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตแล้ว 7 ปี และเปรียบเทียบการกระจายแพทย์ของศิษย์เก่า ระหว่างกลุ่มที่รับเข้าศึกษา โดยกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มประชากรศิษย์เก่าที่จบการศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต รุ่นที่ 1-28 จำนวน 2,706 คน ผลการศึกษา พบว่า ศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่น มีการกระจายตัวอยู่ทุกภาคของประเทศไทย ส่วนใหญ่ยังคงอยู่ปฏิบัติงาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 61 (1,345 คน) กรุงเทพฯ ร้อยละ 21 (453 คน) ปริมาณร้อยละ 5 (118 คน) นอกนั้นกระจายในภาคต่างๆ ใกล้เคียงกัน สำหรับอัตราการคงอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่น สํารวจในปี 2557 พบว่าการคงอยู่ ร้อยละ 61 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมาย ร้อยละ 1 จากสัดส่วนการรับเข้าศึกษากลุ่มรับตรง ร้อยละ 60 : กลุ่มรับจากทบวง ร้อยละ 40 พบว่าการคงอยู่ลดลงจากเดิมที่มีการสำรวจในปี พ.ศ. 2550 (อัตราการคงอยู่ ร้อยละ 70) และการกระจายแพทย์ของศิษย์เก่าฯ ตามกลุ่มรับเข้าศึกษาทั้งหมด 3 กลุ่ม พบว่า อัตราการคงอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของศิษย์เก่ากลุ่มรับตรง มีอัตราการอยู่ปฏิบัติงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 71 และภาคอื่นๆ ร้อยละ 29 ศิษย์เก่ากลุ่มรับจากทบวง มีอัตราการอยู่ปฏิบัติงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 45 และภาคอื่นๆ ร้อยละ 55 ส่วนศิษย์เก่ากลุ่ม CPIRD คงอยู่ปฏิบัติงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 69 และภาคอื่นๆ ร้อยละ 31 เมื่อศึกษาสังกัดที่ปฏิบัติงานของศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่น รุ่น 1-28 ในจำนวน 2,676 คน ไม่ทราบสังกัดจำนวน 500 คน พบว่า สังกัดหน่วยงานรัฐ ร้อยละ 81 (1,755 คน) ทำงานเอกชน ประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 19 (421 คน) ส่วนศิษย์เก่ากลุ่ม CPIRD สังกัดหน่วยงานรัฐ ร้อยละ 76 (25 คน) ทำงานเอกชน/ส่วนตัว ร้อยละ 24 (8 คน) จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่นยังคงอยู่ปฏิบัติงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามเป้าหมายการกระจาย แพทย์ของภาครัฐสูงกว่าสัดส่วนที่รับเข้าศึกษาของกลุ่มรับตรงส่วนศิษย์เก่ากลุ่ม CPIRD ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของ โครงการที่รับนักเรียนจากพื้นที่เข้าศึกษาทั้งหมด

คำสำคัญ : การกระจายแพทย์ของศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่น การคงอยู่ของศิษย์เก่าแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น การกระจายแพทย์ การคงอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของศิษย์เก่า การผลิตโครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท

Abstract

This study aims to survey the distribution of Medical School Alumni of Khon Kaen University after seven years graduation from the Doctor of Medicine (MD) Program; and compare that distribution among alumni from different criteria of entering the program. The target group was 2,706 Medical School Alumni that graduated from the MD Program, Class #1- 28. The findings of study showed that the distribution of Medical School Alumni of Khon Kaen University spread across all regions of Thailand. Most of them, sixty-one (61%) percent (1,345 persons), remained working in the Northeast region, while twenty-one (21%) percent (453 persons) and five (5%) percent (118 persons) remained working in Bangkok, and its Metropolitan areas, respectively. The rest distributed in other regions in the similar rate.

The retention rate of medical school alumni, KKU, in the northeast area surveyed in 2014 (B.E. 2557) found 61 percent of retention which was one (1%) percent higher than the target group of direct admission. The ratio of direct admission vs entrance examination system, via Ministry of University Affairs (MUA) was sixty (60%) percent: forty (40%) percent, respectively. Additionally, the study found that retention rate was decreased from a 2007 (B.E. 2550) survey (seventy (70%) percent of retention rate). According to the distribution of medical alumni among 3 groups of admission, the retention rate of direct admission group was seventy-one (71%) percent remained working in northeastern region, while twenty-nine (29%) percent remained working in other regions. The retention rate of entrance examination system group (via MUA) was forty-five (45%) percent remained working in northeastern region; while fifty-five (55%) percent remained working in other regions. The retention rate of Collaborative Project to Increase Production of Rural Doctor (CPIRD) was sixty-nine (69%) percent remained working in northeastern region; while thirty-one (31%) percent remained working in other regions. The study focused on original affiliations of the 2,676 medical alumni of KKU, class # 1-28 found that 500 persons worked under unknown affiliations, while the others worked under government sectors, and private sectors/own businesses for eighty-one (81%) percent (1,755 persons), and nineteen (19%) percent (421 persons), respectively. According to medical alumni of CPIRD group, they worked under government sectors, and private sectors/own businesses for seventy-six (76%) percent (25 persons), and twenty-four (24%) percent (8 persons), respectively. In conclusion, the findings showed that Medical School Alumni of Khon Kaen University remained performing their duties in northeastern region according to the distribution of physicians under the government sectors, which is higher than the ratio of direct admission group. However, related to the medical alumni of CPIRD group, it still did not meet the goals of the project that admitted only local students as a whole.

Keywords : Distribution of Medical School Alumni, Khon Kaen University., The retention of Medical School Alumni, Khon Kaen University., Distribution of Physicians., The retention in northeastern region of Alumni. CPIRD

บทนำ

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ก่อตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ.2515 จากปัญหาขาดแคลนแพทย์และบุคลากรสาธารณสุขในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มเปิดรับนักศึกษาในปี 2516 ผลิตบัณฑิตแพทย์จนถึงปีการศึกษา 2543 จำนวน 28 รุ่น(1) มีแพทย์ที่จบหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต จำนวน 2,706 คน (ร้อยละ 96.26) มีอัตราการรักษาพยาบาลตามแผนการผลิตแพทย์ของแผนพัฒนาประเทศเป็นระยะ 3 ระยะดังนี้ ในช่วง 10 ปีแรก รุ่น1-10 ช่วงที่ 2 รุ่น11-20 และช่วงที่ 3 รุ่น21-28 นโยบายการรับนักเรียนจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 60 รับจากส่วนกลาง ร้อยละ 40 ในปี 2525 รุ่น 10 รัฐบาลมีโครงการผลิตแพทย์เพิ่ม จากเดิม 70-80 คน เป็น 100-150 คนตามศักยภาพของโรงเรียนแพทย์ที่จะรับได้และมีโรงพยาบาลสมทบรองรับการผลิตแพทย์ที่เพิ่มขึ้นในชั้นปีที่ 6 อีก 2 โรง คือ โรงพยาบาลขอนแก่นและโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ แต่คงรับนักเรียนจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือในสัดส่วนเดิมคือรับตรง:รับจากส่วนกลาง ร้อยละ 60 : 40 และช่วงที่ 3 ปี 2538 รุ่น 23 เป็นต้นไป คณะฯมีโครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบทของกระทรวงสาธารณสุข (CPIRD) นักเรียนของโครงการรับจากชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด เพื่อรองรับประชากรที่เพิ่มขึ้นและปรับสัดส่วนแพทย์ต่อประชากรในภาคอีสานให้ใกล้เคียงกับภาคอื่นๆ จากการสำรวจของกระทรวงสาธารณสุข ปี 2548 ภาคอีสานมีสัดส่วนแพทย์ต่อประชากรต่ำสุด 1:7,466 ในขณะที่ในกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนสูงสุด คือ แพทย์ 1 คนต่อประชากร 879 คน ดังนั้น วัตถุประสงค์ในการศึกษารุ่นนี้เพื่อสำรวจการกระจายแพทย์ของศิษย์เก่าขอนแก่นในภูมิภาคต่างๆ

วิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ กลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มประชากรศิษย์เก่าแพทย์ ขอนแก่นภายหลังจบการศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตแล้ว 7 ปี รุ่นที่ 1-28

(รับเข้าปี 2516-2543) มีจำนวนศิษย์เก่าทั้งหมด 2,706 คน พื้นที่ในการศึกษา 76 จังหวัดของประเทศไทย ระยะเวลาที่ศึกษาตั้งแต่เดือนมกราคม-เดือนธันวาคม 2557 ลักษณะของเครื่องมือวิเคราะห์ให้เป็นแบบสำรวจในเก็บรวบรวมข้อมูลโดยออกแบบตารางการจัดเก็บข้อมูลจำแนกแต่ละรุ่นทั้งหมด 28 รุ่น แต่ละรุ่นมีข้อมูลศิษย์เก่าประกอบด้วย 9 หัวข้อหลัก คือ 1) รหัสนักศึกษา 2) ชื่อ-สกุลเดิม/ชื่อ-สกุลใหม่ 3) ประเภทโครงการรับเข้า 4) ภูมิลำเนาเดิม 5) วันที่สำเร็จการศึกษา (หลักสูตรพ.บ.-วท.บ.) 6) สังกัดปัจจุบันของศิษย์เก่า 7) กลุ่มงาน/ภาควิชาที่สังกัด 8) ประเภทหน่วยงานที่สังกัด 9) ที่ตั้งอยู่ของหน่วยงาน วิธีดำเนินการ ขั้นตอนแรกหัวข้อที่ 1-5 เก็บข้อมูลพื้นฐานจากทะเบียนนักศึกษา งานบริการการศึกษา สำหรับหัวข้อที่ 3 กลุ่ม ODOB ค้นหาข้อมูลนักศึกษาจากหน่วยงานกิจการนักศึกษา ขั้นตอนที่สองเก็บข้อมูลหัวข้อที่ 6-9 โดยนำมาจากฐานข้อมูลศิษย์เก่าและสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต ขั้นตอนที่สามตรวจสอบความถูกต้องจากศิษย์เก่าแต่ละรุ่น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้หน่วยนับ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของศิษย์เก่า

1.1 การสำรวจข้อมูลศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่น (1) ทั้งหมด 1-28 รุ่น จำนวนรับเข้าศึกษา 2,811 คน จำนวนที่จบหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต 2,706 คน (ร้อยละ 96.26) (ตารางที่ 1)

เมื่อจำแนกเป็น 3 ช่วงเวลา พบว่า ช่วง 10 ปีแรก (รุ่น1-10) มีอัตราการจบ ร้อยละ 95.02 (553 คน) ช่วงปีที่ 11-20 (รุ่น 11-20) มีอัตราการจบ ร้อยละ 95.39 (951 คน) และช่วงปีที่ 21-28 (รุ่น 21-28) มีอัตราการจบ ร้อยละ 97.56 (1,202 คน)

1.2 ศิษย์เก่าแพทย์ ขอนแก่น รุ่น1-28 ที่ยังคงอยู่ มีจำนวนทั้งสิ้น 2,674 คน ทราบที่อยู่ร้อยละ 83 (2,223 คน) ไม่ทราบที่อยู่ ร้อยละ 17 (451 คน) ตารางที่ 2

ตารางที่ 1 อัตราการจบของศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่น จำแนกเป็น 3 ช่วงเวลา (รุ่น 1-28)

รุ่น	รับเข้า(คน)	จบ(คน)	อัตราจบ(ร้อยละ)
รุ่น1-10	582	553	95.02
รุ่น11-20	997	951	95.39
รุ่น21-28	1,232	1,202	97.56
รวม	2,811	2,706	96.26

ตารางที่ 2 จำนวนข้อมูลที่อยู่ของศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่น จำแนกเป็น 3 ช่วงเวลา

รุ่น	จำนวนปัจจุบัน	ทราบที่อยู่	ไม่ทราบที่อยู่
รุ่น1-10	536	469	67
รุ่น11-20	941	844	97
รุ่น21-28	1,197	910	287
รวม	2,674	2,223	451

2. การกระจายแพทย์ของศิษย์เก่าแพทย์ ขอนแก่น

2.1 การกระจายแพทย์ของศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่นรุ่น 1-28

ศิษย์เก่าแพทย์ ขอนแก่น รุ่น 1-28 ในจำนวน 2,706 คน ที่ทราบที่อยู่ 2,215 คน สามารถสืบค้นการกระจายแพทย์ในภาคต่างๆได้ดังตาราง 3 ศิษย์เก่าอยู่ปฏิบัติงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 61 (1,345 คน) กรุงเทพฯ ร้อยละ 21 (453 คน) ปริมาณร้อยละ 5

(118 คน) นอกนั้นกระจายในภาคต่างๆใกล้เคียงกัน

เมื่อจำแนกศิษย์เก่า เป็น 3 ช่วงเวลา พบว่าช่วง 10 ปีแรก (รุ่น1-10) มีอัตราการอยู่ปฏิบัติงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 54 (255 คน) ช่วงปีที่ 11-20 (รุ่น11-20) มีอัตราการอยู่ปฏิบัติงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 59 (488 คน) และช่วง ปีที่ 21-28 (รุ่น21-28) มีอัตราการอยู่ปฏิบัติงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 66 (602คน) ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การกระจายแพทย์ของศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่น รุ่น 1-28

รุ่น	กรุงเทพ	ปริมณฑล	ตะวันออก เฉียงเหนือ	เหนือ	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	ใต้	ต่างประเทศ	รวม
รุ่น 1-10	101	32	255	27	13	18	9	14	2	471
รุ่น 11-20	165	58	488	41	32	27	11	10	2	834
รุ่น 21-28	187	28	602	27	17	26	6	17	0	910
รวม	453	118	1,345	95	62	71	26	41	4	2,215

ตารางที่ 4 จำแนกการกระจายแพทย์ของศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่นตามกลุ่มรับเข้า

รุ่น	กลุ่มรับตรง			กลุ่มรับจากทบวง			รวม
	รับเข้า	ปฏิบัติงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	อื่นๆ	รับเข้า	ปฏิบัติงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	อื่นๆ	
รุ่น 1-10	327	189	97	210	65	122	537
รุ่น 11-20	516	351	150	364	124	194	880
รุ่น 21-28	685	376	121	457	198	164	1142
รวม	1,528	916	368	1,031	387	480	2,559

2.2 การกระจายแพทย์ตามกลุ่มรับเข้า

เมื่อศึกษาการกระจายแพทย์ตามกลุ่มรับเข้าของศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่น รุ่น 1-28 ในจำนวน 2,559 คน (ไม่นับรวมโควตาพิเศษอื่นๆ) พบว่ากลุ่มรับตรง มีอัตราการทำงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 71 (916 คน) และภาคอื่นๆ ร้อยละ 29 (368 คน) ส่วนกลุ่มรับจากทบวง มีอัตราการทำงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 45 (387 คน) และภาคอื่นๆ ร้อยละ 55 (480 คน) ตารางที่ 4

(กลุ่มรับตรง ไม่ทราบที่อยู่ จำนวน 298 คน กลุ่มรับจากทบวงไม่ทราบที่อยู่ จำนวน 164 คน)

หากศึกษาอัตราการทำงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของศิษย์เก่าแพทย์ ขอนแก่น ช่วงเวลา พบว่า ช่วง 10 ปีแรก (รุ่น1-10) กลุ่มรับตรง มีอัตราการทำงานคิดเป็น ร้อยละ 66 (189 คน) และ

กลุ่มรับจากทบวง ร้อยละ 35 (65 คน) ช่วงที่ 2 (รุ่น11-20) กลุ่มรับตรง มีอัตราการทำงานคิดเป็น ร้อยละ 70 (351 คน) และกลุ่มรับจากทบวง ร้อยละ 39 (124 คน) และช่วงที่ 3 (รุ่น21-28) กลุ่มรับตรง มีอัตราการทำงานคิดเป็น ร้อยละ 76 (376 คน) และกลุ่มรับจากทบวง ร้อยละ 55 (198 คน) ตารางที่ 4

2.3 การกระจายแพทย์ โครงการ CPIRD

โครงการ CPIRD 1 (1) เริ่มรับเข้าศึกษา ปีการศึกษา 2538 เป็นรุ่น 23-รุ่น 25 จำนวน 28 คน และเริ่มโครงการ CPIRD 2 ปีการศึกษา 2543 เป็นรุ่น 28 เป็นต้นมา จำนวน 14 คน จบการศึกษา 42 คน ทราบที่อยู่ 35 คนและไม่ทราบที่อยู่ 7 คน ศิษย์เก่ากลุ่ม CPIRD คงอยู่ปฏิบัติงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 69 (24 คน) และภาคอื่นๆ ร้อยละ 31 (11 คน) (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 การกระจายแพทย์ของศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่นโครงการ CPIRD ขอนแก่น

CPIRD	รับเข้า	ปฏิบัติงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	อื่นๆ	ไม่ทราบที่อยู่
รุ่น 23	11	9	1	1
รุ่น 24	13	6	3	4
รุ่น 25	4	3	1	0
รุ่น 28	14	6	6	2
รวม	42	24	11	7

ตารางที่ 6 ประเภทหน่วยงานที่สังกัดของศิษย์เก่าแพทย์ ขอนแก่นรุ่น 1-28

รุ่น	หน่วยงานรัฐ	เอกชน/ส่วนตัว	รวม
รุ่น1-10	367	104	471
รุ่น11-20	648	171	819
รุ่น21-28	740	146	886
รวม	1,755	421	2,176

3. ประเภทหน่วยงานที่สังกัดของศิษย์เก่าขอนแก่น

เมื่อศึกษาสังกัดที่ปฏิบัติงานของศิษย์เก่าแพทย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น รุ่น 1-28 ในจำนวน 2,676 คน ไม่ทราบสังกัดจำนวน 500 คน พบว่า สังกัดหน่วยงานรัฐ ร้อยละ 81 (1,755 คน) ทำงานเอกชน/ส่วนตัว ร้อยละ 19 (421 คน) (ตารางที่ 6)

เมื่อจำแนกศิษย์เก่า เป็น 3 ช่วงเวลา พบว่า ช่วง 10 ปีแรก (รุ่น1-10) สังกัดหน่วยงานรัฐ ร้อยละ 78 (367 คน) ทำงานเอกชน/ส่วนตัว ร้อยละ 22 (104 คน)

ช่วงที่ 2 (รุ่น11-20) สังกัดหน่วยงานรัฐ ร้อยละ 79 (648 คน) ทำงานเอกชน/ส่วนตัว ร้อยละ 21 (171 คน) และช่วงที่ 3 (รุ่น 21-28) สังกัดหน่วยงานรัฐ ร้อยละ 84 (740 คน) ทำงานเอกชน/ส่วนตัว ร้อยละ 16 (146 คน)

เมื่อศึกษาสังกัดที่ปฏิบัติงานของศิษย์เก่าแพทย์โครงการ CPIRD ขอนแก่น จำนวน 33 คน พบว่า สังกัดหน่วยงานรัฐ ร้อยละ 76 (25 คน) ทำงานเอกชน/ส่วนตัว ร้อยละ 24 (8 คน) (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 สังกัดของศิษย์เก่าโครงการ CPIRD ขอนแก่น

CPIRD	หน่วยงานรัฐ	เอกชน/ส่วนตัว	รวม
รุ่น23	8	2	10
รุ่น24	8	1	9
รุ่น25	4	4	8
รุ่น28	5	1	6
รวม	25	8	33

วิจารณ์และข้อเสนอแนะ

การกระจายแพทย์ของศิษย์เก่าแพทย์ ขอนแก่น ในภาพรวมเป็นไปตามนโยบายภาครัฐและสอดคล้องกับปณิธานของคณะฯ “ในการผลิตบัณฑิตสาขาแพทยศาสตร์ ที่เน้นด้านเวชปฏิบัติทั่วไปและสุขภาพชุมชน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแพทย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นศูนย์กลางความร่วมมือ

ในการผลิตบัณฑิตร่วมกับสถาบันร่วมผลิตแพทย์ของกระทรวงสาธารณสุข” โดยศิษย์เก่าแพทย์ ขอนแก่นมีส่วนสำคัญในการขยายการผลิตแพทย์ตามโครงการผลิตแพทย์เพิ่มฯ ทั้งโครงการ CIPRD (The Collaborative Project to Increase Production of Rural Doctors) และโครงการ ODOD (โครงการกระจายแพทย์ 1 อำเภอ 1 ทุน) ส่วนใหญ่ศิษย์เก่าจะเป็นผู้บริหารของศูนย์แพทยศาสตร

ศึกษาชั้นคลินิกของสถาบันร่วมผลิตแพทย์ กับคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ทั้ง 4 สถาบัน คือ โรงพยาบาลขอนแก่น โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ โรงพยาบาลอุดรธานี โรงพยาบาลมหาสารคาม รวมทั้งโรงพยาบาลร่วมสอนในเครือข่ายของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นอย่างต่อเนื่อง

จากการที่ภาครัฐมีนโยบายรับนักเรียนจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้าศึกษาในคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นโดยวิธีรับตรง (โควต้า) ร้อยละ 60 และคาดการณ์ว่าจะมีศิษย์เก่ากลุ่มนี้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ยังคงอยู่ปฏิบัติงานในพื้นที่ จากการศึกษาค้นคว้านโยบายดังกล่าวมีผลโดยตรงทำให้ศิษย์เก่าส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 61 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายร้อยละ 1 แต่มีอัตราลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับการคงอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่น ในช่วงปี 2550 (2) มีอัตราการคงอยู่ปฏิบัติงานในพื้นที่ร้อยละ 70 และปี 2553 (3) มีอัตราการคงอยู่ปฏิบัติงานในพื้นที่ร้อยละ 74.9 ถึงแม้จะมีอัตราการคงอยู่ลดลงก็ตามแต่ยังคงอยู่ในเป้าหมายเดิมคือ ร้อยละ 60 ยกเว้นศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่นโครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท (CIPRD) ที่มีอัตราการคงอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 69 ซึ่งเป้าหมายของโครงการอยู่ที่ร้อยละ 100 จึงไม่เป็นตามคาดหมายและมีบางส่วนออกไปทำงานเอกชนหรือประกอบกิจการส่วนตัว ร้อยละ 24 ส่วนกลุ่มศิษย์เก่าที่รับมาจากทบวงมีอัตราการอยู่ปฏิบัติงานในตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 45 เกินเป้าหมายร้อยละ 5

ในปัจจุบันที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ไม่เป็นอุปสรรคต่อการคมนาคม ความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทำให้ศิษย์เก่าขอนแก่นยังคงเลือกที่จะอยู่ในถิ่นเดิมในเมืองใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางการศึกษา เศรษฐกิจ สังคมมากกว่าการเข้าไปอยู่ในกรุงเทพ (ร้อยละ 21) และปริมณฑล (ร้อยละ 5) แต่ยังเป็นอัตราที่สูงกว่าการสำรวจปี 2550 (2) ร้อยละ 11.65 และสำรวจปี 2553 (3) ร้อยละ 9.8

แต่อย่างไรก็ตามการสำรวจข้อมูลในครั้งนี้มีข้อจำกัดด้านการย้ายที่อยู่ของศิษย์เก่าเนื่องจากการลาไป

ศึกษาต่อระดับสูงขึ้นไปศิษย์เก่าจำเป็นต้องย้ายสังกัดตามความต้องการของหน่วยงานทำให้ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและศิษย์เก่าที่ไม่ทราบที่อยู่ส่วนใหญ่มาจากการเปลี่ยนชื่อหรือนามสกุล จึงควรมีการปรับฐานข้อมูลกับตัวแทนรุ่นอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการสำรวจการคงอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของศิษย์เก่า ขอนแก่น และปรับฐานข้อมูลเป็นระยะทุก 5 ปี
2. ควรมีการติดตามศิษย์เก่าที่ไม่ทราบสังกัดหรือย้ายที่อยู่ เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับศิษย์เก่าแพทย์ขอนแก่นต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้ให้ทุนวิจัยและผู้ให้ข้อมูลทำให้งานบรรลุผลสำเร็จเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- (1) พิศาล ไม้เรียงและคณะฯ. (2556). 40 ปีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น : กับการผลิตแพทย์. เอกสารอัดสำเนา.
- (2) พิศาล ไม้เรียงและคณะฯ. (2550). อัตราการคงอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของศิษย์เก่าคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข ปีที่ : 2 ฉบับที่ : 2 เลขหน้า : 233-240 ปีพ.ศ. : 2551.
- (3) กัญญา จิระรัตนโพธิ์ชัย และคณะ.(2535). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระจายบัณฑิตแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. เอกสารอัดสำเนา.

KKU isr.j. 2016; 4(1) : 44-50

<http://irj.kku.ac.th>

ความต้องการการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน ด้านประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยขอนแก่น The Need in Potential Development of In-Service Quality Assurance Staff of Khon Kaen University

สุรวุฑ พุ่มอิม (surawut pumim)^{1*}

¹นักวิชาการศึกษา สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*Correspondent author : surawut@kku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพ และนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาใช้ประกอบการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพ เครื่องวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมายผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพระดับคณะภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 80 คน โดยวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานคือค่าความถี่ (F) และค่าร้อยละ (%) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ซึ่งพบว่า มีความต้องการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพ มากที่สุด คือ การเขียนรายงานการประเมินตนเองตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (EdPEX) (ร้อยละ 28.8), การเขียนรายงานการประเมินตนเองตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) (ร้อยละ 17.5), การจัดระบบเอกสารอ้างอิงตามตัวชี้วัด (ร้อยละ 15.0) ตามลำดับ ผลการศึกษานี้ จะเป็นประโยชน์ได้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพ พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจแนวทางการประเมินคุณภาพให้กับผู้ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพ และสนับสนุน ส่งเสริมการตรวจประเมินคุณภาพภายใน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการปฏิบัติการประเมินและประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การพัฒนาศักยภาพ ผู้ปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพ การพัฒนา

Abstract

The study aims to study the need to develop the potentiality of in-service quality assurance staff of Khon Kaen University (KKU) in order to develop a training program that suits the needs of in-service quality assurance staff. The questionnaires were sent to 80 quality staff in quality assurance division of KKU. The researcher analyzed statistically to analyze frequency distribution, percentage, $\bar{X}$. The result showed that what were most needed for developing potentiality of the staff were self-assessment report writing according to EdPEX (28.8 percent) of and Higher commission of Education (17.5 percent), filing system according to KPI (15.0 percent), respectively.

The result of the study would be useful as ways to develop quality assurance program and to create understand of quality assurance for in-service staff and to support internal audit, as well as to exchange ways of practice of continuing assessment and quality assurance.

Keywords : need development, potentiality, internal quality assurance, development

1.บทนำ

การดำเนินงานตามระบบและกลไกการประเมินคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้กำหนดให้มีการตรวจประเมินคุณภาพภายในเป็นประจำทุกปีการศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ในการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในจึงได้มีการพัฒนาเกณฑ์ / มาตรฐานและตัวชี้วัดของมหาวิทยาลัยเพื่อนำมาใช้ประกอบกระบวนการตรวจประเมินคุณภาพภายในเป็นประจำทุกปีการศึกษา ซึ่งปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร เป็นปัจจัยหลักที่จะผลักดันงานประกันคุณภาพการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามที่มหาวิทยาลัยมุ่งหวัง รองมาเป็นปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจของบุคลากร ปัจจัยด้านนโยบาย วิสัยทัศน์ และวัตถุประสงค์ ตามลำดับ (1) ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพก็เป็นส่วนหนึ่งในการประสานเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆเก็บรวบรวมภายในคณะ โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องนั้นยังขาดความเข้าใจในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ที่แท้จริง และบุคลากรมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน (2) ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ ของหลักเกณฑ์

ตัวชี้วัดซึ่งมีหลายตัวไม่ว่าจะเป็นตัวชี้วัดของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) (สมศ.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในการปฏิบัติหน้าที่ประสานให้รายละเอียดที่ถูกต้องกับผู้เก็บรวบรวมข้อมูลของคณะ เพื่อส่งผลให้เกิดความถูกต้องมากยิ่งขึ้นและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ดังนั้นในการเพิ่มพูนศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพ การจัดอบรมก็เป็นแนวทางหนึ่งเพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพ ซึ่งจากการจัดอบรมในปีที่ผ่านมาพบว่ามีปัญหาเนื่องด้วยแต่ละคนมีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์การที่แตกต่างกัน ซึ่งจากสภาพดังกล่าวปัญหาที่เกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงานด้านคุณภาพภายใน นั้นพบว่ามีความรู้ ประสบการณ์อายุการทำงาน และความเชี่ยวชาญแตกต่างกัน ผู้ปฏิบัติงานมีภาระงานนอกเหนือจากงานด้านประกันคุณภาพ และคิดว่าไม่ใช่ภาระงานในตำแหน่งงานของตนโดยตรง และมีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้รับผิดชอบทำให้ขาดความต่อเนื่อง ทั้งนี้ยังขาดความรู้ในด้านความเข้าใจในการตีความหมายของเกณฑ์การตรวจประเมินที่ไม่ตรงกัน รวมทั้งการรวบรวมหลักฐานเอกสารต่างๆ ที่อ้างอิง ทั้งเกณฑ์

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (EdPEx) และตัวชี้วัดการประเมินคุณภาพภายใน (IQA)

จากปัญหาที่พบดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการหาความต้องการการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อนำผลมาหาแนวทางและจัดทำแผนหรือกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพ ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพ

2.2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาใช้ประกอบการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพ

3. วิธีการดำเนินงาน

3.1 แหล่งข้อมูล

- สถิติการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกันคุณภาพภายใน
- ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าอบรม/สัมมนา
- ข้อมูลจากผู้บริหารระดับสถาบัน ระดับคณะ และหน่วยงาน

3.2 ประชากรและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

- บุคลากรสายสนับสนุน ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพ
- ขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพ จำนวน 100 คน กลุ่มตัวอย่าง 80 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง

3.3 เครื่องมือในการวิจัย (แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์)

1) เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความต้องการในการพัฒนาและฝึกอบรม

- ด้านการให้ความรู้

- ด้านการฝึกการปฏิบัติ (Work Shop)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3.4 วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open End) เป็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการความต้องการการพัฒนาคุณภาพผู้ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพ โดยสรุปประเด็นที่สำคัญนำเสนอโดยเรียงตามลำดับความถี่ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

4. ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 84 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโทมีสัดส่วนใกล้เคียงคิดเป็นร้อยละ 55 และ 50 ตามลำดับ มีอายุเฉลี่ยประมาณ 34 ปี ตำแหน่งงานส่วนมากเป็นนักวิเคราะห์นโยบายและแผน (ร้อยละ 55) รองมาเป็นนักวิชาการ ร้อยละ 7 และมีประสบการณ์ด้านประกันคุณภาพระหว่าง 1-4 ปี ร้อยละ 61.3 และมีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป ร้อยละ 38.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ความต้องการด้านการพัฒนาและฝึกอบรมด้านการประกันคุณภาพเรียงลำดับจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด 3 อันดับแรก

ที่	การฝึกอบรมด้านประกันคุณภาพ	ร้อยละ/ ความถี่	เหตุผลที่ต้องการฝึกอบรม
1	การเขียนรายงานการประเมินตนเองตามเกณฑ์ เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (EdPEx)	28.8 (23)	- วิธีการ เทคนิคการเขียนรายงานที่ถูกต้องและสอดคล้อง ตรงตามประเด็นเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (EdPEx) เพื่อให้ครอบคลุมทุกประเด็นของเกณฑ์ EdPEx
2	การเขียนรายงานการประเมินตนเองตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	17.5 (14)	- วิธีการ เทคนิคการเขียนรายงานที่ถูกต้องและสอดคล้อง ตรงตามประเด็นเกณฑ์การตรวจประเมินคุณภาพภายใน (IQA) เพื่อให้ครอบคลุมทุกประเด็นตามเกณฑ์ IQA
3	การจัดระบบเอกสารอ้างอิงตามตัวชี้วัด	15.0 (12)	- วิธีการจัดเก็บ จัดเตรียม เอกสารหลักฐาน ที่ตรงตามความหมายของตัวชี้วัด และตรงกับความเข้าใจของผู้ตรวจประเมิน

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการด้านการพัฒนาและฝึกอบรมด้านการประกันคุณภาพเรียงลำดับจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด (3 อันดับ) พบว่า จากการสำรวจผู้ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพมีความต้องการในการฝึกอบรมมากที่สุดในเรื่อง การเขียนรายงานการประเมินตนเองตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (EdPEx) (ร้อยละ 28.8), การเขียนรายงานการประเมินตนเองตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) (ร้อยละ 17.5), การจัดระบบเอกสารอ้างอิงตามตัวชี้วัด (ร้อยละ 15.0) ตามลำดับ

4.2 โอกาสในการพัฒนาตนเองด้านการประกันคุณภาพ เพื่อให้การทำงานด้านการประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพ พบว่า จากการสำรวจผู้ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยขอนแก่น สรุปประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

- การถ่ายทอดทอดชี้วัดระดับองค์กรสู่ระดับบุคคล และความร่วมมือในทุกภาคส่วน(ทั้งภาควิชาและคณะ)เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจด้านประกันคุณภาพให้มีความสอดคล้องในการดำเนินงาน

- ความรู้ความเข้าใจเกณฑ์ ตัวชี้วัด ด้านการประกันคุณภาพ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)(สมศ.) รวมถึงคำนิยามของตัวชี้วัดที่ต้องต้องแม่นยำทำให้สามารถทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- พัฒนาในส่วนของการเขียนรายงานการประเมินตนเองตามเกณฑ์ เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ/เกณฑ์การตรวจประเมินคุณภาพภายใน

- การวิเคราะห์ประเด็นคำถามตามตัวชี้วัดถึงเอกสารและหลักฐานที่ต้องการ เพื่อใช้ในการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง

- พัฒนาระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการประกันคุณภาพ (CHE QA) ระบบฐานข้อมูลการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ 9 องค์ประกอบ

- การจัดทำแผนพัฒนาปรับปรุงตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย การจัดช่องทางการรายงานผลตามตัวชี้วัด ที่สามารถทราบสถานการณ์การดำเนินงานได้อย่าง

ต่อเนื่อง รวมถึงการประยุกต์ใช้ระบบประกันคุณภาพ เพื่อการบริหารจัดการองค์กร โดยเฉพาะหน่วยงานทาง ด้าน ICT

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการ พัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพ เพื่อเพิ่ม ให้การทำงานให้ประสิทธิภาพ พบว่า จากการสำรวจผู้ ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยขอนแก่น สรุปประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

4.3.1 การพัฒนา ทักษะการวิเคราะห์ การเขียนรายงานการประเมินตนเอง ข้อเสนอแนะแนว ทางในการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพ พบว่า

- การฝึกปฏิบัติ (ภาคทฤษฎี-ปฏิบัติ)
- การฝึกจากกรณีศึกษา
- การให้คำปรึกษาจากพี่เลี้ยง/ระบบ

วิทยากรกลุ่ม

4.3.2 ความรู้ความเข้าใจเกณฑ์ ตัวชี้วัด ด้านการประกันคุณภาพ ทั้ง เกณฑ์คุณภาพสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา(สกอ.) และเกณฑ์คุณภาพ การศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ(EdPEX) ข้อเสนอ เน้นแนวทางในการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านการประกัน คุณภาพ พบว่า

- ความรู้ข้อกำหนด เกณฑ์การประเมิน หลักฐานเชิงประจักษ์
- ตัวอย่างรูปแบบวิธีการของหน่วยงาน ที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกัน
- สรุปประเด็นปัญหาและนำไปเป็นแนว ปฏิบัติที่ดี

4.3.3 การถ่ายทอดทอดชี้วัดระดับองค์กรสู่ ระดับบุคคล และการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกส่วน รวมถึงมีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพ ข้อเสนอ เน้นแนวทางในการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านการประกัน คุณภาพ พบว่า

- แลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคหรือแนว ปฏิบัติที่ดีในการถ่ายทอดตัวชี้วัดของคณะ/หน่วยงาน ที่ประสบความสำเร็จ

- เทคนิค วิธีการในการส่งเสริมการ มีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ทุกคนให้ความสำคัญ ของการประเมินคุณภาพ แนวทางสำหรับผู้บริหารและ ผู้ดำเนินงานประกันคุณภาพ

- การสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงาน ด้านการประกันคุณภาพแก่บุคลากร

4.3.4 การเก็บเอกสารอ้างอิงได้ถูกต้องตรง เกณฑ์ ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน ด้านการประกันคุณภาพ พบว่า

- การวิเคราะห์และจัดเอกสารตาม ตัวชี้วัด

- ประเด็นปัญหาการเตรียมเอกสาร

4.3.5 นโยบายและแนวทางการตรวจประเมิน การวางแผนการประกันคุณภาพ ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์กลยุทธ์และพันธกิจของคณะ/หน่วยงาน ข้อเสนอ เน้นแนวทางในการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านการประกัน คุณภาพ พบว่า

- นโยบายด้านการประกันคุณภาพและ การบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพขององค์กรของผู้บริหาร

- กระบวนการ รูปแบบการประกัน คุณภาพ

4.3.6 การจัดการระบบฐานข้อมูลการประกัน คุณภาพ และระบบ CHE QA Online ข้อเสนอแนะแนว ทางในการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพ พบว่า

- พัฒนาระบบฐานข้อมูลของ มหาวิทยาลัย

- ความรู้ความเข้าใจระบบ CHE QA Online

4.3.7 การคิดวิเคราะห์ ในการจัดทำแผน Improvement plan ติดตามและประเมินผลกำหนดตัวชี้วัด คู่เทียบ ของระบบการประกันคุณภาพ ข้อเสนอ เน้นแนวทางในการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านการประกัน คุณภาพ พบว่า

- ความรู้ด้านการติดตามการประเมินผล
คู่มือการติดตามผล

- วิธีการกำหนดตัวชี้วัด คู่เทียบผลการ
ดำเนินการตามตัวชี้วัดทุกองค์ประกอบ

4.3.8 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางปฏิบัติที่ดี หรือการดูงานหน่วยงาน/องค์กรที่ได้รับรางวัลดีเด่น หรือมีผลการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพที่เป็นเลิศ (Best practice) ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพ พบว่า

- ถอดองค์ความรู้สู่กาปฏิบัติ
- การศึกษาดูงานหน่วยงานที่มีการปฏิบัติ
ที่เป็นเลิศ

5. สรุปผลการวิจัย (ตามวัตถุประสงค์)

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

5.1 ความต้องการการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพมีความต้องการในการมากที่สุดในเรื่อง 1) การเขียนรายงานการประเมินตนเองตามเกณฑ์ เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) (ร้อยละ 28.8) เนื่องจากมหาวิทยาลัยได้มีนโยบายในการส่งเสริมกระบวนการการใช้เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ทุกระดับคณะ หน่วยงาน ปัญหาด้านการเขียนรายงานซึ่งยังไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ ความเชื่อมโยง สภาพความเป็นจริงของเกณฑ์, 2) การเขียนรายงานการประเมินตนเองตามเกณฑ์ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) (ร้อยละ 17.5) เนื่องจากการเขียนรายงานเชิงกระบวนการตามเกณฑ์มาตรฐานเพื่อให้มีความสอดคล้องกับหลักฐานอ้างอิง, 3) การจัดระบบเอกสารอ้างอิงตามตัวชี้วัด (ร้อยละ 15.0) เนื่องจากขาดการวิเคราะห์เอกสารอ้างอิง การจัดลำดับ คุณภาพของเอกสารอ้างอิงไม่เหมาะสม สอดคล้องกับผลการดำเนินงาน ตามลำดับ

5.2 การพัฒนาเนื้อหาการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านประกัน

คุณภาพ พบว่าเหตุผลความต้องการในการพัฒนาเนื้อหาการฝึกเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ดังนี้

- ในการอบรมควรกำหนดให้มีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และมี case study เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมในการนำไปดำเนินงาน

- มีแนวทางปฏิบัติที่ดีขององค์กรที่ได้รับรางวัล หรือมีคะแนนที่ได้รับการยกย่อง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อจะได้ทราบแนวทางในการได้มาซึ่งผลลัพธ์ของการดำเนินงาน จากองค์กร หน่วยงาน ที่ประสบความสำเร็จ

- ขยายกลุ่มเป้าหมาย วิธีการ เทคนิคในการถ่ายทอดตัวชี้วัดทางด้านการประกันคุณภาพให้ครอบคลุมทุกส่วนงาน

- มีแนวทางระบบการประเมินคุณภาพ ของรายละเอียดตัวชี้วัด รวมถึงการจัดเก็บเอกสารหลักฐานอย่างเป็นระบบ

ผลการศึกษครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ได้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพ พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจแนวทางการประเมินคุณภาพให้กับผู้ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพ และสนับสนุน ส่งเสริมการตรวจประเมินคุณภาพภายใน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการปฏิบัติการประเมินและประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

6. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ปัญหา อุปสรรค

1. การศึกษาค้นคว้าในการสอบถามความต้องการข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเชิงคุณภาพเป็นคำถามปลายเปิดในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจึงมีความหลากหลายในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ประสิทธิภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย จากผลการวิจัยสิ่งที่ควรจะดำเนิน คือ

1. การจัดทำแบบสอบถามในกรณีที่เป็นการจัดลำดับความสำคัญควรให้เป็นระดับความต้องการของแต่ละหัวข้อเพื่อง่ายต่อการวิเคราะห์ข้อมูล

2. คำถามปลายเปิดควรมีประเด็นที่เจาะจงในแบบสอบถามเพื่อในการรวบรวมข้อมูล และสรุปผลจากข้อคิดเห็นต่างๆ ได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านการประกันคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานประกันคุณภาพ

2. การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรด้านประกันคุณภาพ

7. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ที่ปรึกษาวิจัยสถาบัน และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพประจำคณะที่ทำให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่สนับสนุนทุนในการทำวิจัยสถาบันครั้งนี้

6. เอกสารอ้างอิง

- (1) ทิพย์สุดา ศิลปะ. (2551). ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- (2) วิทยา ใจวิถี (2550). แนวทางการพัฒนาส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตภาคเหนือ. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ

KKU isr.j. 2016; 4(1) : 51-58

<http://irj.kku.ac.th>

แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุน

สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น

The Guidelines for the Personnel Potential Development, Office of General Education, Khon Kaen University

ภัสราภรณ์ พรหมเทพ (Patsaraporn Promthep)^{1*}

¹เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*Correspondent author : patspr@kku.ac.th

บทคัดย่อ

สำนักวิชาศึกษาทั่วไปได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร โดยมุ่งเน้นการวางแผนพัฒนาบุคลากรจากนโยบายขององค์กรในการพัฒนาสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำตำแหน่ง การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุนของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป 2) ศึกษาความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรสายสนับสนุน และ 3) หาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุนของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป วิธีดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นบุคลากรสายสนับสนุนสังกัดสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน จำนวน 20 คน เก็บข้อมูลโดยใช้ข้อมูลย้อนหลัง 2 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2553 – 30 กันยายน 2555 และใช้แบบสอบถาม (questionnaire) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า

สภาพปัญหาในการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนที่ผ่านมาพบว่าบุคลากรส่วนใหญ่เห็นว่า ด้านที่มีปัญหามากกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านที่บุคลากรไม่มีเวลาเข้าพัฒนา เพราะไม่สามารถปลีกตัวออกจากงานประจำได้ เนื่องจาก บุคลากรส่วนใหญ่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการให้บริการนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน หากเป็นช่วงเวลาที่มีการจัดการเรียนการสอนยังไม่สามารถปลีกตัวเพื่อเข้าร่วมอบรมหรือสัมมนาได้เลย

ความต้องการในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุน ในความคิดเห็นของบุคลากรส่วนใหญ่ คือ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย และภารกิจของหน่วยงานที่ท่านสังกัด 2) ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ 3) ความรู้เรื่องการวางแผน การวิเคราะห์งาน และการตัดสินใจเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน

แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุน พบว่า ด้านที่บุคลากรคิดว่ามีแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุนมากที่สุดคือ การอบรม สัมมนา และประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการศึกษาจากตำรา ระเบียบข้อบังคับต่างๆ

คำสำคัญ : สภาพปัญหา ความต้องการ แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากร

Abstract

The Office of General Education (GE) see personnel potential development as important by planning to develop personnel potential following the organization policy about core competency and functional competency development. This research aims to study 1) the problems of the GE personnel potential development, 2) the needs in personnel potential development, and 3) the methods to develop personnel potential of the Office of General Education officers. The methodology used in the study is survey research. The subjects of the study were 20 supporting staff who work for the GE, Khon Kaen University at least six months. The data from October 1, 2010 to September 30, 2012 were collected by using questionnaire. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results showed that.

The biggest problem of the supporting staff that caused difficulty in personnel potential development was that the staff did not have time for their potential development. The reason was that they could not leave their works because most of them work on providing services for students and teachers. Therefore, they could not leave their works to participate in any personnel potential development workshops or seminars especially on weekdays.

There were three main potentials that were needed to be developed that were 1) the understanding objectives and obligation of the office, 2) English proficiency, and 3) the knowledge about planning, analyzing, and making decision when problems occur.

The most suitable methods to develop personnel potential were participating training program, seminar, workshop, and observe activities, and studying from the manual, rules, and regulations.

Keywords : Personnel Development Requirement, Guidelines for the Personnel Potential Development

1. บทนำ

สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น แบ่งกลุ่มภารกิจเป็น 3 กลุ่มภารกิจ คือ กลุ่มภารกิจวิชาการ กลุ่มภารกิจบริหาร กลุ่มภารกิจแผนและประกันคุณภาพ และมีบุคลากรทั้งสิ้น 20 คน จำแนกเป็นเป็นบุคลากรกลุ่มภารกิจวิชาการ 11 คน บุคลากรกลุ่มภารกิจบริหาร 6 คน และบุคลากรกลุ่มภารกิจแผนและประกันคุณภาพ 3 คน บุคลากรสายสนับสนุนของสำนักวิชาศึกษาทั่วไปส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอยู่ในระหว่าง 1-3 ปี และการปรับโครงสร้างองค์กรเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2554 มีผลให้บุคลากรสำนักวิชาศึกษาทั่วไปต้องปรับเปลี่ยนภาระงานใหม่ รวมทั้งในการดำเนินงานมีข้อจำกัดหลายด้าน ได้แก่ ด้านอัตรากำลังซึ่งมีน้อย บุคลากรที่รับผิดชอบแต่ละงานมีเพียง 1-2 คน แต่มีภาระ

งานจำนวนมาก ขาดที่ปรึกษาหรือผู้สอนงานหรือที่เลี้ยงในการทำงานเฉพาะด้าน การเข้า-ออกของบุคลากรในหน่วยงานค่อนข้างสูง (1) ทำให้มีประสบการณ์และความชำนาญในการทำงานน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรของสำนักฯ ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดสัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรมในหลักสูตรต่างๆ แต่ยังไม่ตรงตามศักยภาพตามตำแหน่ง เช่น นักวิชาการศึกษา ที่มีการแบ่งหน้าที่ไม่ชัดเจน โดยส่วนมากเป็นผู้ประสานรายวิชาทั้งหมด ทำให้ไม่สามารถจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพรายบุคคลได้ ไม่สามารถแบ่งแยกภาระงานได้ชัดเจน เช่น งานหลักสูตร งานวัดและประเมินผล หรืองานบริการวิชาการ ฯลฯ ซึ่งต่างจากตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นักสารสนเทศ นักวิชาการเงินและบัญชี เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

ที่มีหลักสูตรอบรมเฉพาะทาง และมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนสามารถจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพรายบุคคลได้ ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพบุคคลให้มีความรู้และสมรรถนะจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรต้องให้ความสำคัญ ประกอบกับสำนักวิชาศึกษาทั่วไป ได้ทำข้อตกลงกับทางมหาวิทยาลัย ขอนแก่น ในการพัฒนาศักยภาพ โดยบุคลากรอย่างน้อยร้อยละ 80 จะต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ขององค์กร (2)

ศักดิ์พันธ์์ ดันนิมรัตน์ (3) กล่าวว่า มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในองค์กรต่างๆ รวมทั้งเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารองค์กรไปสู่ความสำเร็จขององค์กรนั้นๆ ได้เป็นอย่างดีเนื่องจากมนุษย์มีความรู้ มีความสามารถสติปัญญา และสามารถพัฒนาศักยภาพได้ โดยไม่มีข้อจำกัดและยังไม่มีเครื่องมือหรือเทคโนโลยีใดที่สามารถทดแทนมนุษย์ได้อย่างแท้จริง องค์กรการศึกษาจะมีความแตกต่างจากองค์กรทั่วไปในเป้าหมายขององค์กร องค์กรทางการศึกษามีภารกิจสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเพื่อจะได้นำผลมาวางแผนพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุนของสำนักวิชาศึกษาทั่วไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุนของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป
2. ศึกษาความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรสายสนับสนุน
3. หาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพบุคลากร สายสนับสนุนของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป

3. วิธีการดำเนินงาน

วิธีดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุนของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นบุคลากรสายสนับสนุนสังกัดสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน จำนวน 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลโดยใช้ข้อมูลย้อนหลัง 2 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2553 – 30 กันยายน 2555 และใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งแบบสอบถามมีทั้งหมด 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 วิธีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

ตอนที่ 3 ปัญหาการพัฒนาศักยภาพที่ผ่านมา

ตอนที่ 4 สภาพปัญหาในการดำเนินการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุน

ตอนที่ 5 แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุน

ตอนที่ 6 แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแบบสอบถามได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มประชากรพร้อมเก็บรวบรวมด้วยตนเอง จำนวน 20 ชุด และได้รับคืนทั้งหมด 20 ชุด คิดเป็น 100%

4. การวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS ทำความถี่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผลการวิจัยและอภิปราย

1. กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.0 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.0 อายุส่วนใหญ่มากกว่า 30-35 ปี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ส่วนใหญ่อยู่ระหว่างช่วงอายุมากกว่า 3-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.0 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบัน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์น้อยกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.0 การศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.0

ตารางที่ 1 วิธีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

วิธีการพัฒนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การศึกษาจากตำรา ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ	18	90.0
2. การศึกษาจากคู่มือการปฏิบัติงาน	10	50.0
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน	16	80.0
4. การสอนงานโดยผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลอื่นๆ	13	65.0
5. อยู่ระหว่างการศึกษาต่อ (ระดับปริญญาโท)	4	20.0

ตารางที่ 2 ปัญหาในการพัฒนาบุคลากรที่ผ่านมา

ด้าน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. งบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ	7	35.0
2. ไม่มีเวลาเข้าพัฒนา เพราะไม่สามารถปลีกตัวออกจากงานประจำได้	13	65.0
3. ไม่มีคู่มือในการปฏิบัติงานให้ศึกษา	13	65.0
4. ขาดผู้สอนงาน	10	50.0
5. มีปัญหาอื่นๆ เช่น สถานการณ์ไม่เอื้ออำนวย	5	25.0

2. วิธีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร พบว่าบุคลากรสายสนับสนุนพัฒนาตนเองด้วยวิธีการศึกษาจากตำรา ระเบียบข้อบังคับต่างๆ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.0 รองลงมาเป็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน คิดเป็นร้อยละ 80.0 การสอนงานโดยผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 65.0 การศึกษาจากคู่มือการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 50.0 และอยู่ระหว่างการศึกษาต่อ (ระดับปริญญาโท) คิดเป็นร้อยละ 20.0 ดังตารางที่ 1

3. ปัญหาในการพัฒนาบุคลากรที่ผ่านมา พบว่าด้านที่บุคลากรส่วนใหญ่เห็นว่ามีความยากกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านไม่มีเวลาเข้าพัฒนา เพราะไม่สามารถปลีกตัวออกจากงานประจำได้ เท่ากับการไม่มีคู่มือในการปฏิบัติงานให้ศึกษา คิดเป็นร้อยละ 65.0 ดังตารางที่ 2

สภาพปัญหาในการดำเนินการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุน พบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายและภารกิจของหน่วยงานที่ท่านสังกัด ($\bar{X} = 2.35$) ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 2.20$) ความรู้เรื่องการวางแผน การวิเคราะห์งาน และการตัดสินใจเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.15$) ส่วนด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด 3 อันดับ คือ ความสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่น และทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 1.30$) ความสามารถในการเขียนหนังสือที่ใช้ในงานราชการ และการจับประเด็น ($\bar{X} = 1.55$) ทักษะในการติดต่อประสานงาน และการสื่อสาร ($\bar{X} = 1.60$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สภาพปัญหาในการดำเนินการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุน

ข้อที่	สภาพปัญหาด้าน	ระดับปัญหาในการปฏิบัติงาน		
		$\bar{X}$	SD	ระดับ
1	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย และภารกิจของหน่วยงานที่ท่านสังกัด	2.35	1.14	ปานกลาง
2	ความรู้ ความเข้าใจระบบงาน กระบวนการทำงาน และทักษะในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	2.10	0.78	ปานกลาง
3	งานที่ได้รับมอบหมายไม่ตรงกับความรู้ความสามารถของท่าน	1.70	.97	น้อย
4	พี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาช่วยตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในงานที่ท่านรับผิดชอบ	1.80	1.15	ปานกลาง
5	ความรู้เรื่องการวางแผน การวิเคราะห์งาน และการตัดสินใจเมื่อมีปัญหในการปฏิบัติงาน	2.15	0.67	ปานกลาง
6	การคิดอย่างเป็นระบบ	2.00	0.73	ปานกลาง
7	ทักษะในการติดต่อประสานงานและการสื่อสาร	1.60	0.94	น้อย
8	ทักษะในการบริหารเวลา	1.85	0.81	ปานกลาง
9	ความสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่น และทำงานเป็นทีม	1.30	1.22	น้อย
10	ความสามารถในการเขียนหนังสือที่ใช้ในงานราชการ และการจับประเด็น	1.55	0.99	น้อย
11	แรงจูงใจสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน	1.95	1.19	ปานกลาง
12	ความรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ และนำเสนอข้อมูล	1.75	0.91	ปานกลาง
13	ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ	2.20	1.19	ปานกลาง
14	ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ในสำนักงาน	1.70	1.17	น้อย
15	งานขาดคุณภาพ ลำช้า และไม่ประหยัด	1.70	1.08	น้อย

5. แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุน พบว่า ด้านที่บุคลากรคิดว่ามีแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุนมากที่สุดคือการอบรม สัมมนา และประชุมเชิงปฏิบัติการ ($\bar{X} = 3.56$)

ส่วนด้านที่บุคลากรคิดว่ามีแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุนน้อยที่สุดคือ การสอนงานโดยผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลอื่นๆ ($\bar{X} = 2.62$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุน

ข้อที่	แนวทางการพัฒนา	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1	การปฐมนิเทศบุคลากรใหม่	2.87	1.24	มาก
2	การอบรม สัมมนา และการประชุมเชิงปฏิบัติการ	3.56	1.30	มากที่สุด
3	การศึกษาดูงาน	3.23	1.17	มาก
4	การศึกษาจากตำรา ระเบียบข้อบังคับต่างๆ	3.02	1.09	มาก
5	การศึกษาจากคู่มือการปฏิบัติงาน	2.87	1.09	มาก
6	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน	2.77	1.02	มาก
7	การสอนงานโดยผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลอื่นๆ	2.62	1.12	มาก

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุนสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น ข้อมูลการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนของสำนักวิชาศึกษาทั่วไปส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งหน่วยงานพัฒนาเองและส่งไปพัฒนานอกหน่วยงาน ปัญหาในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุน ซึ่งบุคลากรมีความคิดเห็นว่าการรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย และภารกิจของหน่วยงาน ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และความรู้เรื่องการวางแผน การวิเคราะห์งาน และการตัดสินใจเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงานวิธีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรสายสนับสนุน พบว่า ในช่วงที่ผ่านมา (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2553 – 30 กันยายน 2555) บุคลากรสายสนับสนุนพัฒนาตนเองด้วยวิธีการศึกษาจากตำรา ระเบียบข้อบังคับ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน และการสอนงานโดยผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลอื่น ทั้งการศึกษาด้วยตนเองและหน่วยงานสนับสนุนในการพัฒนาศักยภาพและเพื่อเพิ่มสมรรถนะของบุคลากรให้มีความรู้ทักษะและทัศนคติที่ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพสูงขึ้นสอดคล้องกับความหมายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของอนิวัช แก้วจันทร์ (4) ได้กล่าวว่าทุกคนย่อมต้องการ

พัฒนาตนเองไปในแนวทางที่สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรเนื่องจากทุกคนต้องการความมั่นคงปลอดภัยและความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานดังนั้นเพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการของตนเองก็ย่อมต้องเรียนรู้ศึกษาหาประสบการณ์และฝึกอบรมให้มากขึ้นเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการเตรียมความพร้อมของตนเองเพื่อก้าวสู่ตำแหน่งงานที่สูงขึ้นหรือการได้รับงานในหน้าที่และความรับผิดชอบที่มากขึ้นตามลำดับในอนาคต การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นความหวังของบุคลากรทุกคนในองค์กร

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาในการพัฒนา ศักยภาพของบุคลากร

ปัญหาที่พบในการพัฒนาบุคลากรส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ไม่มีเวลาเข้าพัฒนาเพราะไม่สามารถปลีกตัวออกจากงานประจำได้ ไม่มีคู่มือในการปฏิบัติงานให้ศึกษา ขาดผู้สอนงาน และไม่มีหลักสูตรที่ตรงกับงานที่รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาส แสงอาวุธ และคณะ (5) ปัญหาในการพัฒนาบุคลากรตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุนเรียงตามลำดับ ได้แก่งบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ

และไม่มีเวลาเข้ารับการพัฒนา เพราะไม่สามารถปลีกตัวออกจากงานประจำ

2. ความต้องการในการพัฒนาศักยภาพบุคลากร

ในความคิดเห็นของบุคลากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สิ่งที่ทำให้เกิดความรู้ ทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร คือ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย และภารกิจของหน่วยงานที่ทำงานสังกัด เพื่อจะได้ดำเนินงานตามนโยบายของหน่วยงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ 2) ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเนื่องจากในอนาคตการสื่อสารในอาเซียนต่อไปต้องเป็นแบบสากลบุคลากรจึงจำเป็นต้องสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้ 3) ความรู้เรื่องการวางแผน การวิเคราะห์งาน และการตัดสินใจเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน เพื่อที่จะทำให้งานมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนวิเคราะห์แก้ไขและคิดอย่างมีระบบ การพัฒนาทักษะและความรู้ทั้ง 3 อย่างมีจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะต้องนำไปบรรจุไว้ในแผนพัฒนาบุคลากร

3. แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากร

แนวทางการพัฒนาที่มีผลต่อการปฏิบัติงานบุคลากรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การจัดฝึกอบรม สัมมนา และประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการศึกษาจากตำราระเบียบข้อบังคับต่างๆ มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคณะ (6) มีแนวทางการพัฒนาบุคลากรสามารถทำได้ดังนี้ 1. การฝึกอบรม 2. การเรียนรู้ด้วยตนเองหรือการพัฒนาตนเอง 3. การวิจัยปฏิบัติการ 4. การศึกษาดูงาน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ 5. การจัดกิจกรรมทางวิชาการ เช่น การประชุมทางวิชาการ การประชุมปฏิบัติการ (workshop) การสัมมนา และการจัดนิทรรศการ 6. การจัดระบบพี่เลี้ยง (mentoring) เพื่อให้การแนะแนว (counseling) และเพื่อการเสนอแนะ (coaching) 7. การศึกษาต่อ สรุ

ได้ว่า แนวทางการพัฒนาบุคลากรมีหลากหลาย ดังนั้น การเลือกแนวทางในการพัฒนาบุคลากร จะต้องพิจารณาตามวัตถุประสงค์ว่าจะต้องการพัฒนาในด้านใด เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรหรือไม่

6. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. สำนักวิชาศึกษาทั่วไปควรมีคณะกรรมการด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบายทิศทางการพัฒนาบุคลากรตามตำแหน่ง ให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากร จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจนเป็นรายบุคคล ติดตามผลการดำเนินงานตามแผน และประเมินผลการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. สำนักวิชาศึกษาทั่วไป ควรจัดช่วงเวลาในการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนในช่วงปิดภาคการศึกษา หรือช่วงที่บุคลากรมีภาระงานน้อย เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนที่ผ่านมามีปัญหา ด้านไม่มีเวลาเข้าพัฒนา เพราะไม่สามารถปลีกตัวออกจากงานประจำได้

3. ควรมีการจัดให้มีการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากผู้ที่ได้ไปพัฒนาตนเองสู่บุคลากรที่ไม่ได้ไปพัฒนา

4. ควรมีการกระจายงานที่รับผิดชอบหรือมีการสอนงานให้คนในหน่วยงาน เพื่อสามารถทำงานแทนกันได้ และงานที่รับผิดชอบสามารถออกไปร่วมประชุมพัฒนาตนเองนอกสถานที่ได้

7. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บริหารสำนักวิชาศึกษาทั่วไป ที่ให้คำปรึกษาวิทยสถานบัน และบุคลากรสำนักวิชาศึกษาทั่วไป ที่ทำให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณกองบริหารงานวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่สนับสนุนทุนในการทำวิจัยสถาบันครั้งนี้

8. เอกสารอ้างอิง

- (1) ระบบฐานข้อมูลทะเบียนประวัติ: <http://www.hrnetwork.kku.ac.th/testhr/user/index.php>
- (2) สำนักวิชาศึกษาทั่วไป. (2555). แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 : สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- (3) สักดิพันธ์ ตันวิมลรัตน์. (2557). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน- ธันวาคม 2557 (845-862). สืบค้นเมื่อ 24 มิถุนายน 2558 จาก <http://www.ejournal.su.ac.th/upload/1136.pdf>
- (4) อนิวัช แก้วจันทน์. (2552). การจัดการทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- (5) จุฑามาส แสงอาวุธและคณะ. (2553). รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี. วิจัยสถาบัน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี.
- (6) เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์และคณะ. (2545). รายงานการวิจัยรูปแบบเครือข่ายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู

KKU isr.j. 2016; 4(1) : 59-75

<http://irj.kku.ac.th>

รูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาตนสู่สังคมที่มีผลต่อจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ในสถาบันผลิตบัณฑิตทางการพยาบาล สังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษาเอกชน:

กรณีศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์

Learning model of an academic course on self-development towards society which had effected on students' conscience, as citizen, in the Nursing Science Institute under the Committee Association of Private Higher Education: Case study of Saint Louis College

ภาวดี รามสิทธิ์¹, อัจฉา ชื่นบุญ^{2*}, สุทธิวรรณ พิรศักดิ์โสภณ³, สุวรรณิ ละออปักยิม³

¹อาจารย์ประจำสำนักวิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

²รองศาสตราจารย์สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์กลุ่มวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

*Correspondent author : atcha@slc.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบปฏิบัติการกึ่งทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาตนสู่สังคมที่มีผลต่อจิตสำนึกความเป็นพลเมือง ทดสอบและประเมินระดับจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 193 คน และปีการศึกษา 2556 จำนวน 190 คน เลือกตัวอย่างมาโดยวิธีเฉพาะเจาะจง เครื่องมือการวิจัยเป็น รูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาตนสู่สังคมที่มีผลต่อจิตสำนึก ความเป็นพลเมือง และแบบประเมินจิตสำนึกความเป็นพลเมือง วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา โดยการพรรณนาและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล สถิติเชิงพรรณนา และการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่มอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาตนสู่สังคมที่มีผลต่อจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษา 1) สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความรู้สึก“รัก”สังคมด้วยกิจกรรมที่ก่อเกิดพลังทางบวก เช่น การเชิญบุคคลต้นแบบด้านจิตอาสาเพื่อส่งคมมาเป็นวิทยากรแก่นักศึกษา หรือให้นักศึกษาทำโครงการจิตอาสา แต่ประเด็นที่สำคัญคือกิจกรรมต้องสะท้อนอารมณ์ 2) สื่อการเรียนรู้ต้องหลากหลาย และเป็นสื่อที่สัมผัสแต่ละต้องได้ เช่น เรื่องราวจากภาพยนตร์ จากอินเทอร์เน็ต พร้อมกับการชวนให้นักศึกษาคิด 3) การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนให้มากที่สุด เช่น การให้

นักศึกษา ปีการศึกษา 2555 ร่วมปฐมนิเทศ แก่นักศึกษา ปีการศึกษา 2556 4) การเรียนการสอนที่ลดสัดส่วนชั้นเรียนรวมให้น้อยลง โดยการบูรณาการการมอบหมายงานหลายๆ รายวิชาที่จัดการเรียนการสอนในภาคการศึกษาเดียวกัน และ 5) การจัดสรรเวลาการทำงานกลุ่มเพื่อให้นักศึกษาสามารถมีปฏิสัมพันธ์ และขอรับคำปรึกษาจากอาจารย์ประจำกลุ่ม

2. ทดสอบและประเมินระดับจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษา พบว่า นักศึกษากลุ่มที่เรียนวิชาการพัฒนาคนสู่สังคมด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคมมีคะแนนการประเมินจิตสำนึกความเป็นพลเมืองภายหลังการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนการเรียนการสอน ทั้งในปีการศึกษา 2555 และปีการศึกษา 2556

คำสำคัญ : จิตสำนึกความเป็นพลเมือง สถาบันผลิตบัณฑิตทางการพยาบาล

Abstract

The objective of this quasi-experimental research were to improve the learning model of an academic course on self-development towards society which had effected on students' conscience as citizen, and to test and evaluate the level of specific group of students' conscience, as citizen. The purposive samples were 193 persons of the first-year nursing students in the academic year of 2012 and 190 persons from the academic year 2013. Research measurements were the learning model of an academic course on self-development towards society which had effected on

students' conscience as citizen and the evaluation form on citizenship's conscience. The analysis had included content analysis through description, the correlation and the independent comparison of the two groups. The findings:

1. The learning model: 1) Had inspired positive feeling on "LOVE" society through activities that had created positive force such as inviting speakers as social volunteer role models or allowed students to initiate voluntary projects and the activities must be sensitive and emotional. 2) Learning media must be diversified, felt, touchable and palpable such as from the movies/videotapes and from internet which would inspire the students to think. 3) Allowing students to participate in most of the learning process such as allowing the students of academic year 2012 to participate in orientation of the students of the academic year 2013. 4) The decreasing ratio of the classroom hours by integrating assignments with other courses in the same semester. 5) To provide time for group work and students' interaction as well as allowing students to consult with teachers.

2. From testing and evaluating of the learning model had revealed that the post test score of the students who had learned model of the academic course on self-development towards society were statistically higher in both academic years.

Keywords : Citizenship's conscience, Nursing Science Institute

1. บทนำ

ประชาธิปไตย คือการปกครองโดยประชาชน หรือประชาชนปกครองตนเอง ประชาธิปไตยไม่อาจประสบความสำเร็จได้ ถ้าประชาชนไม่มีความสามารถในการปกครองกันเองตามระบอบประชาธิปไตย ปัญหาและจุดอ่อนของประชาธิปไตยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การที่ประชาชนขาดจิตสำนึกความเป็นพลเมือง คือ ไม่รู้ว่าตนเองเป็นเจ้าของบ้าน และไม่รู้ว่าตนเองมีความสามารถที่จะดูแลรักษาบ้านเมืองได้ (1) หรือเป็นเพราะการไม่สรีทธาต่อระบอบประชาธิปไตย (2) การสร้างจิตสำนึก หรือ conscientization จึงมีความสำคัญมาก นักวิชาการที่ให้ความสนใจเรื่องนี้ ยอมรับว่าจิตสำนึก เป็นเรื่องที่ต้องมีการสร้าง อริสโตเติล (3) กล่าวว่าไว้ว่าการสร้างสังคมประชาธิปไตยไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องมีการฝึกคนให้เข้ากับระบอบให้ได้ ประชาธิปไตยไม่ใช่เครื่องจักรที่จะสามารถเดินเครื่องได้ด้วยตัวเอง หากแต่จะต้องสร้างและผลิตคนในระบอบอย่างมีจิตสำนึก นักจิตวิทยา ยอมรับจิตสำนึก หรือสภาวะรู้ตัวทางจิตว่าเป็นโครงสร้างทางความคิดที่ลึกซึ้ง การกระทำของมนุษย์จะสัมพันธ์กับจิตสำนึกเสมอ (4) หากสามารถบูรณาการการสร้างจิตสำนึกในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนได้อย่างมีกระบวนการที่ต่อเนื่องระยะหนึ่ง ด้วยกระบวนการที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ถึงสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ จะทำให้นักศึกษาพัฒนาการยอมรับความหลากหลายของสังคมที่แสดงถึงการมีอยู่ของกลุ่มต่างๆ และพลังอำนาจของกลุ่มในการพัฒนาสังคม หรือชุมชน ซึ่งสามารถเรียกรวมว่าจิตสำนึกความเป็นพลเมือง ในระดับประเทศได้มีการกำหนดนโยบายแห่งชาติในการแก้ปัญหาด้วย “ยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี พ.ศ. 2553 - 2561” โดยยุทธศาสตร์ที่หนึ่งเป็นการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองสำหรับเด็กและเยาวชน (2) ปรับการเรียนการสอนของสถาบันให้เป็น service learning หรือการเรียนเพื่อนำไปบริการสังคม รอบๆ สถาบัน โดยใช้ปัญหาของชุมชนเป็นตัวตั้ง

เพื่อเป็นกลไกที่ยกระดับสมาชิกในสังคมให้เป็นพลเมืองในระดับที่มีแรงเหวี่ยง หรือมวลแห่งการเปลี่ยนแปลงที่เพียงพอ (Critical mass) ที่ร้อยละ 35

วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ดำเนินการผลิตบัณฑิตสาม คณะ คือคณะพยาบาลศาสตร์ คณะกายภาพบำบัด และคณะศิลปศาสตร์ รวมปีละประมาณ 200 คน ซึ่งต้องเรียนร่วมกันในรายวิชา “การพัฒนาคนสู่สังคม” ซึ่งเป็นรายวิชาที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดสังคมที่หลากหลาย ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคมในบริบทที่หลากหลายและการเปลี่ยนแปลง ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในฐานะพลเมืองที่ดีของสังคมไทยและสังคมโลก รวมถึงการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดของนักศึกษา การจัดการเรียนการสอนก่อนการใช้รูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม ใช้รูปแบบการจัดการเรียนเป็นการแบบบรรยายกลุ่มใหญ่ ถึงร้อยละ 80 ของเวลาเรียน และอีกร้อยละ 20 ของเวลาเรียนเป็นการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยการนำนักศึกษาไปทัศนศึกษาชุมชนรายรอบวิทยาลัยฯ ที่มีทั้งชุมชนคริสต์ อิสลาม และพุทธ ผลการประเมินการจัดการศึกษาโดยนักศึกษาในบางประเด็น พบว่าได้สร้างความเข้าใจในแง่ความหลากหลายของคนในชุมชน ระดับค่อนข้างมาก มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองระบอบประชาธิปไตยระดับปานกลาง กระบวนการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีการแสดงออกถึงกระบวนการคิด และการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง สร้างแรงบันดาลใจเกี่ยวกับการร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีความตระหนักถึงการต้องร่วมสร้างสังคมที่ดีต่อไปในระดับปานกลาง โดยเฉพาะหน้าที่พลเมืองไทยและพลเมืองโลก ที่เป็นปัญหาร่วมของทั่วโลก จนในระดับประเทศกำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดีดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่เนื้อหาหลักสูตรทุกช่วงชั้นควรประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) วิชาแกน เกี่ยวข้องกับภาษา ศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง 2) การสร้างแนวคิด ผู้เรียนต้องได้รับการส่งเสริมให้เกิดจิตสำนึกต่อโลก

ความรู้พื้นฐานด้านการเงินและเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ การเป็นผู้ประกอบการและสารสนเทศ ความรู้พื้นฐานด้านการเมือง การมีสุขภาพดี และรักษาสีงแวดล้อม และ 3) ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3 กลุ่มคือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและการทำงาน การรับมือกับความท้าทายนี้จึงมีการเสนอให้ใช้เครื่องมือการเรียนรู้ 3 แบบ คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) การพิพาทเชิงสร้างสรรค์ (Constructive controversy) และ การต่อรองเชิงบูรณาการ (Integrative negotiation) (5)

ด้วยความตระหนักถึงพันธกิจทางการศึกษาว่า วิทยาลัยฯ ต้องสร้างนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชาเอกของตนเอง ร่วมกับการสร้างให้บัณฑิตเป็นพลเมืองดีของสังคมด้วย วิทยาลัยฯ จึงสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยที่จะสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองดี คณะผู้วิจัยจึงกำหนดการปรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนในหมวดการศึกษาทั่วไป โดยเฉพาะวิชาการพัฒนาคนสู่สังคม ซึ่งจัดการเรียนการสอนในนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่งทุกคณะวิชา ปีละประมาณ 200 คน ที่มีพื้นฐานด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาจากหลากหลายภูมิภาค ซึ่งไม่แตกต่างจากสถาบันการศึกษาอื่นๆ ที่สังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษาเอกชน และด้วยจำนวนคณะ และจำนวนผู้เรียนที่ไม่มากจนไม่สามารถจัดกิจกรรมกลุ่มได้ คณะผู้วิจัยจึงประยุกต์การจัดการเรียนการสอนวิชานี้ตามทิศทางการจัดการศึกษาในทศวรรษที่ 21 และการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์การศึกษาชาติดังกล่าว เป็นรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม ที่มีผลต่อจิตสำนึกความเป็นพลเมืองด้วยประสบการณ์ที่หลากหลายประกอบด้วย

- 1) การกำหนดเนื้อหาความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยที่ชัดเจนด้วย 4 โมดูลประชาธิปไตย บูรณาการในโครงการสอนวิชาการพัฒนาคนสู่สังคมปีการศึกษา 2555
- 2) การเรียนแบบร่วมมือ ผ่านกลุ่มย่อย
- 3) กิจกรรมบริการสังคมด้วยจิตอาสา โดยวิธีการเรียนรู้ทั้ง 4 โมดูล

ประชาธิปไตย และกลุ่มย่อยอาศัยแนวทางการจัดการศึกษาของเปาโลแฟร์ (6) ที่เสนอขั้นตอนการสอนเพื่อสร้างจิตสำนึก 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเสนอสถานการณ์หรือรหัส (code) 2) การถอดรหัส (Decoding) ความหมาย และ 3) การขยายความความหมายของสถานการณ์ที่ได้จากการอภิปรายสู่เรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียน ร่วมกับแนวทางการฟังอย่างเอาใจเขามาใส่ใจเรา ในกระบวนการสานเสวนา และเพิ่มการมีส่วนร่วมของนักศึกษาใน การจัดการเรียนการสอนวิชานี้ และเพื่อให้กระบวนการมีความเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด ผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาวิชาการพัฒนาคนสู่สังคมปีการศึกษา 2555 ที่เป็นปีแรกของการวิจัย จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคมปีการศึกษา 2556 หรือกรวิจัยปีที่ 2 ด้วย โดยการประเมินการจัดประสบการณ์เรียนรู้ทุกหัวข้อในโครงการสอนวิชานี้สำหรับปีการศึกษา 2556 ตลอดจนนักศึกษารุ่นปีการศึกษา 2555 จะคัดเลือกตัวแทนเพื่อร่วมในการประชุมเวทีการเรียนการสอนแก่นักศึกษารุ่น 2556 ทั้งนี้เพื่อปลูกฝังความคิดการรับผิดชอบต่อชีวิตของลูกหลานต่อไป

จากเหตุผลข้างต้นจึงนำมาสู่การดำเนินการวิจัยเพื่อสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยแก่นักศึกษาด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม ที่มีผลต่อจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษาในสถาบันผลิตบัณฑิตทางการพยาบาล สังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษาเอกชน: กรณีศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ เพื่อปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม ให้เกิดผลต่อจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคมที่มีผลต่อจิตสำนึกความเป็นพลเมือง ของนักศึกษาในสถาบัน ผลิตบัณฑิตทางการพยาบาล สังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษาเอกชน: กรณีศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์

2. ทดสอบและประเมินระดับจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษาในสถาบันผลิตบัณฑิตทางการพยาบาล สังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษาเอกชน: วิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์

3. สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษากลุ่มที่เรียนวิชาการพัฒนาตนสู่สังคมด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาตนสู่สังคมมีคะแนนการประเมินจิตสำนึกความเป็นพลเมืองภายหลังการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนการเรียนการสอนทั้งในปีการศึกษา 2555 และ ปีการศึกษา 2556

2. นักศึกษากลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาตนสู่สังคม ในปีการศึกษา 2556 มีคะแนนการประเมินระดับจิตสำนึกความเป็นพลเมือง สูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาตนสู่สังคม ในปีการศึกษา 2556 ทั้งก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาตนสู่สังคม

4. วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบวิจัยเป็นแบบปฏิบัติการกึ่งทดลอง เพื่อปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาตนสู่สังคมที่มีผลต่อจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ทดสอบและประเมินระดับจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นเป็นนักศึกษาในสถาบันผลิตบัณฑิตทางการพยาบาล สังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 11 สถาบัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในสถาบันผลิตบัณฑิตทางการพยาบาล สังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 1 สถาบัน คือ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ประกอบด้วย 3 คณะ ได้แก่ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ และคณะกายภาพบำบัด ซึ่งเลือกตัวอย่างมาโดยวิธีเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 ชนิด คือ

1. รูปแบบการเสริมจิตสำนึกความเป็นพลเมือง ได้แก่ 4-module ประชาธิปไตย ประกอบด้วย 1) ประชาธิปไตย 2) ความเป็นอิสระภาพ 3) ความเคารพ และ 4) ความรับผิดชอบ และการเรียนรู้โครงการจิตอาสาในชุมชน

2. แบบประเมินจิตสำนึกความเป็นพลเมือง ซึ่งแบ่งเป็น 3 มิติ ประกอบด้วย 1) การตัดสินใจถูกต้องของพฤติกรรม 2) ความเอนเอียงเชิงบวกที่จะทำตามเหตุการณ์ และ 3) การตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อเหตุการณ์ โดยใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือเห็นด้วยมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีการแปลค่าคะแนน ดังนี้

ค่าคะแนน	ความหมาย
1.00-1.80	นักศึกษามีสำนึกความเป็นพลเมืองอยู่ในระดับต่ำ
1.81-2.60	นักศึกษามีสำนึกความเป็นพลเมืองอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
2.61-3.40	นักศึกษามีสำนึกความเป็นพลเมืองอยู่ในระดับปานกลาง
3.41-4.20	นักศึกษามีสำนึกความเป็นพลเมืองอยู่ในระดับค่อนข้างสูง
4.21-5.00	นักศึกษามีสำนึกความเป็นพลเมืองอยู่ในระดับสูง

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1. รูปแบบการเสริมจิตสำนึกความเป็นพลเมือง ประชาธิปไตย

1.1 พิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหาของรูปแบบฯ

1) จัดเวทีสนทนาร่วมระหว่างทีมวิจัย ทีมผู้สอน และนักศึกษา โดยให้ทีมผู้สอน และทีมวิจัย จำนวน 10 คน เป็นผู้ดำเนินการนำการสนทนา ในหัวข้อ “ประสบการณ์เรียนรู้ประเภทใด ก่อให้เกิดจิตสำนึกความเป็นพลเมือง” โดยผู้ดำเนินการนำการสนทนา 1 คนต่อ

นักศึกษา จำนวน 20 คน โดยมีนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เป็นผู้ช่วยทำหน้าที่บันทึกเนื้อหาการสนทนา สังเกตพฤติกรรม นักศึกษาในเวที กลุ่มละ 2 คน รวมจำนวน 40 คน

2) ถอดบทเรียนความต้องการของนักศึกษา จากเวทีการสนทนา ในหัวข้อ “ประสบการณ์เรียนรู้ ประเภทใด ก่อให้เกิดจิตสำนึกความเป็นพลเมือง”

3) ทีมวิจัยร่างรูปแบบการเสริมจิตสำนึก ความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย โดยใช้วรรณกรรมที่ ค้นหา รวบรวมสิ่งที่แสดงในบทที่ 2 และเนื้อหาจาก ผู้เรียนจากเวทีการสนทนา หัวข้อ “ประสบการณ์เรียนรู้ ประเภทใด ก่อให้เกิดจิตสำนึกความเป็นพลเมือง” เป็น กรอบ

4) นำเสนอแก่ทีมผู้สอน พร้อมด้วย วรรณกรรมซึ่งเป็นที่มาของรูปแบบฯ

5) ให้เวลาทีมผู้สอนทุกคนประมาณ 1 เดือน ในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบฯ

6) ทีมวิจัยร่วมประชุม และปรับปรุง แก้ไข รูปแบบฯ ตามที่ได้รับเสนอแนะจากทีมผู้สอน

7) นำเสนอรูปแบบการเสริมจิตสำนึกความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย สำหรับใช้เป็นกรอบการจัด ประสบการณ์แก่ทีมผู้สอน

1.2 พิจารณาความสามารถในการนำไปใช้จริง ในชั้นเรียน

ความสามารถในการนำไปใช้จริงในชั้นเรียน เป็นประเด็นที่สำคัญไม่น้อยกว่าความเที่ยงตรง เพราะ ถ้าการนำไปใช้ในชั้นเรียนมีความยากลำบาก ยุ่งยาก ก็จะทำให้ประสิทธิภาพลดลง หรือไม่บรรลุตามเป้าหมาย ของการกำหนดรูปแบบงานวิจัยนี้กำหนดการพิจารณา ดังนี้

1) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการการสอนตาม รูปแบบ 4-module ประชาธิปไตย โดยมีนักศึกษาทั้งหมด เป็นผู้เรียน แบ่งเป็น 8 กลุ่ม จัดสอนโมดูลละ 2 กลุ่ม โดยผู้สอนในรายวิชา และทีมวิจัย รวม 8 คน และ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 เป็นผู้ช่วยกลุ่มละ 2 คน

2) ประชุมทีมวิจัย ทีมผู้สอน และนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 ที่เป็นผู้ช่วย เพื่อสรุป ปรับปรุง แก้ไข รูปแบบ การเสริม

จิตสำนึกความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย ทั้งใน ด้านเนื้อหา กระบวนการ สื่อ รวมถึงเวลา

3) ผู้สอนประเมินความพึงพอใจในการใช้ รูปแบบฯ

4) ผู้เรียนประเมินประโยชน์ในการสร้าง การเรียนรู้ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ รูปแบบฯ

2. แบบประเมินจิตสำนึกความเป็นพลเมือง

2.1 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยการ วิเคราะห์องค์ประกอบ ประกอบด้วยการทดสอบความ เหมาะสมของชุดข้อมูลในการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วย ค่ามาตรฐานความเพียงพอการสุ่ม Kaiser-Meyer-Olekin (KMO) และทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งทุกตัว ในเมตริกซ์สหสัมพันธ์ ด้วย Bartlett's Test of Sphericity (การทดสอบ บาร์ทเลทท์) พบว่าข้อมูลที่รวบรวมได้มี ความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ กล่าวคือ มีค่า KMO เท่ากับ 0.90 และตัวแปรทั้ง 30 ตัวแปร ใน 5 มิติ มีความสัมพันธ์กัน คือค่าไคสแควร์ เท่ากับ 4468.52 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นน้อยกว่า 0.01 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยวิธีแกนหลัก (Principal axis factoring) เครื่องมือกำหนดองค์ประกอบย่อยของ จิตสำนึกความเป็นพลเมือง 3 องค์ประกอบย่อย ผลการ วิเคราะห์ ด้วยการพิจารณาที่ค่าไอเกนมากกว่า 1 รวม กับความสามารถอธิบายความแปรปรวนของจิตสำนึก ความเป็นพลเมืองได้ 61.03 ใน 3 มิติ สกัองค์ประกอบ ด้วยวิธีการหมุนแกนแบบ Varimax (พิจารณาค่าน้ำหนัก องค์ประกอบมากกว่า 0.30 ขึ้นไป) ได้เครื่องมือประเมิน จิตสำนึกความเป็นพลเมือง รวมทั้งฉบับจำนวน 76 ข้อ โดยตัดทิ้ง 21 ข้อ เป็นด้านการตัดสินใจที่ต้องของ พฤติกรรมจำนวน 12 ข้อ ด้านความเอนเอียงเชิงบวกที่ จะทำตามเหตุการณ์จำนวน 7 ข้อ และด้านการตอบสนอง

ต่อเหตุการณ์จำนวน 2 ข้อ สำหรับด้านการตอบสนองต่อเหตุการณ์สร้างเพิ่มอีก 2 ข้อ

2.2 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการอภิปรายเครื่องมือที่ผ่านการวิเคราะห์หาค่าประกอบระหว่างทีมวิจัย และทีมผู้สอน โดยมีเนื้อหาตามที่กำหนดคำจำกัดความตัวแปรการวิจัยและการทบทวนวรรณกรรมเป็นกรอบการอภิปราย ถ้าข้อความใดมีความไม่ชัดเจนจะร่วมกันพิจารณา และความเห็นของทีมว่าข้อความไม่ใช่การถามตามโครงสร้างในด้านนั้นๆ ก็จะตัดออก

2.3 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือสถิติที่ใช้คือการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบัก ในภาพรวมค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบัก ได้ 0.80 องค์ประกอบย่อยด้านการตัดสินใจความต้องการของพฤติกรรม ความเอนเอียงเชิงบวกที่จะทำตามเหตุการณ์ และการตอบสนองต่อเหตุการณ์มีค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบัก 0.79, 0.81 และ 0.83 ตามลำดับ และตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.36-0.67 ซึ่งทดสอบกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บข้อมูลพื้นฐานคุณลักษณะพลเมืองประชาธิปไตย 3 ด้าน คือการเป็นอิสระ ความเคารพ และความรับผิดชอบของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์นักศึกษาใหม่ ตามปฏิทินกิจกรรมของวิทยาลัยฯ ที่จัดแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกคน ซึ่งเป็นกิจกรรมนอกสถานที่

2. ปฐมนิเทศนักศึกษาทั้งหมดที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 101101 การพัฒนาตนในสังคม 1 ในคาบเรียนที่ 1 ของวิชา

3. จัดการเรียนการสอน ตามที่ระบุในวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การประเมินผล โดยให้นักศึกษาประเมินผลรูปแบบการเสริมจิตสำนึกความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย ในประเด็น 1) เนื้อหาของคุณลักษณะพลเมืองประชาธิปไตย 3 ด้าน คือความเป็นอิสระ ความเคารพ และความรับผิดชอบ 2) กิจกรรมการเรียนการสอน 3) สื่อที่ใช้ในรูปแบบการเสริมจิตสำนึกความเป็น

พลเมืองประชาธิปไตย โดยใช้คาบการสอบปลายภาควิชาสุดท้ายประมาณ 1 ชั่วโมง

5. การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลการประเมินรูปแบบการเสริมจิตสำนึกความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยในประเด็นเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ และข้อเสนอแนะอื่นๆ ของนักศึกษา ปีการศึกษา 2555 ที่มีการจัดการเรียนการสอน

5.2 นำข้อมูลความคิดเห็นที่ได้จากการประเมินของนักศึกษาปีการศึกษา 2555 มาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการพัฒนาตนสู่สังคม และรูปแบบการเสริมจิตสำนึกความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยของนักศึกษา สำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชาการพัฒนาตนสู่สังคมปีการศึกษา 2556

6. ประเมินความคิดเห็นของทีมผู้สอนทุกคน ด้วยการจัดประชุมผู้สอนภายหลังการสอนทั้ง 2 ปีการศึกษา ในประเด็นกระบวนการที่ปรากฏในรูปแบบการเสริมจิตสำนึกความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย สื่อ บทบาทผู้สอนโดยเฉพาะในกระบวนการกลุ่ม

7. ทีมวิจัยปรับปรุงรูปแบบการเสริมจิตสำนึกความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยของนักศึกษา

8. นำรูปแบบการเสริมจิตสำนึกความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยของนักศึกษาที่ได้ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย

โครงการวิจัยมีการพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย โดยการแจ้งโครงการวิจัยให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า โดยชี้แจงในลักษณะการปรับรูปแบบการเรียนการสอนว่ามีการบูรณาการอย่างไร และคาดว่าจะทำให้เกิดประโยชน์อย่างไรแก่นักศึกษา การจัดการเรียนการสอนรายวิชา โดยไม่ได้ทำให้นักศึกษาใช้เวลามากขึ้นจากรูปแบบการเรียนการสอนปกติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพรรณนาทั้งหมด นำเสนอด้วยค่าเฉลี่ย และร้อยละ

2. การทดสอบรูปแบบฯ ในด้านก่อให้เกิดจิตสำนึก
ความเป็นพลเมือง

2.1 ใช้สถิติเปรียบเทียบก่อน-หลังทดสอบรูปแบบ
การเสริมจิตสำนึกความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย
dependent t-test

2.2 ใช้สถิติเปรียบเทียบการทดสอบรูปแบบ
การเสริมจิตสำนึกความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย
independent t-test

3. ข้อมูลคุณภาพสรุปด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

5. ผลการวิจัย

5.1 รูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคมที่มี ผลจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษา

ผลการศึกษาจากรูปแบบการเรียนรู้ก่อนการ
ปรับเปลี่ยน (การจัดการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2554)
รูปแบบการเรียนรู้จากแนวคิดของทีมวิจัย (การจัดการ
เรียนการสอน ปีการศึกษา 2555) รูปแบบการเรียนรู้ที่มี
การปรับเปลี่ยนโดยทีมผู้สอน นักศึกษาในปีการศึกษา
2555 และทีมวิจัยภายหลังการประเมินผล ในปี 2555 (การ
จัดการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2556) โดยพิจารณาตาม
ประเด็นการจัดการเรียนการสอนรายวิชา คือ เนื้อหาการ
เรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอน สื่อการเรียน
การสอน และการประเมินผล ดังนี้

1. เนื้อหาการเรียนการสอน โดยพิจารณาหัวข้อ
ตามโครงการสอน

ปีการศึกษา 2554 เนื้อหาประกอบด้วย
กระบวนการคิด (9 ชม.) ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับ
สังคม (6 ชม.) วิถีชีวิตไทย (9 ชม.) คุณธรรม จริยธรรม
ในการพัฒนาบุคคล (3 ชม.) การเปลี่ยนแปลงและปัญหา
ทางสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (6 ชม.)

ปีการศึกษา 2555 ประกอบด้วยเนื้อหา
การสอนควบคู่การใช้ 4-Module ประชาธิปไตย ดังนี้
1) แนวคิดหลักปรัชญาในเชิงบูรณาการทั้งกระแส
วันตก ตะวันออก และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (5 ชม.)
และ Module 1: สังคมประชาธิปไตย ความสัมพันธ์
ระหว่างปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการสร้างความเป็น

พลเมืองไทย ในระบอบประชาธิปไตย (ครั้งที่ 1) ลักษณะ
สังคมประชาธิปไตย และความหมายประชาธิปไตย
(ครั้งที่ 2) การพัฒนาทักษะกระบวนการคิด (3 ชม.)
3) ความหลากหลายทางสังคมและการเปลี่ยนแปลง
ในสังคมไทยและสังคมโลก (3 ชม.) และ Module 3:
ความเคารพ 4) แนวทางการศึกษาและการเรียนรู้
เพื่ออยู่ในสังคม และการสานเสวนา 5) การศึกษาและ
เรียนรู้สังคมปัจจุบันอย่างสร้างสรรค์ และ Module 3:
ความเคารพ 6) บทบาทและการรับรู้: ความสัมพันธ์
ระหว่างมนุษย์กับสังคม 7) ความสัมพันธ์ระหว่าง
มนุษย์กับสังคม (ความจำเป็นที่มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกัน
สิทธิ หน้าที่ การจัดระเบียบสังคม การจัดการทาง
สังคม และ แนวทางในการพัฒนาคน) และ Module 2:
อิสระภาพ 8) การเปลี่ยนแปลงและปัญหาทางสังคม
สู่การปรับตัว ดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันสู่ประชาคม
อาเซียน และ Module 4 ความรับผิดชอบ 9) บทบาท
หน้าที่และการตระหนักถึงการเป็นพลเมืองที่ดีของ
สังคมไทยและสังคมโลก และ Module 4 ความรับผิดชอบ
10) การศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์
กับวิถีชีวิตไทยในชุมชน รวม 32 ชม.

ปีการศึกษา 2556 เนื้อหาประกอบด้วย

1) แนวคิดหลักปรัชญาในเชิงบูรณาการทั้งกระแส
ตะวันตก ตะวันออก และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (3 ชม.)
2) การพัฒนาทักษะกระบวนการคิด (3 ชม.) 3) การบูรณา
การผังความคิด (Mind Map) กับการศึกษาเรียนรู้
เพื่อพัฒนาคน (2 ชม.) 4) ความหลากหลายทางสังคม
และการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยและสังคมโลก (2 ชม.)
5) บทบาทและการรับรู้: ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับ
สังคม (2 ชม.) 6) ประสิทธิภาพในการสื่อสารเพื่อสะท้อน
คิดทางสังคม (3 ชม.) นวัตกรรมต้นแบบจิตอาสา (2 ชม.)
รายละเอียดการศึกษา การเรียนรู้ และความก้าวหน้า
กิจกรรมจิตอาสา (กิจกรรมกลุ่ม) (4 ชม.) จัดกิจกรรมจิต
อาสา (4 ชม.) และนำเสนอผลงาน (6 ชม.) โดยที่หัวข้อ
ประสิทธิภาพในการสื่อสารเพื่อสะท้อนคิดทางสังคม
เป็นหัวข้อที่นักศึกษานำไปปีการศึกษา 2555 ขอให้เพิ่มเติม
เข้ามา ด้วยเหตุผลว่าทักษะการฟังมีความสำคัญแต่ทักษะ

การพูดที่สำคัญมากเช่นกัน เพราะในกระบวนการกลุ่ม การพูดให้สามัคคี ประองคอง สร้างกำลังใจมีความสำคัญกับการทำงานกลุ่มอย่างมาก

2. กระบวนการเรียนการสอนตาม มคอ.

ปีการศึกษา 2554 กิจกรรมประกอบด้วย แนะนำวิชา แนวทางการศึกษาชุมชน และจัดแบ่งกลุ่ม 3 ชม. โดยผู้รับผิดชอบวิชา บรรยายชั้นเรียนรวม 36 ชม. สัมมนาการวิเคราะห์ชุมชน 6 ชม. รวม 45 ชม. และ นักศึกษาวิเคราะห์ชุมชน 6 ชม. (ใช้เวลานอกโครงการสอน)

ปีการศึกษา 2555 กิจกรรมประกอบด้วย แนะนำวิชา แนวทางการศึกษาชุมชน และจัดแบ่งกลุ่ม 1 ชม. โดยผู้รับผิดชอบวิชา บรรยายชั้นเรียนรวม 32 ชม. นักศึกษาศึกษากลุ่มชุมชน 4 ชม. สัมมนาการวิเคราะห์ชุมชน 4 ชม. รวม 32 ชม.

ปีการศึกษา 2556 กิจกรรมประกอบด้วย 1) ปฐมนิเทศ (2 ชม.) อธิบายการบูรณาการวิชาพัฒนาคณะผู้สังคม กับรายวิชาอื่นๆ (วิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ภาษาอังกฤษปรับพื้นฐาน วิชา 201102 สุขภาพกับการออกกำลังกาย วิชา 201112 คณิตศาสตร์และสถิติเบื้องต้น วิชา 200004 คอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (เลือกเสรี 1) และ วิชา 900001 จริยธรรม 1) ทั้งนี้เพื่อเพิ่มชั่วโมงการทำกิจกรรมให้มากขึ้น และฝึกนิสัยการบูรณาการกิจกรรมต่างๆ นัดพบคนต้นแบบจิตอาสา (2 ชม.) และการให้นักศึกษารุ่นปีการศึกษาร่วมถ่ายทอดประสบการณ์การเรียนรู้วิชานี้ ทั้งการบรรยายความรู้สึกรู้สึก และการฉายวิดีโอกิจกรรมของนักศึกษา บรรยายชั้นเรียนรวม 16 ชม. นักศึกษาทำกิจกรรมกลุ่มจิตอาสา 6 ชม. สัมมนาการทำกิจกรรมจิตอาสา 6 ชม. รวม 32 ชม.

3. สื่อการเรียนการสอน

ปีการศึกษา 2554: Power point ในชม. ชั้นเรียนรวม แหล่งประโยชน์รายรอบวิทยาลัย คือวัด พิษณุ วัดปรก โบสถ์เซนต์หลุยส์ ชุมชนพม่าวัดปรก และ สุเหร่ามัสยิดหลังวิทยาลัยฯ

ปีการศึกษา 2555: Power point ในชม. ชั้นเรียนรวม กลุ่มที่มีการดำเนินกิจกรรมจิตอาสา สื่อ 4-Module ประชาธิปไตย

ปีการศึกษา 2556: Power point ในชม. ชั้นเรียนรวม กิจกรรมจิตอาสาที่กลุ่มนักศึกษาสนใจ บุคคลต้นแบบ จิตอาสาเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ สื่อ 4-Module ประชาธิปไตย

4. การประเมินผล

ปีการศึกษา 2554: สอบกลางภาค 30% สอบปลายภาค 30% วิเคราะห์ชุมชน 20% (กลุ่ม) Concept mapping 10% คุณธรรม จริยธรรม 5% ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 5%

ปีการศึกษา 2555: สอบกลางภาค 25% สอบปลายภาค 30% สัมภาษณ์บุคคลจิตอาสา 30% (กลุ่ม) คุณธรรม จริยธรรม 7% ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 8%

ปีการศึกษา 2556: สอบกลางภาค (20%) สอบปลายภาค (20%) งานกลุ่มคือการจัดโครงการจิตอาสาด้วยนักศึกษา (35%) งานเดี่ยว คือ ถอดบทเรียน การบูรณาการ 5% และการทำ mind map สรุปผลการเรียนรู้ของรายวิชา 5% การประเมินพฤติกรรมการที่พึงประสงค์ (15%)

จากข้อสรุปข้างต้นประเด็นที่แตกต่างของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษาผ่านวิชาการพัฒนาคณะผู้สังคม ในปีการศึกษา 2555 และปีการศึกษา 2556 คือ 1) การจัดสรรเวลาการทำงานกลุ่มเพื่อนักศึกษาสามารถมีปฏิสัมพันธ์ และขอรับคำปรึกษาจากอาจารย์ประจำกลุ่ม รวมทั้งการปรับเนื้อหาวิชาของวิชาตามที่นักศึกษาแนะนำคือเนื้อหาเกี่ยวกับการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 2) การเรียนการสอนในชั้นเรียนรวมที่ลดสัดส่วนชั้นเรียนรวมให้น้อยลง ตลอดจนลดน้ำหนักการประเมินด้วยการสอบลง 3) การสร้างแรงบันดาลใจด้วยการเชิญบุคคลต้นแบบด้านจิตอาสาเพื่อสังคมมาเป็นวิทยากรแก่นักศึกษา 4) การให้นักศึกษาจากปีการศึกษา 2555 ร่วมปฐมนิเทศ

แก่นักศึกษาปีการศึกษา 2556 และ 5) การให้นักศึกษาทำ
โครงการจิตอาสาด้วยนักศึกษาเอง

5.2 ระดับจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของ นักศึกษาในสถาบันผลิตบัณฑิตทางการพยาบาล สังกัด คณะกรรมการการอุดมศึกษาเอกชน: กรณีศึกษาวิทยา ลัยเซนต์หลุยส์

1. ระดับจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของ
นักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ก่อนการจัดการ
เรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคน
สู่สังคม ดังแสดงในตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจิตสำนึกรวมความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ก่อนการจัดการเรียน
การสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม ในปีการศึกษา 2555 และปีการศึกษา 2556

จิตสำนึกความเป็นพลเมือง	ปีการศึกษา 2556	ปีการศึกษา 2555	ความหมาย
	$\bar{X}$ (SD)	$\bar{X}$ (SD)	
การตัดสินใจความต้องการของพฤติกรรม	3.31 (0.21)	3.30 (0.37)	ปานกลาง
ความเอนเอียงเชิงบวกที่จะทำตามเหตุการณ์	3.78 (0.33)	3.84 (0.34)	ค่อนข้างมาก
การตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อเหตุการณ์	1.73 (0.21)	1.80 (0.19)	ปานกลาง

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษา จำแนกตามคุณสมบัติพลเมือง
ในระบบประชาธิปไตย ก่อนการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม
ในปีการศึกษา 2555 และ 2556

จิตสำนึกความเป็นพลเมือง	ปีการศึกษา	$\bar{X}$ (SD) โครงสร้าง 3 มิติของความเป็นพลเมือง		
		ความเป็นอิสระ	ความเคารพ	ความรับผิดชอบ
การตัดสินใจความต้องการของพฤติกรรม	2556	3.51 (0.43)	2.60 (0.43)	3.89 (0.42)
	2555	3.60 (0.56)	2.52 (0.56)	3.93 (0.52)
ความเอนเอียงเชิงบวกที่จะทำตามเหตุการณ์	2556	3.40 (0.44)	3.50 (0.40)	4.28 (0.54)
	2555	4.11 (0.53)	3.55 (0.37)	4.25 (0.60)
การตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อเหตุการณ์	2556	1.65 (0.32)	1.52 (0.31)	1.70 (0.33)
	2555	1.60 (0.20)	1.61 (0.25)	1.79 (0.24)

จากตารางที่ 1 พบว่า ก่อนการจัดการเรียนการ
สอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม
ระดับจิตสำนึกด้านความเอนเอียงเชิงบวกที่จะทำตาม
เหตุการณ์อยู่ในระดับค่อนข้างมาก สำหรับการตัดสินใจ
ความต้องการของพฤติกรรมและการตอบสนองอย่าง
เหมาะสมต่อเหตุการณ์อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ปี
การศึกษา

จากตารางที่ 2 พบว่า ปีการศึกษา 2556 ค่าเฉลี่ย จิตสำนึกจำแนกตามคุณสมบัติพลเมือง 3 ด้าน พบว่า จิตสำนึก การตัดสินใจความถูกต้องของพฤติกรรม มีค่าเฉลี่ยความเป็นอิสระ และความรับผิดชอบอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนความเคารพอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ความเอนเอียงเชิงบวกที่จะทำตามเหตุการณ์ในด้านความเป็นอิสระ ความเคารพอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับสูง และการตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อเหตุการณ์อยู่ในระดับต่ำในด้านความเป็นอิสระ และด้านความเคารพ ส่วนด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปีการศึกษา 2555 เป็นไปในทำนองเดียวกัน คือ จิตสำนึกความเป็นพลเมืองด้านการตัดสินใจความถูกต้องของพฤติกรรมในด้านความเป็นอิสระ และความรับผิดชอบอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนความเคารพอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ความเอนเอียงเชิงบวกที่จะ

จะทำตามเหตุการณ์ในด้านความเป็นอิสระ ความเคารพอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับสูง และการตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อเหตุการณ์อยู่ในระดับต่ำในด้านความเป็นอิสระ และความเคารพ ส่วนด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง

2. ระดับจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ หลังการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม ดังแสดงในตารางที่ 3 และ 4

จากตารางที่ 3 พบว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม ระดับจิตสำนึกด้านการตัดสินใจความถูกต้องของพฤติกรรมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ความเอนเอียงเชิงบวกที่จะทำตามเหตุการณ์อยู่ในระดับสูง และการตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อเหตุการณ์อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจิตสำนึกรวมความเป็นพลเมืองของนักศึกษา การจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม ในปีการศึกษา 2555 และ 2556

จิตสำนึกความเป็นพลเมือง	2556	2555	ความหมาย
	$\bar{X}$ (SD)	$\bar{X}$ (SD)	
การตัดสินใจความถูกต้องของพฤติกรรม	3.80 (0.34)	3.73 (0.27)	ค่อนข้างมาก
ความเอนเอียงเชิงบวกที่จะทำตามเหตุการณ์	4.30 (0.44)	4.25 (0.40)	มาก
การตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อเหตุการณ์	1.79 (0.36)	1.75 (0.14)	ปานกลาง

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษา จำแนกตามคุณสมบัติพลเมือง
ในระบบประชาธิปไตยการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม ในปี
การศึกษา 2555 และ 2556

จิตสำนึกความเป็นพลเมือง	ปีการศึกษา	$\bar{X}$ (SD) โครงสร้าง 3 มิติของความเป็นพลเมือง		
		ความเป็นอิสระ	ความเคารพ	ความรับผิดชอบ
การตัดสินใจถูกต้องของพฤติกรรม	2556	3.67 (0.37)	3.00 (0.44)	4.02 (0.45)
	2555	3.78 (0.46)	3.68 (0.37)	3.96 (0.41)
ความเอนเอียงเชิงบวกที่จะทำตามเหตุการณ์	2556	4.31 (0.39)	1.44 (0.34)	4.33 (0.46)
	2555	4.48 (0.47)	4.18 (0.45)	4.29 (0.48)
การตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อเหตุการณ์	2556	1.90 (0.20)	1.62 (0.23)	1.87 (0.20)
	2555	1.72 (0.22)	1.67 (0.15)	1.88 (0.21)

จากตารางที่ 4 พบว่า ปีการศึกษา 2556 มีค่าเฉลี่ยจิตสำนึกความเป็นพลเมืองด้านการตัดสินใจถูกต้องของพฤติกรรม ในด้านความเป็นอิสระ และความรับผิดชอบในระดับค่อนข้างสูง ส่วนด้านความเคารพอยู่ในระดับปานกลาง ความเอนเอียงเชิงบวกที่จะทำตามเหตุการณ์ในด้านความเป็นอิสระ ด้านความเคารพ และด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับสูง และการตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อเหตุการณ์ในด้านความเป็นอิสระ และด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความเคารพอยู่ในระดับต่ำ สำหรับปีการศึกษา 2555 นักศึกษามีค่าเฉลี่ยการตัดสินใจถูกต้องของพฤติกรรมทั้งด้านความเป็นอิสระ ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนความเคารพอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ความเอน

เอียงเชิงบวกที่จะทำตามเหตุการณ์ในด้านความเป็นอิสระ และด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านความเคารพอยู่ในระดับค่อนข้างสูง สำหรับการตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อเหตุการณ์ทั้งด้านความเป็นอิสระ ความเคารพ และความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง

5.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อ 1 และ ข้อ 2 ดังแสดงในตารางที่ 5 และ 6

จากตารางที่ 5 นักศึกษากลุ่มที่เรียนวิชาการพัฒนาคนสู่สังคมด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม มีคะแนนการประเมินจิตสำนึกความเป็นพลเมืองภายหลังการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนการเรียนการสอนทั้งในปีการศึกษา 2555 และปีการศึกษา 2556

ตารางที่ 5 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนค่าเฉลี่ยจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาตนสู่สังคม ในปีการศึกษา 2555 และปีการศึกษา 2556

จิตสำนึกความเป็นพลเมือง	ปีการศึกษา	ความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ย	t-test	p
การตัดสินใจถูกต้องของพฤติกรรม	2556	0.59	14.60	0.00*
	2555	0.43	12.96	0.00**
ความเอนเอียงเชิงบวกที่จะทำตามเหตุการณ์	2556	0.53	11.58	0.01*
	2555	0.14	2.88	0.00*
การตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อเหตุการณ์	2556	0.08	1.70	0.05*
	2555	0.03	1.70	0.05*

ตารางที่ 6 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ในปีการศึกษา 2555 และปีการศึกษา 2556 ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาตนสู่สังคม

จิตสำนึกความเป็นพลเมือง	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	t-test	p
ก่อนการดำเนินกิจกรรม			
การตัดสินใจถูกต้องของพฤติกรรม	0.01	1.25	0.09
ความเอนเอียงเชิงบวกที่จะทำตามเหตุการณ์	-0.06	1.63	0.06
การตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อเหตุการณ์	-0.07	1.72	0.05
หลังการดำเนินกิจกรรม			
การตัดสินใจถูกต้องของพฤติกรรม	0.07	2.10	0.00**
ความเอนเอียงเชิงบวกที่จะทำตามพฤติกรรม	0.05	2.90	0.00**
การตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อเหตุการณ์	0.04	3.00	0.00**

จากตารางที่ 6 นักศึกษากลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาตนสู่สังคม ในปีการศึกษา 2556 มีคะแนนการประเมินระดับจิตสำนึกความเป็นพลเมืองสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนา

ตนสู่สังคม ในปีการศึกษา 2556 ทั้งก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาตนสู่สังคม

6. การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 และ ข้อ 2 ต่อไปนี้

6.1 ปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคมที่มีผลต่อจิตสำนึกความเป็นพลเมือง ของนักศึกษาในสถาบันผลิตบัณฑิตทางการพยาบาล สังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษาเอกชน: กรณีศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์

รูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม ปีการศึกษา 2556 ซึ่งปรับโดยนักศึกษาที่ผ่านการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม ปีการศึกษา 2555 ทีมผู้สอน และทีมวิจัย พบว่าประเด็นที่ปรับคือการบูรณาการงานที่มอบหมายแก่นักศึกษาในภาคการศึกษาเดียวกันเชิงบูรณาการ ให้เกิดเป็นงานการนำเสนอ 1 ชิ้น คือการจัดทำโครงการจิตอาสา (ความเหมาะสมของการนำเสนอในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และแปลเป็นภาษาอังกฤษ ในรายวิชาภาษาอังกฤษปรับพื้นฐาน การสืบค้นสถิติต่างๆ และการประเมินผลเชิงปริมาณ ในรายวิชาคณิตศาสตร์และสถิติเบื้องต้น การใช้สื่อโสต ในรายวิชาคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และผลลัพธ์การดำเนินโครงการจิตอาสาในรายวิชาจริยธรรม1 และวิชาพัฒนาคนสู่สังคม ทั้งนี้เพื่อเพิ่มชั่วโมงการทำงานให้มากขึ้นตามที่นักศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่าเวลาการทำโครงการน้อยเกินไป การปรับเปลี่ยนนี้เพื่อต้องการฝึกนิสัยการบูรณาการกิจกรรมต่างๆ ให้เห็นถึงสภาพการทำงานจริงๆ ว่างานแต่ละชิ้นมีความสัมพันธ์ เหลื่อมซ้อนกันอยู่ การสามารถที่จะคิดให้ได้ว่างานมีความซ้อนกันตรงไหน จะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น 2) สร้างแรงบันดาลใจด้วยการนัดพบคนต้นแบบจิตอาสา 3) การปรับกิจกรรมจิตอาสาจากให้กลุ่มนักศึกษาไปสัมภาษณ์ หรือไปสังเกตการปฏิบัติงานของกลุ่มจิตอาสาที่สนใจ เป็นให้นักศึกษากำหนดกิจกรรมจิตอาสา และดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนด โดยเหตุผลที่มีการปรับเนื่องมาจากผลการประเมินในปีการศึกษา 2555 พบว่า ค่าเฉลี่ยจิตสำนึกของนักศึกษา

ด้านการตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อเหตุการณ์ และด้านความเอนเอียงเชิงบวกที่จะทำตามเหตุการณ์ หลังการจัดการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการตอบสนองต่อเหตุการณ์พบว่าคะแนนหลังการจัดการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทั้งทีมผู้สอน และทีมวิจัยเห็นว่าความเข้มข้นของการจัดประสบการณ์ให้นักศึกษามีจิตสำนึกต่อสังคมอาจจะยังไม่เพียงพอ ร่วมกับข้อเสนอของนักศึกษาที่อยากดำเนินกิจกรรมจิตอาสาด้วยตนเอง จึงได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม ที่มีผลต่อจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษาดังกล่าว

นอกจากนี้ รูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม ปีการศึกษา 2556 ยังมีการปรับเปลี่ยนที่ตัวสื่อที่ใช้ใน 4-Module ประชาธิปไตย ดังนี้ ปรับบุคคลต้นแบบจากมหาตมะคานธีเป็นคุณสืบ นาคะเสถียร เพราะฉะนั้นนักศึกษาจะต้องเรื่องสิ่งแวดล้อมมากกว่า และรู้สึกว่าสามารถทำได้ การ์ตูนแอนิเมชัน ทั้ง 3 ชุด ใช้สำหรับเปิดเรื่องเท่านั้น ส่วนแอนิเมชันชุดเท่ากับกระต่ายยังใช้สำหรับการจุดประกายความคิดสร้างสรรค์ การมองโลกและสังคมเชิงบวก และการทำงานเป็นทีมได้คืออยู่สำหรับการทำงานเป็นกลุ่มไม่มีการปรับเปลี่ยน เพราะช่วยสร้างความสามัคคี เรียนรู้การอยู่ในสังคมต้องฟังและเคารพซึ่งกันและกัน ตลอดจนรับผิดชอบงานที่ตนเองได้รับมอบหมาย

6.2 การทดสอบและประเมินระดับจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษาในสถาบันผลิตบัณฑิตทางการพยาบาล สังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษาเอกชน: กรณีศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์

จากผลการวิจัย ปรากฏว่า นักศึกษากลุ่มที่เรียนวิชาการพัฒนาคนสู่สังคมด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม มีคะแนนการประเมินจิตสำนึกความเป็นพลเมืองภายหลังการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนการเรียนการสอน ทั้งในปีการศึกษา 2555 และปีการศึกษา 2556 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 นอกจากนี้ นักศึกษากลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคน

สู่สังคม ในปีการศึกษา 2556 มีคะแนนการประเมินระดับจิตสำนึกความเป็นพลเมือง สูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม ในปีการศึกษา 2556 ทั้งก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 จากผลการวิจัยดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่จะพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของนักศึกษาได้นั้น จะต้องมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่งานวิจัยนี้ใช้กิจกรรมจิตอาสา การบริการวิชาการ แก่ชุมชนและสังคม การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และวิเคราะห์สถานการณ์ให้กับนักศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเป็นพลเมืองหลายงานวิจัยที่ผลปรากฏว่าการจัดการเรียนการสอนต้องใช้การปฏิบัติ บริการวิชาการ (7) การสังเคราะห์รูปแบบการจัดกิจกรรมในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ มีอยู่ 6 ขั้นตอน แต่จุดแรกที่สำคัญคือการกระตุ้นให้เกิดปัญหาหรือให้สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดปัญหาให้นักเรียนคิด วิจัย และลงมือปฏิบัติการแก้ไข สร้างกระบวนการสะท้อนคิดให้นักเรียนกระจำในค่านิยม (8) การศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชา GE 138 การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง ที่มีต่อความตระหนักในความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีการลงมือปฏิบัติเช่นกัน หรือโมเดลการบริการแบบ Park Service-Learning Model ของมหาวิทยาลัยจอร์เจีย คือ เตรียมการ ปฏิบัติการ สะท้อนกลับ เฉลิมฉลอง ประเด็นที่สอดคล้องคือต้องมีการกำหนดแผนการจัดประสบการณ์อย่างชัดเจนด้วยกิจกรรมที่ให้นักศึกษามีการเรียนรู้แบบกระตือรือร้น (9)

จากผลการวิจัยมีประเด็นหนึ่งที่ควรให้ความสำคัญ คือ ความรู้และทัศนคติของผู้สอน ซึ่งผลการประเมินโดยนักศึกษา พบว่า อาจารย์ที่ดูแลกลุ่มย่อยมีระดับความรู้ และเจตคติต่อความเป็นพลเมืองไม่เท่ากัน

ซึ่งวิธีปฏิบัติของอาจารย์จะมีผลต่อความเชื่อ และความศรัทธาต่อความเป็นพลเมืองของนักศึกษาแตกต่างกัน นอกจากนี้ ปัจจัยที่ทำให้การเรียนรู้เพื่อเกิดจิตสำนึกความเป็นพลเมืองได้ คือ ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสา และรูปแบบวิจัยที่ให้นักศึกษามีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็น ในปีการศึกษา 2555 จึงออกมาเป็นรูปแบบการเรียนรู้วิชาการพัฒนาคนสู่สังคม ในปีการศึกษา 2556 อีกทั้ง สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ควรเป็นสื่อที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน จะสร้างการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาได้มาก

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปต่อยอด

1. ขยายการจัดการเรียนการสอนวิชาพัฒนาคนสู่สังคมเชิงบูรณาการ ในหมวดวิชาทั่วไป ให้มีคณาจารย์จากหลากหลายสาขา เช่นการพยาบาลอนามัยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานมากขึ้น ให้เกิดความต่อเนื่องของกิจกรรมการเรียนรู้ ในลักษณะนี้มากขึ้นจากปี 1 ถึงปี 4

2. การวิจัยเกี่ยวกับสื่อเพิ่มเติม โดยงานวิจัยนี้มีสื่อหลายตัว คือ สปอตโฆษณา (เมืองไทยประกันชีวิตชุด Que Sera Sera, และชุดแม่ด้อย, CP ชุดเพราะทุกคำมีความหมาย) บุคคลต้นแบบ (สืบ นาคะเสถียร, มหาตมะ คานธี) วลีฮิตจากภาพยนตร์ Spider man “With great power comes great responsibility” หนังสือ animation การ์ตูน สื่อถึงทีม ความสามัคคี ซึ่งพบว่าเป็นสื่อที่นักศึกษาในปีการศึกษา 2555 เสนอไว้ โดยงานวิจัยนี้ใช้ต้นแบบของดั้งเดิม ถ้าหากมีการใช้ประโยชน์จากสื่อเหล่านี้ โดยผลิตให้สร้างสรรค์มากกว่างานวิจัยนี้น่าจะให้ผลการวิจัยที่ชัดเจนมากขึ้น และน่าจะเป็นทิศทางวิจัยที่น่าสนใจอีกทางหนึ่ง เพราะนักศึกษาให้ความคิดเห็นว่าจากสื่อเหล่านี้ ร่วมกับการชี้ชวนให้คิดมากขึ้นกว่า การเป็นผู้ชม ทำให้รู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เสพสื่อต่างๆ อย่างมีสติ รู้จักคิดวิเคราะห์ว่าสื่อต้องการอะไร ควรเชื่อหรือไม่ และสร้างให้เกิดพลังอะไรในสังคม และชาวซึ่งมากขึ้น เช่น แม่ด้อย ทุกคำมีความหมาย หรือมีความคิดที่ลึกซึ้งมากขึ้นเช่น animation

youtube เท่ากับกระต่ายที่ชวนให้คิดว่าอย่ามองอะไร
ผิดเพี้ยน ซึ่งน่าจะสรุปเป็นหลักการจัดการศึกษาให้
นักศึกษามีความใกล้ชิดสังคมมากขึ้น ว่าควรใช้สื่อ
ใช้เรื่องราว ใช้เหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของนักศึกษา
เป็นตัวเดินเรื่อง จะทำให้ผลการเรียนการสอนติดตัว
นักศึกษาไปถึงการใช้ชีวิตประจำวัน

3. ประเภทกิจกรรมจิตอาสาเนื่องจากผลการ
จัดการเรียนการสอนในสองปีการศึกษามีความแตกต่าง
ของกิจกรรมจิตอาสา คือปีการศึกษา 2555 เป็นการให้
นักศึกษาไปสัมภาษณ์ ไปสังเกตการดำเนินกิจกรรมจิต
อาสาแต่ในปีการศึกษา 2556 ให้นักศึกษาดำเนินกิจกรรม
ด้วยตนเอง แต่ได้ผลการศึกษามาไม่แตกต่างกัน จึงน่าจะ
วิจัยต่อเนื่องว่ากิจกรรมประเภทใดสร้างแรงบันดาลใจที่
เข้มข้นเพียงพอต่อการที่นักศึกษาจะเกิดจิตสำนึกความ
เป็นพลเมืองที่ดีได้

4. การวิจัยปลูกจิตสำนึกความเป็นพลเมืองใน
กลุ่มครูผู้สอนยังมีความจำเป็น เพราะจากผลการประเมิน
ของนักศึกษาทั้งสองปีการศึกษาระบุว่าอาจารย์ประจำ
กลุ่มมีความเป็นธรรมชาติของการเป็นพลเมืองที่ดีไม่เท่า
กัน ทำให้เป็นอุปสรรคในการให้คำแนะนำ (Facilitator)

7.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประโยชน์

1. นำผลงานวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอน
เพื่อให้นักศึกษาเกิดจิตสำนึกความเป็นพลเมือง และต้อง
ดำเนินการอย่างเป็นระบบ และสามารถแทรกในวิชาอื่นๆ
ที่มีสาระวิชาใกล้เคียง แต่ต้องมีการกำหนดอย่างเป็น
ระบบ เช่น 4- Module ประชาธิปไตย และสื่อการเรียน
การสอน โดยเฉพาะภาพยนตร์โฆษณาที่นักศึกษาเห็นว่า
ทำให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหา และมีความคิดที่จะสนทนา
ในกลุ่มได้ โดยไม่ยากเกินไป และสร้างความสนุกสนาน
ด้วย เป็นต้น

2. การวิจัยเพิ่มเติมเครื่องมือประเมินจิตสำนึก
ความเป็นประชาธิปไตย ทั้งนี้เพื่อให้เป็นเครื่องมือ
มาตรฐานในการกำกับติดตามคุณสมบัติของนักศึกษา

ในระยะยาว เพราะหากไม่มีเครื่องมือมาตรฐาน อาจ
ทำให้การศึกษาเปรียบเทียบ หรือการกำกับความก้าวหน้า
มีความไม่ต่อเนื่อง

8. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ 1) เครือข่ายการวิจัยภาคกลางตอนบน
ประจำปีงบประมาณ 2554 ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย
ครั้งนี้ 2) บุคคลที่เป็นต้นแบบจิตอาสา และกลุ่มต่างๆ
ในชุมชนที่อนุญาตให้นักศึกษาไปสัมภาษณ์ รวมทั้ง
อำนวยความสะดวกในการจัดทำโครงการจิตอาสา

9. เอกสารอ้างอิง

- (1) ถวิลวดี บุรีกุล พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์ และศศิธร
ธนาธิโขติ. (2555). **เพิ่มพลังพลเมือง เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระ
ปกเกล้า.
- (2) ปริญา เทวานฤมิตรกุล. (2555) **การศึกษาเพื่อ
สร้างพลเมือง**. กรุงเทพฯ: บริษัทนานมีบุ๊คพับ
ลิเคชันส์ จำกัด.
- (3) ทิพย์พาพร ดันติสุนทร. (2554). **การศึกษาเพื่อ
สร้างพลเมือง**. กรุงเทพฯ: บริษัท พี.เพรส จำกัด.
- (4) มัลลิกา มดีโก. (2541). **จิตสำนึกทางสังคมของ
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล**.
กรุงเทพฯ: เจริญดีการพิมพ์.
- (5) Bellanca, James A & Brandt, Ronald S. (2010)
**21st Century Skills : Rethinking How Students
Learn**. Bloomington Inn : Solution tree Press.
- (6) ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) **สอนเด็กให้มีจิต
สาธารณะ**. กรุงเทพฯ: วี พริ้นท์
- (7) ดวงเดือน ศาสตราภรณ์. (2547). รายงานการ
วิจัย “การพัฒนาจิตสำนึกประชาธิปไตยใน
เยาวชนไทย” กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

- (8) บุญเลี้ยง คุ่มทอง. (2557). “การสังเคราะห์รูปแบบการจัดกิจกรรมในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ”. วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. 6: 1; 178-187.
- (9) ชัญช์ วิกิตภูมิประเทศ. (2555). ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้เป็นฐานในวิชา GE 138 การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง ที่มีต่อความตระหนักในความเป็นพลเมืองของนักศึกษา. รายงานวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

KKU isr.j. 2016; 4(1) : 76-86

<http://irj.kku.ac.th>

การพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนเทศบาล 3 ศรีสว่าง สังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

The Development of Fine Motor Skills of Early Childhood of
Child Development Centers Tassaban 3 Srisawang School Under
Loei Municipality Loei Province Organization : Faculty Educaion,
Loei Rajabhat University.

ปวีณ์กร ทาสาลี (Paweekorn Tasalee)^{1*}

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ คณะครุศาสตร์ สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

*Correspondent author : Paweekorn_kob@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย 2) เพื่อศึกษาความคาดหวังและแนวทางการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย 3) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาและเปรียบเทียบทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ระหว่างก่อนกับหลังการพัฒนา 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อผลการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กชั้นปฐมวัย ภาคเรียนที่ 2 ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบประเมินทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก แบบสอบถามความพึงพอใจต่อผลการพัฒนา แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไข 3 วงจร การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิลคอกซัน

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็ก แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเด็กสามารถช่วยเหลือตัวเองได้บ้างเล็กน้อย กลุ่มที่สองเด็กยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ยังต้องให้ผู้ปกครองคอยช่วยเหลือเช่น แต่งตัว ตัดกระดาษเลื้อย ลักษณะการจับดินสอยังไม่ถูกวิธี และยังไม่เขียนได้ไม่คล่องแคล่ว 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอยากให้เด็กมีกล้ามเนื้อมือที่แข็งแรงสามารถหยิบจับสิ่งของได้อย่างคล่องแคล่วและมั่นคง ในลักษณะที่ถูกวิธี ช่วยเหลือตัวเองได้ในการทำกิจวัตรประจำวันอย่างน้อยมีจำนวนเด็กผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของเด็กทั้งหมด และแนวทางการพัฒนาควรจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายเน้นกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ควรฝึกสมาธิไปพร้อมกัน และควรจัดกิจกรรมบ่อยๆ เพื่อให้เด็กเกิดทักษะ 3) ผลการเปรียบเทียบทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ระหว่างก่อนและหลังการพัฒนา พบว่า เด็กปฐมวัยหลังการพัฒนามีทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อผลการพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก การพัฒนา เด็กปฐมวัย การวิจัยปฏิบัติการ

Abstract

This action research was designed to study the development of fine motor skills of early childhood of Child Development Centers Tessaban 3 Srisawang school under Loei Municipality Loei province which the research purposes were 1) to explore the state of the early childhood's fine motor skills, 2) to obtain the expectation and development guidelines of the early childhood's fine motor skills, 3) to determine the result of development and compared between the pre and post development of the early childhood's fine motor skills, and 4) to find out the satisfaction with development of the early childhood's fine motor skills. The target group in the study comprised of 22 early childhood students from the Child Development Centers Tessaban 3 Srisawang school under Loei Municipality Loei province. The research instruments consisted of the experience organizing plans, test of the fine motor skills, behavior observation form and in-depth interview. For qualitative data analysis, the important data were sorted and showed in narrative then summarized by content analysis. The quantitative data were analyzed to obtain percentage, mean, standard deviation and section. The average percent standard deviation and Wilcoxon statistics.

The findings were showed as follows :

1) The state of the fine motor skills in the early childhood's daily life was obviously divided into two groups. The first group were the children who can help themselves. The second group were the children who could not do anything for their own. Parents have to assist them such as getting dress, buttoning. Besides, they made a mess when they ate food. They grabbed a pencil incorrectly, could not write properly and painted out of a frame. 2) The expectation and development guidelines of early childhood's fine motor skills evidently revealed that the stakeholders required the early childhood have the strong fine motor on their fingers so they can hold or pick up something nimbly, stably and correct way. Furthermore, the early childhood can manage themselves in their daily life and at least 80 percent of all children passed the criteria. The activities should be various and emphasized the creative art while the concentration practice and the activities should be conducted frequently to create the skills. 3) The comparison between the pre and post development of the early childhood's fine motor skills was obviously revealed that after the post development, the early childhood have more skills of fine motor use more than the pre development with the statistical significance at .01 level. 4) The parents were satisfied with the development result because the early childhood could manage themselves in daily life routine. They could hold or pick up the stuff nimbly and stably which the satisfaction showed in the overall aspect at a high level.

Keywords : Fine motor, Development, Early childhood, Action research

1. บทนำ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้กำหนดวิธีการจัดการศึกษาให้เป็นการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริม พัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน (1) จัดการเรียนรู้หรือจัดสิ่งกระตุ้นให้เด็กพอที่สมองจะทำงานเป็นกระบวนการ กิจกรรมที่เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองคือ กิจกรรมที่จะต้องใช้กล้ามเนื้อเล็ก โดยการให้เด็กได้ฝึกฝนการใช้มือ หยิบ จับ สัมผัส ซึ่งปลายนิ้วมือจะรับรู้การสัมผัสส่งผลให้สมองสร้างเครือข่ายเส้นใยสมองและจุดเชื่อมต่อและสร้างไขมันล้อมรอบเส้นใยสมอง เด็กคนใดมีทักษะในการใช้สายตาประสานกับการทำงานของมือให้เกิดความคล่องแคล่ว แสดงว่าเซลล์สมองทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อเล็กได้มาก สมองของเด็กจึงจะพัฒนา (2) การพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยมีความสำคัญที่ควรจะทำให้ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเด็กจะได้มีร่างกายที่แข็งแรง สมบูรณ์ โดยเฉพาะกล้ามเนื้อเล็กจะเห็นได้ว่าถ้าเด็กมีความมั่นคง และแข็งแรงมากเพียงใดย่อมจะทำให้พัฒนาการทางการเขียนดีตามไปด้วยเช่นกัน การพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กควรที่ทำแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยดูจากพัฒนาการในแต่ละวัยของเด็กอย่างเหมาะสม (3) นอกจากนี้วิธีการฝึกประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาทำได้โดยให้เด็กฝึกทักษะในการใช้มือ หยิบจับสิ่งของและทำกิจกรรมต่างๆ ครูควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้ทำอย่างสม่ำเสมอ (4)

จากการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรกิจกรรมตามหน่วยการจัดประสบการณ์และการทำกิจวัตรประจำวันซึ่งผลคะแนนการประเมินพัฒนาการในปีที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนเทศบาล 3 ศรีสว่าง ส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในการใช้กล้ามเนื้อเล็กในการทำกิจกรรม ซึ่งยังไม่คล่องแคล่วและมั่นคงสังเกตได้จากวิธีการหยิบจับสิ่งเขียนยังไม่ถูกวิธี การระบายสียังออกนอกกรอบภาพ การลากเส้นตามรอยประยัง

ไม่ถูกต้องทิศทาง การใช้ช้อนตักอาหารยังบังคับมือไม่ได้ ใส่รองเท้าด้วยตัวเองไม่ได้ต้องให้ครูคอยช่วยเหลือ และจากการสนทนากับผู้ปกครองพบว่ามีความต้องการและคาดหวังให้บุตรหลานของตนมีพัฒนาการในเรื่องเขียนหนังสือให้เร็วที่สุด พยายามเลี้ยวเขียนให้เขียนได้ทั้งที่ยังไม่มีความพร้อมในการใช้กล้ามเนื้อมือ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กมีทักษะพื้นฐานด้านการเขียนที่ดี และเพื่อเป็นการศึกษาแนวทางการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสม สามารถนำมาพัฒนาแบบการจัดประสบการณ์ใหม่ๆ จัดหาสื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กให้กับเด็ก

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังและแนวทางการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย
3. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาและเปรียบเทียบทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ระหว่างก่อนกับหลังการพัฒนา
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อผลการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

3. วิธีการดำเนินงาน

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มส่งเสริมและพัฒนา ได้แก่ เด็กชั้นปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนเทศบาล 3 ศรีสว่าง สังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 22 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นผู้ที่มีความรู้ปัญหาการใช้กล้ามเนื้อเล็ก 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คีษานันท์ จำนวน 2 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก

จากศึกษานิเทศก์ที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกสาขาวิชาการศึกษปฐมวัย ในระดับปริญญาตรีขึ้นไปและรับผิดชอบงานประเมินการศึกษาด้านปฐมวัย ครูผู้สอนชั้นอนุบาลจำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และผู้ปกครองเด็กชั้นปฐมวัย จำนวน 22 คน เป็นผู้ปกครองเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา 3) กลุ่มผู้วิจัยได้แก่ผู้วิจัย จำนวน 1 คน และผู้ช่วยผู้วิจัย จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยได้แบ่งเครื่องมือออกเป็น 2 ประเภท คือ **เครื่องมือเชิงปริมาณ** ได้แก่ แบบประเมินทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก แบบสอบถามความพึงพอใจต่อผลการพัฒนา **เครื่องมือเชิงคุณภาพ** ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) แบบสังเกตพฤติกรรม

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือเชิงปริมาณ

1) **แบบประเมินทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก** โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกณฑ์การให้คะแนน สร้างแบบประเมินทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความคล่องแคล่ว ด้านความยืดหยุ่น ด้านความสามารถในการควบคุม และด้านการประสานกันระหว่างกล้ามเนื้อมือและตา นำแบบประเมินเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item of Congruence) ผลปรากฏได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กชั้นปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนเทศบาล 4 บ้านภูบ่อบิด สังกัดเทศบาลเมืองเลย ที่ไม่ใช้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน เพื่อหาอำนาจจำแนก ผลปรากฏได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.90 ถึง 0.95 ค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลปรากฏได้ค่าเท่ากับ 0.97 นำมาจัดพิมพ์แบบประเมินทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กเป็นฉบับจริงเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2) **แบบสอบถามความพึงพอใจ** โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกณฑ์การให้คะแนน สร้างแบบสอบถาม

ความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ เนื่องจากมีความเหมาะสมต่อการตัดสินใจของผู้ประเมินซึ่งเป็นผู้ปกครอง ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item of Congruence) ผลปรากฏได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 ถือว่าเป็นข้อที่มีความตรงสามารถนำไปใช้ได้ นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาอำนาจจำแนก ผลปรากฏได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.74 ถึง 0.90 และหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลปรากฏได้ค่าเท่ากับ 0.93 จัดพิมพ์แบบประเมินพัฒนาการทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กเป็นฉบับจริงเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

เครื่องมือเชิงคุณภาพ

1) **แบบสัมภาษณ์เชิงลึก** โดยศึกษาเอกสารและทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร โดยพิจารณาความหมาย องค์ประกอบของตัวแปร พร้อมลักษณะพฤติกรรม นำมาสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นศึกษาสภาพทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ความคาดหวังและแนวทางในการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ผลการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก โดยสร้างข้อคำถามจากนิยามเชิงปฏิบัติการ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ และปรับปรุงประเด็นคำถาม จากนั้นนำไปใช้จริง สัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ ครูอนุบาล ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ประกอบด้วยคำถามหลัก (Main question) คำถามรอง (Follow up question) และคำถามเจาะลึกอย่างละเอียด (Probe)

2) **แบบสังเกตพฤติกรรม** โดยใช้การสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง สังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยขณะร่วมกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยเป็นคนบันทึก

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยใช้ทฤษฎีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบบันไดเวียน

ตามแนวคิดของ Kurt Lewin ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพ

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพการใช้กล้ามเนื้อเล็ก โดยการศึกษาเอกสารผลการประเมินพัฒนาการของเด็กชั้นปฐมวัย ทำการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ทำให้ทราบถึงปัญหาการใช้กล้ามเนื้อเล็ก นำมาสังเคราะห์สภาพความพร้อม เพื่อหาแนวทางในการพัฒนา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อวางแผนและพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กในขั้นตอนต่อไป

ขั้นที่ 2 ศึกษาความคาดหวังและแนวทางการพัฒนา ประชุมชี้แจงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และคืนข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพความพร้อมของทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่เกิดขึ้นทำให้ทราบถึงสภาพจากนั้นร่วมกันหาความคาดหวังและแนวทางการพัฒนา สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อศึกษาความคาดหวังและแนวทางในการพัฒนา

ระยะที่ 2 ดำเนินการพัฒนา

ขั้นที่ 1 วางแผน (Plan) ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายในการวิจัย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนเทศบาล 3 ศรีสว่าง สังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สร้างความตระหนักร่วมกัน ดำเนินการวางแผน ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากระยะที่ 1 จากแนวทางการพัฒนามาจัดทำเป็นแผนไปสู่วางแผนวงจรที่ 1 ในการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กให้กับเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติและสังเกต (Act and observe) ปฏิบัติตามแนวคิดที่กำหนดเป็นกิจกรรมในขั้นวางแผนงานมาดำเนินการ เพื่อติดตามผลระหว่างการพัฒนาเพื่อหาข้อสรุป จุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงานในแต่ละรอบของวงจรการวิจัยเพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การทำแบบประเมินเมื่อสิ้นสุดการทำกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม

ขั้นที่ 3 การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) ในขั้นนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันประเมินผลการปฏิบัติการวิจัยว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด เพื่อนำไปปรับปรุงการทำกิจกรรมในวงจรต่อไป ในวงจร

ดำเนินการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย พบว่ายังมีปัญหา การพัฒนาครั้งนี้ดำเนินการ 3 วงจร ประกอบด้วย วงจรที่ 1 กิจกรรมพัฒนา ได้แก่ กิจกรรมแต่งจานให้สวย กิจกรรมประดิษฐ์หุ่นมือ กิจกรรมปั้นดินเป็นหนอนน้อย กิจกรรมตักถั่ว กิจกรรมโยกกามะพร้าว กิจกรรมเติมขนให้แกะ วงจรที่ 2 กิจกรรมพัฒนา ได้แก่ กิจกรรมประดิษฐ์ฟู่เชิษฐ์ กิจกรรมร้อยพวงมาลัย กิจกรรมเพลงแมงมุม กิจกรรมบีบสี กิจกรรมแต้มสี กิจกรรมเกมจับคู่ภาพ วงจรที่ 3 กิจกรรมพัฒนา ได้แก่ กิจกรรมระบายสีโฟมไอดิม กิจกรรมติดเม็ดโฟม กิจกรรมหยิบแล้วแยกสี กิจกรรมการเชิดหุ่นมือ กิจกรรมดนตรีกระด้าง กิจกรรมพับสีปักผีเสื้อ

ระยะที่ 3 สรุปผลการพัฒนา

ขั้นที่ 1 สรุปผลการประเมินพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 2 ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองในการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

ขั้นที่ 3 สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ คะแนนจากการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนและหลังการพัฒนาทำวงจรปฏิบัติการ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์หาจำนวนนักเรียนที่คะแนนผลการประเมินผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 เทียบกับจำนวนนักเรียนทั้งหมด โดยหาร้อยละ และการวิเคราะห์คะแนนก่อนกับหลังการพัฒนา และระดับความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาทักษะ โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์การแปลความหมายของระดับความพึงพอใจ

2.51 – 3.00 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

1.51 – 2.50 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.00 – 1.50 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ในงานวิจัยครั้งนี้เลือกเกณฑ์การแปลความหมายของระดับความพึงพอใจเป็น 3 ระดับ เนื่องจากแบบสอบถาม เป็นแบบมาตรประมาณค่า 3 ระดับ และมีความเหมาะสมต่อการตัดสินใจของผู้ประเมิน ซึ่งเป็นผู้ปกครอง (5)

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพข้อมูล โดยการตรวจสอบสามเส้า เพื่อยืนยันข้อมูลเชิงคุณภาพ และวิเคราะห์เนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งการตรวจสอบมีวิธีการ ดังนี้ 1) ตรวจสอบสามเส้า ด้านข้อมูล 2) ตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติสรุปอ้างอิง ได้แก่ สถิติวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched)

4.ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพความพร้อมของทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยการสัมภาษณ์ ผู้ปกครอง ครู ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า สภาพการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กในชีวิตประจำวันแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเด็กสามารถช่วยเหลือตัวเองได้บ้างเล็กน้อย กลุ่มที่สองเด็กยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ยังต้องให้ผู้ปกครองคอยช่วยเหลือ เช่น แต่งตัว ดัดกระดุมเสื้อ ตักอาหารยังหกเลอะเทอะอยู่ ลักษณะการจับดินสอยังไม่ถูกวิธีทำให้การขีดเขียนได้ไม่คล่องแคล่ว และระบายสียังออกนอกกรอบ ดังคำกล่าว “...ยังเสียดเองบ่อยได้ ทำอะไรยากก็ยังไม่ค่อยรู้...” (ผู้ปกครอง 2, สัมภาษณ์ 9 มกราคม 2558) และ “...จับดินสอก็กำแล้ว เวลาจับดินสอจะทำอยู่จิ้งจี้จิ้งจี้...(อย่าทำท่าทำดินสอ) ครั้นพออย่าให้จับซะนี้น้อยเสียดๆ ไปอยู่ ครั้นพอเขาสอน ว่าอย่าเสียดก็บ๊วก ว่ามันบ่ตรง ว่าอย่าเสียดมั่ว ตัวเองเสียดเป็น ปล่อยให้ทำเองก็อะยุ อะยะ บิดๆ เบี้ยวๆ ระบายสีก็ขีดไปมั่ว...” (ผู้ปกครอง 11, สัมภาษณ์ 9 มกราคม 2558)

2. ผลการศึกษาความคาดหวังต่อการพัฒนาของทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครู ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความต้องการอยาก

ให้เด็กมีกล้ามเนื้อมือที่แข็งแรง สามารถหยิบจับสิ่งของต่างๆ ได้อย่างคล่องแคล่วและมั่นคง ในลักษณะที่ถูกวิธีช่วยเหลือตัวเองได้ในการทำกิจวัตรประจำวัน เมื่อเด็กมีความพร้อมแล้ว ก็จะง่ายในการทำกิจกรรมต่างๆ เด็กก็จะสามารถขีดเขียนได้อย่างคล่องแคล่วเป็นพื้นฐานที่ดีในการเรียนระดับต่อไปซึ่งเกณฑ์ขั้นต่ำที่เด็กควรทำได้อย่างน้อยร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม และอย่างน้อยมีจำนวนเด็กปฐมวัยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของเด็กทั้งหมด ดังคำกล่าว “...เด็กต้องช่วยเหลือตัวเองได้ตามวัย อย่างน้อยก็ต้องช่วยเหลือตัวเองในเรื่องกิจวัตรประจำวัน ถอดรองเท้าใส่รองเท้าเองได้ ทานอาหารก็ต้องไม่หกเลอะเทอะ อาจมีหกบ้างแต่ไม่เยอะ เข้าห้องน้ำก็ผู้ชายก็รู้ฉีกกางเกงเองได้ ผู้หญิงก็ถอดแล้วก็ใส่กางเกงขึ้นในได้เอง...” (ครู 2, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2558) และ “...อย่างน้อยเด็กควรมีทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กได้สักร้อยละ 80 ก่อนที่จะขึ้นไปชั้นต่อไป...” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์ 30 มกราคม 2558)

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาของทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยการสัมภาษณ์ ผู้ปกครอง ครู ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยควรจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย สามารถบูรณาการกิจกรรมอื่นเข้าด้วยกัน เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุกสนานที่จะเรียนรู้ กิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อเล็กที่ได้ผลดีที่สุด ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เกมการศึกษา และหุ่นเชิด และในการจัดกิจกรรมเด็กจะได้ฝึกสมาธิไปพร้อมๆ กัน และควรมีจัดกิจกรรมบ่อยๆ เพื่อให้เด็กเกิดทักษะ ดังคำกล่าว ดังคำกล่าว “...อะไรก็ได้ ถ้าให้เด็กลองขีดเขียนวงกลม เป็นเหรียญ เหรียญเล็ก เหรียญใหญ่ หรือนาฬิกาเก่าๆ ก็ได้ ให้เด็กหัดเอานิ้วมีอวดเขียนตามรอบๆ วง หรืออะไรที่เป็นสามเหลี่ยมก็ได้ เด็กก็จะได้รู้จักเล็ก ใหญ่ไปด้วย ...” (ผู้ปกครอง 1, สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2558) “...กิจกรรมสร้างสรรค์ เราต้องหา

กิจกรรมที่จะมาพัฒนากล้ำมเนื้อเล็ก ถ้าให้เด็กเขียนอย่างเดียวก่อนจะเบื่อก่อนเปลี่ยนให้เด็กได้ทำอย่างอื่นบ้าง นอกจากการเขียน เช่น นำกระดาษทิชชูมาจุ่มน้ำแล้วให้เด็กกดเป็นตัวหนังสือ หรือโรยทรายตามร่องตัวอักษร...” (ครู 2, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2558) และ “...ต้องพัฒนาโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้เด็กมีความพร้อม อาจใช้กิจกรรมปั้น การนวด การระบายสี การตัดกระดาษ การร้อย มีกิจกรรมอีกมากมายที่เราสามารถนำมาพัฒนากล้ำมเนื้อมือให้กับเด็กได้...” (ศึกษานิเทศก์ 1, สัมภาษณ์ 26 มกราคม 2558)

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะการใช้กล้ำมเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ระหว่างก่อนและหลังการพัฒนา แสดงดังตารางที่ 1

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการใช้กล้ำมเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ระหว่างก่อนและหลังการพัฒนา พบว่า เด็กปฐมวัยหลังการพัฒนามีทักษะการใช้กล้ำมเนื้อเล็กสูงกว่าก่อนการพัฒนายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการใช้กล้ำมเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ระหว่างก่อนและหลังการพัฒนา

การพัฒนาทักษะการใช้กล้ำมเนื้อเล็ก	$\bar{X}$	S.D.	n	Mean rank	Sum of rank	Wilcoxon value	p-Value
ก่อน	7.68	3.23	22	11	231	4.03**	.00
หลัง	14.95	2.44	22				

**p-Value < .01

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการพัฒนาทักษะการใช้กล้ำมเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

รายการ	$\bar{X}$	S	ระดับความพึงพอใจ
1. เด็กสามารถช่วยเหลือตัวเองโดยใช้กล้ำมเนื้อมือได้ดีขึ้น	2.64	.49	ระดับมาก
2. การหยิบจับสิ่งของมีความมั่นคงไม่ตกหล่น	2.68	.48	ระดับมาก
3. เด็กได้นำกิจกรรมที่ครูใช้พัฒนากล้ำมเนื้อมือไปปฏิบัติขณะที่อยู่บ้าน	2.55	.51	ระดับมาก
4. ท่านคิดว่ากิจกรรมที่ครูจัดขึ้นมีส่วนช่วยในการพัฒนากล้ำมเนื้อมือเด็กให้ดีขึ้น	3.00	.00	ระดับมาก
5. ท่านพึงพอใจต่อผลที่เกิดจากกิจกรรมการพัฒนากล้ำมเนื้อมือ	3.00	.00	ระดับมาก
โดยภาพรวม	2.77	.21	ระดับมาก

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาทักษะการใช้กล้ำมเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย เมื่อสิ้นสุดวงจรการดำเนินการพัฒนาทักษะการใช้กล้ำมเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับผลการพัฒนาทักษะการใช้กล้ำมเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย เด็กสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในชีวิตประจำวัน หยิบจับสิ่งของได้อย่างคล่องแคล่ว และมั่นคง จับดินสอเขียนหนังสือได้ถนัดมือมากขึ้น ดังคำกล่าว “...พอใจมากเขารู้จักช่วยเหลือตัวเองไม่ต้องให้เขาทำทุกอย่างเหมือนเมื่อก่อน...” (ผู้ปกครอง 9, สัมภาษณ์ 10 เมษายน 2558) และ “...เห็นลูกสนใจทำโน่นทำนี่ เขียนหนังสือก็พอเป็นตัวบ้างแล้ว ระบายสีก็ไม่ออกนอกขอบ ไม่เลอะเทอะคือแต่ก่อน ช่วยตัวเองได้หลายกว่าแต่ก่อน พอใจแล้วละค่ะ...” (ผู้ปกครอง 10, สัมภาษณ์ 17 เมษายน 2558) และแสดงข้อมูลระดับความพึงพอใจโดยภาพรวมและรายชื่อ ดังตารางที่ 2

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมาก ($\bar{X}=2.77$, $S=.21$) ซึ่งพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ กิจกรรมที่ครูจัดขึ้นมีส่วนช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อมือเด็กให้ดีขึ้น และพึงพอใจต่อผลที่เกิดจากกิจกรรมการพัฒนากล้ามเนื้อมือ ($\bar{X}=3.00$, $S=.00$) ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจต่ำที่สุด คือเด็กได้นำกิจกรรมที่ครูใช้พัฒนากล้ามเนื้อมือไปปฏิบัติขณะที่อยู่บ้าน ($\bar{X}=2.55$, $S=.51$)

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ พบว่า สภาพการใช้กล้ามเนื้อของเด็กในชีวิตประจำวันแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเด็กสามารถช่วยเหลือตัวเองได้บ้างเล็กน้อย กลุ่มที่สองเด็กยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ยังต้องให้ผู้ปกครองคอยช่วยเหลือ เช่น แต่งตัว ตัดกระดาษ ตัดอาหารยังหกละเทอะอยู่ ลักษณะการจับดินสอยังไม่ถูกวิธีและยังเขียนได้ไม่คล่องแคล่ว การระบายสียังออกนอกกรอบ จากสภาพการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กทั้งนี้อาจเป็นเพราะพัฒนาการของเด็กในการใช้กล้ามเนื้อเล็กยังไม่ดีเท่าที่ควร เช่นเดียวกับแนวคิดของสุกัญญา อินทร์นุรักษ์ (6) กล่าวว่า การใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี นั้น เด็กยังไม่สามารถที่จะควบคุมกล้ามเนื้อเล็กได้ดีเท่าที่ควร แต่จะมีขั้นตอนระยะพัฒนาการ เริ่มจากการบังคับกล้ามเนื้อใหญ่ได้ก่อนแล้วจึงบังคับกล้ามเนื้อเล็กได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าเริ่มจากง่ายไปหายาก จากใกล้ตัวออกไปไกลตัว ในแต่ละช่วงอายุจะมีความแตกต่างกันไปตามวุฒิภาวะและการได้รับการกระตุ้นจากกิจกรรม และยังสอดคล้องกับดวงใจ หล้าโสม (7) ได้ประเมินพัฒนาการเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลชื่นชม ปีการศึกษา 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 พบว่า นักเรียนยังไม่ผ่านการประเมินพัฒนาการด้านร่างกายด้านกล้ามเนื้อเล็ก

2. ความคาดหวังทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความต้องการอยากให้เด็กมีกล้ามเนื้อที่แข็งแรง สามารถหยิบจับสิ่งของต่างๆ ได้อย่างคล่องแคล่วและมั่นคง ในลักษณะที่ถูกวิธีช่วยเหลือตัวเองได้ในการทำกิจวัตรประจำวัน เมื่อเด็กมีความพร้อมแล้ว ก็จะง่ายในการทำกิจกรรมต่างๆ เด็กก็จะสามารถขีดเขียนได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นพื้นฐานที่ดีในการเรียนระดับต่อไป ต้องมีคะแนนผ่านเกณฑ์ประเมินร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม และอย่างน้อยมีจำนวนเด็กปฐมวัยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งดวงใจ หล้าโสม (7) กล่าวว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยควรมีความสามารถในการใช้มือ นิ้วมือ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ความถูกต้องและความสามารถในการควบคุม การประสานกัน การรับรู้โดยใช้การสัมผัส ในการใช้และควบคุมกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ในการหยิบจับ ทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว มั่นคง และสอดคล้องกับงานวิจัยของประไพ วงษ์หาแก้ว (8) ที่สนใจทำการศึกษการพัฒนาการจัดประสบการณ์ด้วยชุดของเล่น มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาความสามารถการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

แนวทางการพัฒนาที่ได้รับจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เสนอไว้ว่า ควรจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายสามารถบูรณาการกิจกรรมอื่นเข้าด้วยกัน เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุกสนานที่จะเรียนรู้ กิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อเล็กที่ได้ผลดีที่สุด ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เกมการศึกษา และหุ่นเชิด และในการจัดกิจกรรมเด็กจะได้ฝึกสมาธิไปพร้อมๆ กัน และควรมีจัดกิจกรรมบ่อยๆ เพื่อให้เด็กเกิดทักษะ เช่นเดียวกับแนวคิดของจอห์น คิวอี้ อ้างถึงในอุทัย ด้วงใหญ่ (9) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย มีความสำคัญมากในการฝึกให้เด็กได้คิดแก้ปัญหา การแสดงออกอย่างอิสระและสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์นั้นๆ มาใช้ในการ

แก้ปัญหาพร้อมด้วย เนื่องจากเด็กปฐมวัยกำลังมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีการเรียนการสอน และประสบการณ์ที่จะจัดให้กับเด็กเป็นประสบการณ์ตรง เด็กลงมือปฏิบัติเอง การจัดประสบการณ์โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางสำคัญมาก

3. ผลของการพัฒนา ผู้วิจัยดำเนินการประเมินทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนพัฒนา จากนั้นดำเนินการพัฒนาตามวงจร 3 วงจร ซึ่งผลเป็นไปตามความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงทำการประเมินทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กหลังการพัฒนา ผลพบว่า คะแนนจากการประเมินทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กก่อนการพัฒนา มีเด็กที่ผ่านเกณฑ์ประเมินด้านความคล่องแคล่ว จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 22.72 ด้านความยืดหยุ่น จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 22.72 ด้านความถูกต้องและความสามารถในการควบคุม จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 ด้านการประสานกัน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมในการประเมินทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ก่อนการพัฒนามีเด็กผ่านเกณฑ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 13.64 ของนักเรียนทั้งหมด และผลคะแนนจากการประเมินทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กหลังการพัฒนามีเด็กที่ผ่านเกณฑ์ประเมินด้านความคล่องแคล่ว จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ด้านความยืดหยุ่น จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 95.45 ด้านความถูกต้องและความสามารถในการควบคุม จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ด้านการประสานกัน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 86.36 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมในการประเมินทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย หลังการพัฒนามีเด็กผ่านเกณฑ์ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 95.45 ของนักเรียนทั้งหมด

ผลการเปรียบเทียบทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ระหว่างก่อนและหลังการพัฒนา พบว่าเด็กปฐมวัยหลังการพัฒนามีทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงกว่าก่อนการพัฒนายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้พัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อ

เล็กโดยจัดกิจกรรมการพัฒนา คำนึงถึงความสามารถของเด็ก โดยจัดประสบการณ์ใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เกมการศึกษา และหุ่นเชิด ในการพัฒนาครั้งนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา อินทร์นุรักษ์ (6) พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นประกอบการเล่นไหว มีความสามารถในการเล่นประกอบการเล่นไหวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และอาทิทยา วงศ์มณี (10) พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการปั้นมีคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินทักษะกล้ามเนื้อเล็ก หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อผลการพัฒนา จากการสัมภาษณ์หลังจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ผู้ปกครองมีความพึงพอใจ เห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมในการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กในทางที่ดีขึ้น และผลจากการตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาจากความคาดหวังและแนวทางการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ซึ่งเกิดจากแนวคิดของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและดำเนินการวางแผนอย่างมีระบบ จึงทำให้ได้แนวทางการพัฒนาจากหลายฝ่าย หลากหลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครอง ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอนในระดับอนุบาล ผู้บริหารสถานศึกษา การสังเกตพฤติกรรม การศึกษาจากโรงเรียนที่ดีเด่นด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย จากการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย ทำให้ได้แนวทางที่สามารถนำไปพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้ได้ผลการพัฒนาตามวัตถุประสงค์ จนผลเป็นที่พึงพอใจ อีกทั้งผู้วิจัยได้พัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยจัดกิจกรรมการพัฒนา คำนึงถึงความสามารถของเด็ก จัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เกมการศึกษา และหุ่นเชิด การพัฒนาครั้งนี้ผลเป็นไปตามความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงทำให้ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของประไพ วงษ์หาแก้ว (8)

ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการจัดประสบการณ์ด้วยชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อของเด็กปฐมวัย กลุ่มเป้าหมายคือ เด็กชาย-เด็กหญิง อายุระหว่าง 3-5 ปี พบว่า ความพึงพอใจในชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นแต่ละชิ้น โดยรวมอยู่ในระดับชอบมากที่สุด และวิไลพร อันพามา (11) ได้ทำการศึกษาการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กโดยการจัดประสบการณ์ด้วยชุดฝึกศิลปะประดิษฐ์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองป้าน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองป้าน มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแผนการจัดประสบการณ์ด้วยชุดฝึกศิลปะประดิษฐ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับ ชอบมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65

5.1 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. ในการพัฒนาครั้งนี้พบว่ากิจกรรมที่นำมาใช้ทำให้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาจึงควรนำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เกมการศึกษา เคลื่อนไหวและจังหวะ เชิดหุ่นมือ มาใช้ในการพัฒนา
 2. การพัฒนากล้ามเนื้อเล็กเป็นพื้นฐานของการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เด็กต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และทำซ้ำๆ เพื่อให้เด็กเกิดทักษะ และเป็นพื้นฐานที่ดีในระดับต่อไป
 3. ในระหว่างดำเนินกิจกรรมการวัดทักษะควรหากิจกรรมอื่นให้กับเด็กยังรอการวัด เพื่อจะได้ไม่เป็นการรบกวนสมาธิเด็กที่กำลังทำการทดสอบ
 4. ผู้ปกครองสามารถนำกิจกรรมไปให้เด็กทำที่บ้านเพื่อเป็นการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ
- ข้อเสนอแนะเพื่อทำการศึกษาค้างต่อไป**
1. ควรทำการวิจัยติดตามผลการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย
 2. ควรทำการวิจัยและพัฒนาเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย

6. เอกสารอ้างอิง

- (1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2) อัญชลี ไสยวรรณ. (2552). วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- (3) วรางคณา กันประชา. (2551). การพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ทำการกิจกรรมศิลปะด้วยนิ้วมือ. เลย : สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- (4) สาธิตา จักรบุตร. (2550). ผลการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ที่มีต่อความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก การประสานงานระหว่างมือและตา และความสามารถด้านการเขียนดัดเส้น : กรณีศึกษาเด็กออทิสติก ระดับอนุบาล โรงเรียนเทศบาลบ้านหนองแวง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- (5) ภัทรพร เกษสังข์. (2549). การวิจัยทางการศึกษา. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- (6) สุกัญญา อินทร์นุรักษ์. (2553). ผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย สถานรับเลี้ยงเด็กมาดัยโอมเคย์แคร์เนอสเซอรี่ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- (7) ดวงใจ หล้าโอม. (2556). การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โดยใช้การจัดประสบการณ์ประกอบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- (8) ประไพ วงษ์หาแก้ว. (2553). การพัฒนาการจัดประสบการณ์ด้วยชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาความสามารถใช้กล้ำมเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- (9) อุทัย ดั่งวงใหญ่. (2549). ผลของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแนวภาษาธรรมชาติที่มีต่อพัฒนาการด้านการเขียนและความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัย. ปริญญานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- (10) อาทิตยา วงศ์มณี. (2554). ผลการจัดกิจกรรมการปั้นที่มีต่อทักษะกล้ำมเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- (11) วิไลพร อันพามา. (2555). การพัฒนากล้ำมเนื้อเล็กโดยการจัดประสบการณ์ด้วยชุดฝึกศิลปะประดิษฐ์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านหนองป้าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

KKU isr.j. 2016; 4(1) : 87-97

<http://irj.kku.ac.th>

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดกวังบิง ประเทศเวียดนาม

School Administrators' Characteristics Affecting Academic Administration Effectiveness of Senior High Schools in Quang Binh Province, Viet Nam

เวิน ก่าวถิฮ้อง (Van Cao Thi Hong)^{1*}

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

*Correspondent author : Vancaothihong1989@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดกวังบิง ประเทศเวียดนาม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และครู จำนวน 375 คน โดยผู้บริหารสถานศึกษา และรองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ส่วนครูใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดกวังบิง ประเทศเวียดนาม โดยแบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าความเชื่อมั่น .97 และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีค่าความเชื่อมั่น .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบคัดเลือกตัวแปรเป็นลำดับขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านความสามารถในการบริหารงาน และด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับ

2. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดกวังบิง ประเทศเวียดนาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการนิเทศภายใน ด้านการบริหารและพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ตามลำดับ

3. การสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดกวังบิง ประเทศเวียดนาม พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม (X_3)

ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ (X_4) ด้านความสามารถในการบริหารงาน (X_2) และด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ (X_1) ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .579 และตัวแปรทั้งหมดดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดกวังบิง ประเทศเวียดนาม ได้ร้อยละ 41.2

คำสำคัญ : คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

Abstract

The purpose of this research was to study the characteristics of senior high school administrators and academic administration effectiveness of senior high schools according to the perception of administrators and teachers, and to construct a predicting academic administration effectiveness equation of senior high schools in Quang Binh province, Viet Nam. The sample of this study was 375 participants, including; school administrators, vice school administrators for academic who were purposively selected, and teachers who were simple randomly selected. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire. The reliability of questionnaire sections; the characteristics of school administrators was 0.97 and academic administration effectiveness of senior high schools was 0.98. Statistics employed for data analysis was percentage, mean, and standard deviation. Statistics for hypothesis testing was stepwise multiple regression. The research findings were as following:

1. The characteristics of senior high school administrators in Quang Binh province, Viet Nam, it was found that as an overall the characteristics of secondary school administrators was rated at a high level. When considered as an aspect, it was found that an aspect with the highest mean was the leadership and vision, and the lower means were the personality and human relation, the capability of management, and the morality and ethics, respectively.

2. The academic administration effectiveness of senior high schools in Quang Binh province, Viet Nam, it was found that as an overall the academic administration effectiveness was rated at a high level. When considered as an individual aspect, it was found that these aspects could be order by descending means as; the internal supervision, the curriculum development and management, the measurement and evaluation, the research for educational quality development, and the media, innovation and technology development, respectively.

3. To construct a predicting academic administration effectiveness equation of senior high schools in Quang Binh province, Viet Nam, it was found that the morality and ethics characteristic (X_3) of school administrators, the personality and human relations (X_4), the capability of management (X_2) and leadership and vision (X_1) were the predictors of academic administration effectiveness at .01 statistical significance with a multiple correlation coefficient (R) at .579. Moreover, all these four characteristic predictors could mutually explain the variance of academic administration effectiveness of senior high schools in Quang Binh province, Viet Nam, for 41.2 percent. Regression equation predicting the academic administration effectiveness of senior high schools in Quang Binh province, Viet Nam

Keywords : Characteristics of School Administrator, Academic Administration Effectiveness, Senior High School

1. บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยและพลังสำคัญต่อการพัฒนาของประเทศชาติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง ดังคำกล่าวของ Ho Chi Minh (1) ที่ว่า “ประเทศชาติจะมีการพัฒนาการศึกษา ประเพณี วัฒนธรรมของคนได้หรือไม่ นั้นขึ้นอยู่กับพวกเรา ดังนั้น เราต้องรักกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเหมือนเป็นพี่เป็นน้องอยู่ในบ้านเดียวกัน และทำหน้าที่หลักของคนให้ดีที่สุดนั่นคือการเรียนรู้ การเรียนรู้เป็นการศึกษา ไม่มีวันเหนื่อย ไม่มีการท้อถอยเพื่อนำความรู้ใหม่ๆ มาพัฒนาบ้านเกิดของตนเองช่วยสร้างประเทศเราเป็นประเทศอิสระมีความสุข ทุกๆ คนมีสิทธิเท่าเทียมกัน” สอดคล้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2) ได้สรุปว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย อารมณ์และสติปัญญา ช่วยให้มนุษย์สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ปัจจุบันโลกของเรากำลังพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและหลายๆ ด้านอย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้นที่สำคัญ นานาประเทศกำลังพัฒนา ค้นหานวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปีพ.ศ. 2558 ดังนั้น นอกจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจแล้ว จำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการศึกษาให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพทำให้คนเรามีความรู้ รู้จักการคิด วิเคราะห์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างมีจริยธรรม คุณธรรมเพื่อทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก (3) พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามในการประชุมสภา ครั้งที่ 10 เกี่ยวกับการศึกษา ได้สรุปว่า การศึกษาและการฝึกอบรมเป็นนโยบายแห่งชาติอันดับแรก มีเป้าหมายในการพัฒนาความรู้ของประชาชน การผลิตบุคลากรและปลูกฝังความสามารถพิเศษ การศึกษาต้องสอดคล้องกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม ดังนั้น ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทุกระดับการศึกษาต้องมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินเป้าหมายของสถานศึกษาให้เป็นจริง มีการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้น ยกย่องคุณภาพการศึกษาของ

สถานศึกษาให้สูงขึ้นและเน้นกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ (4)

การบริหารสถานศึกษาเป็นการดำเนินการควบคุมการจัดการบริหารต่างๆ ในสถานศึกษาโดยมีความเกี่ยวข้องถึงการจัดการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว การจัดการศึกษาในทุกสถานศึกษาอยู่ภายใต้การกำกับของรัฐ เป็นการให้บริการประชาชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ ซึ่งการบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะชี้วัดความสำเร็จและความล้มเหลวขององค์กร เพราะผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ในการบริการและปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา อีกทั้งเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจและกำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาของตน โดยเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะเพียบพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ในการบริหารคนและบริหารงาน (5)

กระทรวงศึกษาธิการและฝึกอบรมเวียดนามได้ประเมินว่า คุณภาพของการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำเมื่อเทียบกับความต้องการพัฒนาของประเทศในปัจจุบัน การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับ ทุกวิชาชีพ และระดับการศึกษาในปีที่ผ่านมาได้ตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชน แต่คุณภาพของการศึกษายังไม่ตอบสนองความต้องการการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ และต่ำกว่าระดับของประเทศที่ทันสมัยในภูมิภาคและทั่วโลก เนื่องจาก ระบบการศึกษายังไม่มีการเชื่อมต่อในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาการศึกษา ในการบริหารโรงเรียน การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลัก มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาระบบการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ งานวิชาการจะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาและมาตรฐานของโรงเรียน การพัฒนานั้นจะได้ยอมรับหรือไม่ขึ้นอยู่กับหลักสูตรและการจัดระบบการเรียนการสอน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา

เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนให้
ได้ตามเป้าหมาย (6)

จากผลการวิจัยของ Duke (7) พบว่า ปัจจัยหนึ่ง
ที่ส่งผลทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน คือ
คุณลักษณะที่เหมาะสมของผู้บริหาร มีความสามารถ
ในการบริหารองค์กร มีความเป็นผู้นำ เป็นผู้บริหารที่ดี
มีมนุษยสัมพันธ์ สอดคล้องกับ Blackmore and Barty
(8) ที่พบว่า ผู้บริหารมีความสำคัญมากต่อประสิทธิผล
ของโรงเรียน จึงต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
มีความรู้ความสามารถรอบด้าน สามารถบริหารจัดการ
วางแผนการจัดการเรียนการสอน มีภาวะผู้นำ มีความ
คิดสร้างสรรค์ มีทักษะในการสื่อสาร เชื้อสัตย์ และ
มีมนุษยสัมพันธ์ เช่นเดียวกับ Bottom and others (9)
ได้สรุปคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนา
โรงเรียนว่า ควรมีคุณลักษณะดังนี้ เป็นผู้มีการดำเนิน
งานที่มีประสิทธิภาพสูงในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของ
นักเรียน มีภาวะผู้นำ สามารถทำงานร่วมกับคณะครูให้
ดำเนินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ
ทรงสวัสดิ์แสงมณี (10) ที่พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร
ตามความต้องการของครู ประกอบด้วย คุณลักษณะ
ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการ
บริหาร ด้านภาวะผู้นำ และด้านวิชาการ

จากความ เป็นมาความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมี
ความสนใจที่จะทำการวิจัย ในหัวข้อ “คุณลักษณะของ
ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหาร
งานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัด
สำนักงานการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ประเทศไทย”
ผลการวิจัยคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผู้บริหาร
สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ อันจะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนให้
บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถาน
ศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดกาฬสินธุ์
ประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดกาฬสินธุ์
ประเทศไทย

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ประเทศไทย

3. สมมติฐานการวิจัย

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความ
เป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ ด้านความสามารถในการบริหาร
งาน ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านบุคลิกภาพและ
มนุษยสัมพันธ์ ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัด
กาฬสินธุ์ ประเทศไทย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา
จำนวน 41 คน รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 41 คน
และครู จำนวน 3,457 คน รวมประชากรทั้งหมด จำนวน
3,539 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน
41 โรงเรียน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ประเทศไทย (11)

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
โดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน
370 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมา
จำนวน 25 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา
จำนวน 25 คน และรองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน
25 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และครูใช้การสุ่ม
อย่างง่ายโรงเรียนละ 13 คน ได้กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน
325 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 375 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ตัวแปรพยากรณ์ คือ คุณลักษณะของผู้บริหาร
สถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายใน
จังหวัดกาฬสินธุ์ ประเทศไทย ซึ่งได้จากการวิเคราะห์

และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ 2) ด้านความสามารถในการบริหารงาน 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ 4) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์

ตัวแปรเกณฑ์ คือ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัด กวางบิง ประเทศเวียดนาม ซึ่งได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารและพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน 3) ด้านการนิเทศภายใน 4) ด้านการจัดการเรียนการสอน 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ 6) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยประสานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ให้ออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดกวางบิง ประเทศเวียดนาม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยไปดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้ทั้งหมด 375 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ และร้อยละ
2. วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดกวางบิง ประเทศเวียดนามโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและใช้เกณฑ์ในการแปลความหมาย
3. ทดสอบสมมติฐานคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดกวางบิง ประเทศเวียดนาม โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแบบคัดเลือก ตัวแปรเป็นลำดับขั้นตอน

5. ผลการวิจัย

1. การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดกวางบิง ประเทศเวียดนาม พบว่า โดยรวมมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านความสามารถในการบริหารงาน และด้านคุณธรรม จริยธรรมตามลำดับ โดยผลการวิจัยคุณลักษณะแต่ละด้าน มีดังนี้ 1) ด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนในการบริหารงานของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรในโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล 2) ด้านความสามารถในการบริหารงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา แนะนำและสอนงานให้ผู้ร่วมงานด้วยความเต็มใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือผู้บริหารนำเทคนิค วิธีการใหม่ๆ ที่ทันสมัยมาพัฒนางานของโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการจัดหาสื่อ นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน 3) ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้ร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ สุจริต ประหยัดและอดออม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีความยุติธรรม โปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ 4) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีกิริยามารยาทดี พุดจาณาเชื่อถือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือผู้บริหารมีความเป็นมิตรและยกย่องให้เกียรติผู้ร่วมงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า โดยรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการนิเทศภายใน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยผลการวิจัยจำแนกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้ 1) ด้านการบริหารและพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนมีการจัดทำระเบียบ แนวทางการทำหลักสูตร สถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ โรงเรียนมีการติดตามการใช้หลักสูตรเพื่อนำผลมาปรับปรุงหลักสูตรต่อไป ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตรให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ 2) ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนมีการสนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการวัด วิเคราะห์ผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือโรงเรียนมีการจัดทำคู่มือ กฎระเบียบเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการศึกษา 3) ด้านการนิเทศภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนจัดกิจกรรมการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือโรงเรียนได้กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนใช้วิธีนิเทศโดยการสังเกตการสอนในชั้นเรียนเพื่อมุ่งพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ 4) ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูจัดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับอัตราเวลาเรียนของหลักสูตรการศึกษาและเหมาะสมกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ โรงเรียนมีการประชุม อบรม ส่งเสริมให้ความรู้เพื่อปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการจัดครูสอนแทนครูที่ไม่มาปฏิบัติงานให้

เหมาะสมกับความสามารถและวุฒิการศึกษา 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนมีการสำรวจสภาพปัญหาเพื่อพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือโรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเกี่ยวกับการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และมีการส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือโรงเรียนมีการจัดประชุม อบรมเพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมาย นโยบาย ในการวางแผนส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน 6) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าโรงเรียนมีการสำรวจวิเคราะห์ปัญหา จัดหาและเลือกใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือโรงเรียนมีการพัฒนา สนับสนุนให้ผู้เรียนค้นหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีด้วยตนเอง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการจัดหาเครื่องมือและสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของครูและนักเรียน

3. การสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดกาฬสินธุ์ ประเทศไทย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบคัดเลือกตัวแปรเป็นลำดับขั้นตอน พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่มีอำนาจในการทำนายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ประเทศไทย ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม (X_3) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ (X_4) ด้านความสามารถในการบริหารงาน (X_2) และด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ (X_1) ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .579 ดังแสดงในตารางที่ 1 ตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา

จังหวัดกาฬสินธุ์ ประเทศไทยเวียดนามได้ร้อยละ 41.2 ดังแสดง
ในตารางที่ 2 สมการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงาน

วิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดกาฬสินธุ์
ประเทศไทยเวียดนาม สามารถเขียนได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{โดยใช้คะแนนดิบ (Y')} \quad \text{ดังนี้} \quad Y' &= .919 + .288X_3 + .298X_4 + .305X_2 - .141X_1 \\ \text{โดยใช้คะแนนมาตรฐาน (Z')} \quad \text{ดังนี้} \quad Z'_y &= .245 + .285 + .242 - .123 \end{aligned}$$

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบลำดับขั้นตอน เพื่อค้นหาตัวแปรพยากรณ์ (คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา) ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดกาฬสินธุ์ ประเทศไทยเวียดนาม

โมเดล	ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	F
1	X ₃	.579	.335	188.029**
2	X ₃ X ₄	.623	.388	117.706**
3	X ₃ X ₄ X ₂	.633	.400	82.607**
4	X ₃ X ₄ X ₂ X ₁	.642	.412	64.872**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบลำดับขั้นตอน คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดกาฬสินธุ์ ประเทศไทยเวียดนาม

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std. Error	β	T
X ₃	.288	.087	.245	3.320**
X ₄	.298	.056	.285	5.321**
X ₂	.305	.088	.242	3.475**
X ₁	-.141	.052	-.123	-2.719**

$$a = .919, R = .642, R^2 = .412$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. อภิปรายผล

1. การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า คุณลักษณะโดยรวมอยู่ในระดับมาก คุณลักษณะของผู้บริหาร ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจาก Ministry of Education and Training (12) ได้มีนโยบายการปฏิรูปโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในโรงเรียนโดยมีการประชุมอบรมเพื่อให้ความสามารถในการวางแผนการบริหารงานโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ อีกทั้งสนับสนุนให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรได้พัฒนาความรู้ความสามารถของตนอย่างดี นอกจากนี้ยังมีนโยบายการปฏิรูปกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนสร้างความร่วมมือที่กระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ท้องถิ่น การพัฒนาสถานศึกษา การปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปโรงเรียนที่วางไว้จะประสบความสำเร็จหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด สอดคล้องกับ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (13) ได้กล่าวถึงทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำเป็นทฤษฎีที่อธิบายคุณลักษณะพื้นฐานทั่วไปของผู้นำที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย ความเฉลียวฉลาด มีความปรารถนาที่ดีต่อผู้อื่น มีความรอบรู้ในการทำงานเชื่อมั่นในตัวเอง และมีความซื่อสัตย์สุจริต

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดกาฬสินธุ์ ประเทศไทย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการนิเทศภายใน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่เอาใจใส่ต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนอย่างเหมาะสม ซึ่งผลการ

นิเทศช่วยให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้และเกิดการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ปรวัตร แก้วฝ่าย (14) ได้กล่าวถึงงานด้านการนิเทศภายในการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยเหลือพัฒนางานวิชาการเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและวิธีดำเนินการสอน การนิเทศเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ผู้บริหารใช้พัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา โดยการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การนิเทศการเรียนการสอนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการโดยตรง และครอบคลุมกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษา

3. การสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดกาฬสินธุ์ ประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดกาฬสินธุ์ ประเทศไทย ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม (X_3) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ (X_4) ด้านความสามารถในการบริหารงาน (X_2) และด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ (X_1) โดยตัวแปรทั้ง 4 ด้านร่วมกันทำนายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนได้ร้อยละ 41.2 โดยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม (X_3) เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดกาฬสินธุ์ ประเทศไทย ได้ดีเป็นอันดับหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต ประหยัด อดออม มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือผู้ร่วมงาน มีความยุติธรรม โปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่องาน และหน้าที่ของตนดี มีความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวและทำเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครู และนักเรียน ย่อมส่งผลต่อความศรัทธาของครูและนักเรียนในการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด

ทำให้คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นตัวแทนพยากรณ์ที่ดีที่สุดในการทำนายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับคำกล่าวของ Ho Chi Minh ที่สอนชาวเวียดนามว่า ให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียงเหมาะสมกับบริบท ประเพณีของชุมชนและประเทศชาติ ความเป็นมิตรกับผู้ร่วมงานทั้งในองค์กรและนอกองค์กร Ministry of Education and Training (15) และ สอดคล้องกับ อรรถสิทธิ์ ลิขิตสุนทร (16) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีว่าภูมิธรรมเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของผู้บริหารทุกประเภทและทุกลักษณะงาน ผู้บังคับบัญชาแม้จะมีภูมิฐาน วุฒิที่ดีเลิศเพียงใด ถ้าความประพฤติไม่มีวินัย มีจิตใจไร้ศีลธรรม ความรู้หรือวิชาการที่จะไม่มีประโยชน์อันใด

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. จากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ประเทศเวียดนามที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลต่อการบริหารงานวิชาการได้ดีที่สุดคือ คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม และเป็นคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นในการพัฒนาผู้บริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการผู้บริหารควรได้รับการฝึกอบรมปฏิบัติการใช้คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาแนวทางปฏิบัติที่เน้นความยุติธรรม โปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของบุคลากรโดยรวม

1.2. จากผลการวิจัย คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ พบว่า ผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

1.3. จากผลการวิจัย คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและมนุษย พบว่า ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสาร

และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี เป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นควรให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้บริหารในด้านดังกล่าว เพื่อปรับปรุงคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลมากขึ้น

1.4. จากผลการวิจัย ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการวิจัย พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด รองลงมาคือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นโรงเรียนจึงควรพัฒนาประสิทธิผลสองด้านนี้ให้สูงขึ้น โดยด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ควรมุ่งเน้นให้มีการจัดหาเครื่องมือ สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของครูและนักเรียน และควรให้มีการจัดการประชุม อบรมแลกเปลี่ยนความรู้ในการผลิต และใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ควรจัดการประชุม อบรมเพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมาย นโยบายในการวางแผนส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครู และควรกำหนดให้ครูทำการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1. ควรมีการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงปฏิบัติการโดยใช้แบบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณธรรมจริยธรรม เพื่อปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการและการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ดีขึ้น

2.2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดกาฬสินธุ์ ประเทศเวียดนาม

8. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลย ภูมิพันธุ์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมใจ ภูมิพันธุ์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คณะอาจารย์ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะ

ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดกาฬสินธุ์
ประเทศไทยที่ให้ความอนุเคราะห์ให้ข้อเสนอแนะ
ตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่จนเป็น
วิทยานิพนธ์ที่เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจมาก
และขอกราบขอบพระคุณอย่างยิ่ง

9. เอกสารอ้างอิง

- (1) Ho Chi Minh. (1955). Thu gui cac hoc sinh truong Su Pham mien nui Trung Uong nhan dip khai giang. Ho Chi Minh toan tap, NXB Chinh tri Quoc gia, t7, tr.496. Bao nhan dan, so 385.
- (2) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- (3) คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา: การออกแบบระบบการประเมินผลภายใน. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วีทีซี คอมมิวนิเคชั่น.
- (4) Communist Party of Vietnam. (2006). Van kien dai hoi dai bieu toan quoc lan thu VIII (เอกสารการประชุมครั้งที่ 8 ของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม) Ha Noi – Viet nam: NXB Chinh tri Quoc gia. 2006.
- (5) Congress of Viet Nam. (2012). Luat Giao Duc Dai Hoc. Can cu Hien Phap nuoc Cong Hoa Xa Hoi Chu Nghia Viet Nam nam 1992, da sua doi bo sung mot so dieu theo nghi quyet so 51/2001/QH10.
- (6) Ministry of Education and Training, Viet Nam. (1979). Quy dinh nhien vu cong tac cua nguoi giao vien. Quyets dinh so 49/TT-GD. Ha Noi.
- (7) Duke, D. L. (2007). Keys to Sustaining Successful School Turn arounds, Darden–Curry Partnership for Leaders in Education, Charlottesville. Retrieved August 29, 2008.
- (8) Black more, J., and Barty, K. (2006). Principal Selection: Homosociability, the Search for Security and the Production of Normalized Principal Identities, Educational Management Administration and Leadership, Melbourne. Retrieved August 28, 2008.
- (9) Bottoms, G., and others. (2003). Good Principals are the Key to School: Six Strategies Prepare More Good Principals, Atlanta, GA: Southern Regional Education Board.
- (10) ทรงสวัสดิ์ แสงมณี. (2552). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความต้องการของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน. วิทยานิพนธ์ (การบริหารการศึกษา). คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. กรุงเทพฯ : 10600.
- (11) The People's Committees Quang Binh. (2014). Ke Hoach thuc hien de an xoa mua chu den nam 2020 cua chinh phu tren dia ban tinh Quang Binh. So 36/KH-UBND.
- (12) Ministry of Education and Training, Viet Nam. (2008). Viet Nam Education strategy 2009-2020. Ha Noi.
- (13) รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2548). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเพียร์สันเอดดูเคชั่นอินโดไชน่า.

- (14) ประวิตร แก้วฝ่าย. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการใช้กระบวนการนิเทศภายในกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- (15) Ministry of Education and Training, Viet Nam. (2012). *Luat giao duc va cac van ban huong dan thi hanh moi nhat*. Ha Noi, Viet Nam.
- (16) อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร. (2542). *พรรณนาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดี*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

KKU isr.j. 2016; 4(1) : 98-116

<http://irj.kku.ac.th>

ความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอน ของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

Satisfaction of Student with Instructional Management of Department of Philosophy and Religion, Kasetsart University, Bangkhen Campus

ผจญ คำชูสังข์ (Phajon Kamchusang)^{1*}

¹รองศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

*Correspondent author : fhumpjk@ku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอน 2) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนของ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน กลุ่มตัวอย่างที่วิจัย คือ นิสิต ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ที่ลงทะเบียนเรียนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา ภาคต้น ปีการศึกษา 2557 จำนวน 364 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นิสิตที่มีเพศ ชั้นปี ประเภทวิชาและคะแนนผลการเรียนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา ไม่แตกต่างกัน ส่วนนิสิตที่มีคณะต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา แตกต่างกัน และ 3) ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา พบว่า อาจารย์ผู้สอนสอนดีมากที่สุด รองลงมา คือ อาจารย์ผู้สอนสอนสนุก เข้าใจง่าย จึงทำให้นิสิตมีความสุขกับการเรียน

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ การจัดการเรียนการสอน ภาควิชาปรัชญาและศาสนา

Abstract

The purposes of this research were : 1) to study the satisfaction instructional management 2) to compare the satisfaction of student with instructional management classified by the personal factors, and 3) to study the suggestion and opinions about the satisfaction of student with instructional management of Department of Philosophy and Religion, Kasetsart University, Bangkok Campus. The sample group consisted of undergraduates enrolled to study various subjects offered by the Department of Philosophy and Religion, Kasetsart University, Bangkok Campus. The sample group consisted of 364 students. The research tool was a questionnaire. The statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean and standard deviation. Inferential statistics were t-test and One -Way ANOVA test. The results of research were as follows : 1) In the whole view, the satisfaction of student with instructional management had been found at the high level. 2) The results of hypothesis test were found that the student with different genders, classes, courses and marks had no different opinions on the satisfaction with instructional management whereas students with different faculties had different opinions on the satisfaction with instructional management and 3) The suggestion and opinions of students on the instructional management of Department of Philosophy and Religion found that instructor gave a good teaching, enjoy able, easy to understand, students were happy with leaning

Keywords : Satisfaction, Instructional Management, Department of Philosophy and Religion

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 21 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ครู ผู้จัดการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ในการสร้างสรรค์ความรู้ของตน การจัดการเรียนรู้นอกจากจะมุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนาการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณแล้วยังมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเองเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (1)

การจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะวิชาปรัชญาและศาสนา ซึ่งเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ เนื่องจากเป็นวิชาที่พัฒนาส่งเสริมบุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ ความสามารถ ความคิด และสติปัญญา ผู้สอนจึงต้องรู้จักนำวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการเรียนการสอน ในการจัดการเรียนการสอนนั้นจะต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้สอนจะต้องรู้จักวิธีการฝึกผู้เรียนให้มีทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดให้มีกิจกรรมทั้งในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รู้จักจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการความรู้ด้านต่างๆ รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้มีความสมดุลกัน

จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ (1)

ภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน มีภารกิจหลัก คือ การสอนการวิจัย การบริการวิชาการต่อสังคม และ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย (2) ซึ่งภาควิชาปรัชญาและศาสนา ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นความต้องการและความพึงพอใจของผู้เรียนเป็นหลัก โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกเรียนได้อย่างหลากหลายตามศักยภาพ ความสนใจ ความถนัด ความชอบของแต่ละบุคคล ผู้สอนจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและแจ้งให้ผู้เรียนได้รู้ถึงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง แหล่งการเรียนรู้ เกณฑ์การประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อม และเข้าใจถึงการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ด้วยความสุข และสนุกกับการเรียน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียน การสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน เพื่อศึกษาว่านิสิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนาในระดับใด รวมทั้งนิสิตมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนาอย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

3. วิธีการดำเนินงาน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมุ่งศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของนิสิตต่อ การจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิต ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ที่ลงทะเบียนเรียนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ภาคต้น ปีการศึกษา 2557 จำนวน 4,046 คน (ข้อมูลสถิติ ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2557) โดย ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างจากประชากรที่ใช้ในการศึกษา คำนวณหาขนาดตัวอย่างจากสูตร Yamane (3) ได้จำนวน 364 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Random Sampling) ตามรายวิชา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลบุคคลของนิสิต ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 5 ข้อ โดยเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบคำตอบเพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตรเนื้อหาวิชา 2) ด้านอาจารย์ผู้สอน 3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน และ 5) ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน จำนวน 25 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น สำหรับการศึกษาไปทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดและข้อมูลที่เกี่ยวข้องเสนอต่อหัวหน้าภาควิชาปรัชญาและศาสนา และผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษาโครงการวิจัย เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อ ว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยหรือไม่ หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงเพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยทำการหาความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับตัวอย่างที่ต้องการจะศึกษา แต่ไม่ได้นำมาเป็นตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นรวม โดยใช้การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ Cronbach (Cronbach's Reliability Coefficient) สำหรับกรณีที่มีตั้งแต่ 2 คำตอบขึ้นไป ซึ่งผลการวิเคราะห์เป็นรายด้าน คือ ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน มีค่า $\text{Alpha} = 0.8957$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. โดยการศึกษาจากทฤษฎีแนวคิด ข้อมูลเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. โดยการนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปสอบถามตัวอย่าง จำนวน 364 ชุด

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสอบถาม

ความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน มาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (Statistical Software)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการนำเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

1. ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของนิสิต ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ประกอบด้วย เพศ ชั้นปี คณะ ประเภทวิชา และคะแนนผลการเรียนเฉลี่ยสะสม

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายเกี่ยวกับความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

3. การทดสอบค่าที (t-test) ใช้ในการทดสอบหาค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ซึ่งเป็นตัวแปรตามที่มีการแบ่งตัวแปรอิสระออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ คณะ และประเภทวิชา

4. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ใช้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ซึ่งเป็นตัวแปรตามที่มีการแบ่งตัวแปรอิสระออกเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ ชั้นปี และคะแนนผลการเรียนเฉลี่ยสะสม เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการวิเคราะห์หาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยวิธีของ Scheffe

ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

4. ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของนิสิต มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตหญิง (ร้อยละ 57.7) และนิสิตชาย (ร้อยละ 42.3) ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 24.3) รองลงมา คือ ปี 4 ขึ้นไป (ร้อยละ 22.0) ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ (ร้อยละ 20.9) รองลงมา คือ คณะสังคมศาสตร์ (ร้อยละ 20.6) ตัวอย่างส่วนใหญ่เรียนวิชาประเภทปรัชญา (ร้อยละ 58.8) และวิชาประเภท

ศาสนา (ร้อยละ 41.2) และตัวอย่างส่วนใหญ่มิฉะนั้นผลการเรียนเฉลี่ยสะสม 2.00 – 3.00 (ร้อยละ 62.9) รองลงมาคือ คะแนนผลการเรียนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 (ร้อยละ 31.9)

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

1. ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชา ปรัชญา และศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน

(n = 364)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
1. ด้านหลักสูตรเนื้อหารายวิชา	4.02	0.62	มาก
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.29	0.79	มาก
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	3.87	0.64	มาก
4. ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน	4.00	0.68	มาก
5. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน	4.04	0.60	มาก
โดยรวม	4.05	0.53	มาก

ตารางที่ 1 พิจารณาโดยรวม ตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านอาจารย์ผู้สอนสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.29) รองลงมาคือ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.04) ส่วนด้านที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.87)

2. ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยแสดงผลแต่ละด้าน 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านหลักสูตรเนื้อหา

รายวิชา

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของ
ภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านหลักสูตรเนื้อหาารายวิชา

(n = 364)

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.	สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา	95 (26.1)	214 (58.8)	52 (14.3)	2 (0.5)	1 (0.3)	4.10	0.66	มาก
2.	มีความสำคัญและน่าสนใจ	85 (23.4)	194 (53.3)	75 (20.6)	8 (2.2)	2 (0.5)	3.64	0.76	มาก
3.	ได้รับความรู้ใหม่	124 (34.1)	175 (48.9)	53 (14.6)	7 (1.9)	2 (0.5)	4.14	0.77	มาก
4.	มีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์	82 (22.5)	160 (44.0)	111 (30.5)	10 (2.7)	1 (0.3)	3.86	0.80	มาก
5.	สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	118 (32.4)	153 (42.0)	83 (22.8)	9 (2.5)	1 (0.3)	4.04	0.82	มาก
โดยรวม							4.02	0.62	มาก

ตารางที่ 2 พิจารณาโดยรวม ตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านหลักสูตรเนื้อหาารายวิชา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.02) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจสูงที่สุด คือ ข้อ 3 ได้รับความรู้ใหม่ ($\bar{X}$ = 4.14)

รองลงมาคือ ข้อ 1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา ($\bar{X}$ =4.10)และตัวอย่างมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ข้อ 2 มีความสำคัญและน่าสนใจ ($\bar{X}$ = 3.64)

2.2 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านอาจารย์ผู้สอน

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านอาจารย์ผู้สอน

(n = 364)

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
6.	มีความรู้เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน	146 (40.1)	170 (46.7)	43 (11.8)	5 (1.4)	0 (0.0)	4.26	0.71	มาก
7.	ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	129 (35.4)	157 (43.1)	70 (19.2)	7 (1.9)	1 (0.3)	4.12	0.80	มาก
8.	ความกระตือรือร้นในการสอน	174 (47.8)	140 (38.5)	45 (12.4)	3 (0.8)	2 (0.5)	4.32	0.76	มาก
9.	มีความมั่นคงทางอารมณ์	154 (42.3)	166 (45.6)	39 (10.7)	4 (1.1)	1 (0.3)	4.39	0.79	มาก
10.	วางแผนเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี	170 (46.7)	158 (43.4)	33 (9.1)	3 (0.8)	0 (0.0)	4.36	0.68	มาก
โดยรวม							4.29	0.79	มาก

ตารางที่ 3 พิจารณาโดยรวม ตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านอาจารย์ผู้สอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าตัวอย่างมีความพึงพอใจสูงที่สุด คือ ข้อ 9 มีความมั่นคงทางอารมณ์ ($\bar{X}$ = 4.39) รองลงมา คือ ข้อ 10 วางแผนเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี

($\bar{X}$ = 4.36) และตัวอย่างมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ($\bar{X}$ = 4.12)

2.3 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของ
ภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

(n = 364)

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
11.	ปริมาณงานที่มอบหมายมีความเหมาะสม	116 (31.9)	175 (48.1)	70 (19.2)	1 (0.3)	2 (0.5)	4.10	0.74	มาก
12.	กิจกรรมที่ให้นิสิตสามารถฝึกปฏิบัติได้จริง	81 (22.3)	179 (49.2)	90 (24.7)	14 (3.8)	0 (0.0)	3.90	0.78	มาก
13.	กิจกรรมที่กระตุ้นให้นิสิตรู้จักคิดวิเคราะห์และเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	120 (33.0)	161 (44.2)	74 (20.3)	8 (2.2)	1 (0.3)	4.07	0.80	มาก
14.	การเปิดโอกาสให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็น	138 (37.9)	150 (41.2)	64 (17.6)	11 (3.0)	1 (0.3)	4.13	0.83	มาก
15.	การศึกษาและดูงานนอกสถานที่	45 (12.4)	91 (25.0)	124 (31.1)	70 (19.2)	34 (9.3)	3.12	1.14	ปานกลาง
โดยรวม							3.87	0.64	มาก

ตารางที่ 4 พิจารณาโดยรวม ตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจสูงที่สุด คือ ข้อ 14 การเปิดโอกาสให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็น ($\bar{X}$ = 4.13) รองลงมา คือ ข้อ 11

ปริมาณงานที่มอบหมายมีความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.10) และตัวอย่างมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ข้อ 15 การศึกษาและดูงานนอกสถานที่ ($\bar{X}$ = 3.12)

2.4 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของ
ภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน
(n = 364)

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
16.	สัดส่วนอุปกรณ์มีความเหมาะสม	83 (22.8)	177 (48.6)	83 (22.8)	17 (4.7)	4 (1.1)	3.87	0.85	มาก
17.	สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสม	80 (22.0)	192 (52.7)	76 (20.9)	13 (3.6)	3 (0.8)	3.91	0.80	มาก
18.	การยกตัวอย่างประกอบ การเรียน การสอนทำให้ เข้าใจง่าย	126 (34.6)	167 (45.9)	53 (14.6)	13 (3.6)	5 (1.4)	4.09	0.87	มาก
19.	แสงสว่างในห้องเรียน มีความเหมาะสม	112 (30.8)	189 (51.9)	54 (14.8)	8 (2.2)	1 (0.3)	4.11	0.75	มาก
20.	สภาพแวดล้อมของ ห้องเรียนเรียนมีความ เหมาะสม	113 (31.0)	160 (44.0)	84 (23.1)	7 (1.9)	0 (0.0)	4.04	0.79	มาก
โดยรวม							4.00	068	มาก

ตารางที่ 5 พิจารณาโดยรวม ตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจสูงสุด คือ ข้อ 19 แสงสว่างในห้องเรียนมีความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.11) รองลงมา คือ ข้อ 18

การยกตัวอย่างประกอบการเรียนการสอนทำให้เข้าใจง่าย ($\bar{X}$ = 4.09) และตัวอย่างมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ข้อ 16 สัดส่วนอุปกรณ์มีความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 3.87)

2.5 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของ
ภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

(n = 364)

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
21.	เกณฑ์การประเมินผลมีความเหมาะสม	77 (21.2)	216 (59.3)	69 (19.0)	0 (0.0)	2 (0.5)	4.01	0.67	มาก
22.	ความชัดเจนของเกณฑ์การประเมินผล	81 (22.3)	211 (58.0)	68 (18.7)	4 (1.1)	0 (0.0)	4.01	0.67	มาก
23.	การประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา	90 (24.7)	212 (58.2)	57 (15.7)	4 (1.1)	1 (0.3)	4.06	0.89	มาก
24.	ความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียนการสอน	106 (29.1)	200 (54.9)	54 (14.8)	4 (1.1)	0 (0.0)	4.12	0.69	มาก
25.	สามารถตรวจสอบการประเมินผลได้	85 (23.4)	201 (55.2)	71 (19.5)	6 (1.6)	1 (0.3)	4.00	0.72	มาก
โดยรวม							4.04	0.60	มาก

ตารางที่ 6 พิจารณาโดยรวม ตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจสูงที่สุด คือ ข้อ 24 ความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.12) รองลงมา

คือ ข้อ 23 การประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา ($\bar{X}$ = 4.06) และตัวอย่างมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ข้อ 25 สามารถตรวจสอบการประเมินผลได้ ($\bar{X}$ = 4.00)

3. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน(คำถามปลายเปิด)

(n = 90)			
	ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ด้านอาจารย์ผู้สอน			
1	อาจารย์ผู้สอนสอนดี	14	15.56
2	อาจารย์ผู้สอนสอนสนุก เข้าใจง่าย จึงทำให้นิสิตมีความสุขกับการเรียน	11	12.22
3	อาจารย์ผู้สอนควรนำเสนอเนื้อหาให้น่าสนใจ	5	5.56
4	ภาควิชาควรจัดสรรอาจารย์ผู้สอนที่ถนัดวิชาศาสนาสอนแต่วิชาศาสนา อาจารย์ผู้สอนที่ถนัดวิชาปรัชญาสอนแต่วิชาปรัชญาไม่ควรให้อาจารย์ ผู้สอนที่ถนัดวิชาศาสนา มาสอนวิชาปรัชญา	4	4.44
5	อาจารย์ผู้สอนควรสอนการวิเคราะห์ ตั้งคำถาม และคิดหาคำตอบที่ สมเหตุสมผล	3	3.33
6	อาจารย์ผู้สอนควรให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และ การกล้าแสดงออก	2	2.22
7	อาจารย์ผู้สอนควรสอนเน้นเนื้อหาเชิงลึกของแต่ละรายวิชา	2	2.22
8	อาจารย์ผู้สอนควรมีความรู้ในรายวิชาที่สอนอย่างถ่องแท้ และ ควรถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นิสิตอย่างเหมาะสม	2	2.22
9	อาจารย์ผู้สอนควรกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศในการเรียนที่สนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ	1	1.11
10	อาจารย์ผู้สอนควรใช้เวลาในการสอนให้ครบทุกหน้าที่ ไม่ควรปล่อยก่อนเวลา	1	1.11
11	อาจารย์ผู้สอนควรเน้นความเข้าใจของคำปรัชญาอย่างแท้จริง เพราะนิสิตหลายคนไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญา	1	1.11
12	อาจารย์ผู้สอนสอนอย่างเป็นกันเอง	1	1.11
13	อาจารย์ผู้สอนควรเปรียบเทียบความแตกต่างของวิชาปรัชญา กับวิชาศาสนาให้นิสิตให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง	1	1.11
14	อาจารย์ผู้สอนสอนให้เปรียบเทียบเนื้อหา กับตนเองว่าเป็นแบบนั้น หรือไม่	1	1.11
15	อาจารย์ผู้สอนควรถามคำถามกับนิสิตรายบุคคลเพื่อให้นิสิตมี ความกระตือรือร้นในการเรียน	1	1.11

ตารางที่ 7 (ต่อ)

	ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
16	อาจารย์ผู้สอนควรกระตุ้นให้นักศึกษาอ่านหนังสือ	1	1.11
17	อาจารย์ผู้สอนควรสอนเนื้อหาที่ทันสมัย นำประเด็นปัญหาปัจจุบันมาสอน	1	1.11
18	เนื้อหาบางบทเรียนใช้ภาษาที่เข้าใจยาก อาจารย์ผู้สอนควรสอนให้นักศึกษาเข้าใจได้ง่าย	1	1.11
ด้านหลักสูตรเนื้อหารายวิชา			
19	เนื้อหาวิชาสามารถนำไปใช้ประโยชน์/ประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิต	4	4.44
20	เนื้อหาวิชาสามารถเปลี่ยนทัศนคติในการมองโลกของนิสิตโดยมองโลกในมุมกว้างและรอบด้าน	2	2.22
21	ภาควิชาควรเปิดรายวิชาเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้นักศึกษามีทางเลือกรายวิชาเรียนที่สนใจ	1	1.11
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน			
22	อาจารย์ผู้สอนควรมีการจัดทัศนศึกษาสถานที่เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนมากกว่าการฟังและจินตนาการ	2	2.22
23	อาจารย์ผู้สอนควรจัดกิจกรรมระหว่างนิสิตกับนิสิตและนิสิตกับอาจารย์ในห้องเรียน	2	2.22
24	อาจารย์ผู้สอนควรจัดกิจกรรมอื่น นอกจากการให้นักศึกษานำเสนอเนื้อหาในแต่ละบทเรียนเป็นกลุ่ม	1	1.11
25	อาจารย์ผู้สอนไม่ควรบังคับให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเพียงอย่างเดียว โดยมีการให้คะแนนหรือการให้นักศึกษาติด 'I' ถ้านิสิตไม่เข้าร่วมกิจกรรม	1	1.11
ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน			
26	ควรปรับปรุงภูมิห้องเรียนให้มีความเหมาะสม	3	3.33
27	อาจารย์ผู้สอนควรจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้มีเนื้อหากระชับ เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับหนังสือ	2	2.22
28	อาจารย์ผู้สอนควรใช้เพาเวอร์พอยต์ประกอบการสอนและควรแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้นักศึกษา	2	2.22
29	ภาควิชาควรจัดสรรห้องเรียนให้มีความเหมาะสมกับจำนวนนิสิต	2	2.22
30	ภาควิชาควรเปิดหมู่เรียนให้นักศึกษานิเทศศาสตร์และสาขาอื่น ๆ กับนิสิตภาควิชาอื่นๆ	1	1.11

ตารางที่ 7 (ต่อ)

	ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
31	ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงเวลาการเรียนหรือห้องเรียน ควรมีการแจ้งให้นิสิตทราบอย่างทั่วถึง เช่น อีเมลล์ SMS	1	1.11
32	อาจารย์ผู้สอนควรปรับเสียงไมค์ให้มีความเหมาะสม	1	1.11
33	ขณะเรียนนิสิตบางกลุ่มเสียงดัง	1	1.11
34	ภาควิชาควรปรับปรุงโสตทัศนูปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น	1	1.11
35	ภาควิชาควรจัดห้องเรียนให้มีแสงสว่างมากกว่านี้	1	1.11
ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน			
36	ข้อสอบวิชาปรัชญาควรเป็นอัตนัยอย่างน้อยร้อยละ 70 เพราะวิชาปรัชญาเป็นเรื่องของการแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ ตีความ มากกว่าเป็นคำตอบแบบถูกหรือผิดหรือแบบตายตัว	1	1.11
37	อาจารย์ผู้สอนควรกำหนดการเช็คชื่อเข้าห้องเรียนอย่างชัดเจน	1	1.11
ด้านอื่นๆ			
38	ภาควิชาควรสนับสนุนให้มีการจัดสัมมนาของภาควิชามากยิ่งขึ้น	1	1.11
39	ภาควิชาควรจัดสรรเวลาให้อาจารย์ผู้สอนได้มีเวลาพักผ่อนมากยิ่งขึ้น	1	1.11
40	ผู้ช่วยอาจารย์ (TA) หาตัวยากมาไม่สม่ำเสมอ	1	1.11
41	ภาควิชาควรจัดสรรชั่วโมงเรียนให้เหมาะสม	1	1.11
42	ภาควิชาควรจัดเวลาเรียนให้นิสิตได้เลือกช่วงเวลาเรียนที่ต้องการได้	1	1.11
43	นิสิตต้องการให้เปิดหมู่เรียนเพิ่ม เพราะนิสิตจะได้มีโอกาสได้เลือกเรียนวิชาและวันเวลาเรียนได้ตรงตามความต้องการ	1	1.11
44	นิสิตรู้สึกง่วงขณะเรียน	1	1.11
รวม		90	100.00

ตารางที่ 7 อธิบายได้ว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน มากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ ตัวอย่างส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนสอนดีมากที่สุด (ร้อยละ 15.56) รองลงมาคือ อาจารย์ผู้สอนสอนสนุก เข้าใจง่าย จึงทำให้นิสิตมีความสุขกับการเรียน (ร้อยละ 12.22) และอาจารย์ผู้สอน

ควรนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ (ร้อยละ 5.56) ตามลำดับ
4. ผลการทดสอบสมมติฐาน
ผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ พบว่านิสิตที่มีเพศ ชายปี ประเภทวิชา และคะแนนผลการเรียนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ไม่แตกต่างกัน ส่วนนิสิตที่มีคณะต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการ

จัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	P	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
เพศ	0.484		×
ชั้นปี	0.310		×
คณะ	0.001*	✓	
ประเภทวิชา	0.509		×
คะแนนผลการเรียนเฉลี่ยสะสม	0.326		×

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน” สามารถอธิบายความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา รวมทั้งผลการทดสอบสมมติฐาน ได้ดังนี้

ความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

จากการวิจัยพบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตเห็นด้วยอย่างยิ่งเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ทั้งใน 5 ด้าน โดยเรียงลำดับความพึงพอใจจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ด้านอาจารย์ผู้สอน 2) ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน 3) ด้านหลักสูตรเนื้อหา รายวิชา 4) ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน และ 5) ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน โดยสามารถอธิบายแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านอาจารย์ผู้สอน พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านอาจารย์ผู้สอน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มีความมั่นคงทางอารมณ์ และมีความกระตือรือร้นในการสอน รวมทั้งอาจารย์ผู้สอนวางตนเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิต แต่ตัวอย่างมีความพึงพอใจเกี่ยวกับความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์ผู้สอนน้อยกว่าประเด็นอื่น และตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนควรนำเสนอเนื้อหาให้น่าสนใจ ควรสอนการคิดวิเคราะห์ ตั้งคำถาม และคิดหาคำตอบที่สมเหตุสมผล รวมทั้งภาควิชาควรจัดสรรอาจารย์ผู้สอนที่ถนัดวิชาศาสนาสอนแต่วิชาศาสนา อาจารย์ผู้สอนที่ถนัดวิชาปรัชญาสอนแต่วิชาปรัชญา

2. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียนการสอน และการประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา แต่ตัวอย่างมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการ

ตรวจสอบการประเมินผลการเรียนการสอนได้น้อยกว่าประเด็นอื่น และตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนควรกำหนดการเช็คชื่อเข้าห้องเรียนอย่างชัดเจน

3. ด้านหลักสูตรเนื้อหารายวิชา พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านหลักสูตรเนื้อหารายวิชา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรเนื้อหาวิชาของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา และทำให้นิสิตได้รับความรู้ใหม่ๆ รวมทั้งหลักสูตรเนื้อหาวิชาของภาควิชาปรัชญาและศาสนาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนิสิตได้จริง แต่ตัวอย่างมีความพึงพอใจเกี่ยวกับความสำคัญและน่าสนใจของหลักสูตรเนื้อหาวิชาได้น้อยกว่าประเด็นอื่น และตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าภาควิชาควรเปิดรายวิชาเพิ่มมากขึ้น

4. ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มีการยกตัวอย่างประกอบ การเรียนการสอนทำให้นิสิตเข้าใจง่าย รวมทั้งในห้องเรียนมีปริมาณแสงสว่างอย่างเหมาะสม และสภาพแวดล้อมของห้องเรียนมีความเหมาะสม แต่ตัวอย่างมีความพึงพอใจเกี่ยวกับสื่อทัศนูปกรณ์มีความเหมาะสมน้อยกว่าประเด็นอื่น และตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าควรปรับปรุงภูมิห้องเรียนให้มีความเหมาะสม และอาจารย์ผู้สอนควรจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้มีเนื้อหากระชับ เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับหนังสือ รวมทั้งภาควิชาควรจัดสรรห้องเรียนให้มีความเหมาะสมกับจำนวนนิสิต

5. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนของภาควิชาปรัชญา

และศาสนาเปิดโอกาสให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็นระหว่างการเรียนการสอน และมีการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้นิสิตรู้จักคิดวิเคราะห์และเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รวมทั้งอาจารย์ผู้สอนมอบหมายงานมีปริมาณเหมาะสม แต่ตัวอย่างมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการศึกษาและดูงานนอกสถานที่น้อยกว่าประเด็นอื่น และตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนควรมีการจัดทัศนศึกษานอกสถานที่และควรจัดกิจกรรมระหว่างนิสิตกับนิสิตและนิสิตกับอาจารย์ในห้องเรียน

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งนิสิตชายและนิสิตหญิงต่างมีความเห็นเหมือนกันว่าการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา ด้านหลักสูตรเนื้อหาวิชาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา อาจารย์ผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน ปริมาณงานที่มอบหมายแก่นิสิตมีความเหมาะสม และเกณฑ์การประเมินผล มีความชัดเจน รวมทั้งสื่อทัศนูปกรณ์มีความเหมาะสม ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของพระจักรพงษ์ ชีรธมโม (4) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีต่อพระสงฆ์ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 นิสิตที่มีชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นิสิตที่มีชั้นปีต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของ

ภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งนิสิตทุกชั้นปีต่างมีความเห็นเหมือนกันว่าการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา ด้านหลักสูตร เนื้อหารายวิชามีความสำคัญและน่าสนใจ อาจารย์ผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ กิจกรรมที่ให้นิสิตสามารถฝึกปฏิบัติได้จริง และสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสม รวมทั้งเกณฑ์การประเมินผลการเรียนมีความเหมาะสม ซึ่งผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสารถิ จุลแก้ว (5) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 นิสิตที่มีคณะต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นิสิตที่มีคณะต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งนิสิตสายวิทยาศาสตร์ ไม่ค่อยได้ลงทะเบียนเรียนของภาควิชาปรัชญาและศาสนาจึงทำให้รู้สึกว่าการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนาทำให้ได้รับความรู้ใหม่ อาจารย์ผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และมีการยกตัวอย่างประกอบการเรียนการสอนทำให้เข้าใจง่าย รวมทั้งการประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา ส่วนนิสิตสายสังคมศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนของภาควิชาปรัชญาและศาสนาหลายรายวิชาจึงทำให้รู้สึกว่าการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา ด้านเนื้อหารายวิชาบางบทเรียนมีความยากเกินไป และบางครั้งรู้สึกท้อว่าอาจารย์

ผู้สอนยังไม่ค่อยมีความรู้ในรายวิชาที่สอนอย่างถ่องแท้ และการประเมินผลการเรียนการสอนยังไม่ค่อยมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชาเท่าที่ควร รวมทั้งแสงสว่างในห้องเรียนไม่มีความเหมาะสม ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ คำนเดชา และคณะ (6) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่คณะต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการจัดการเรียนรู้อาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 นิสิตที่มีประเภทวิชาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นิสิตที่มีประเภทวิชาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนประเภทวิชาปรัชญา และประเภทวิชาศาสนาต่างมีความเห็นเหมือนกันว่าการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา อาจารย์ผู้สอนมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีการจัดสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสม และมีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียนการสอน รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้นิสิตรู้จักคิดวิเคราะห์และเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

สมมติฐานที่ 5 นิสิตที่มีคะแนนผลการเรียนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นิสิตที่มีคะแนนผลการเรียนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งนิสิตที่มีคะแนนผล

การเรียนรู้เฉลี่ยสะสมทุกระดับต่างมีความเห็นเหมือนกันว่าการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา ด้านหลักสูตรเนื้อหาวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต อาจารย์ผู้สอนวางตนเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดีและเปิดโอกาสให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็น และสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของทองดี ปัญญาวิโร (7) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยรวมของทุกวิชาต่างกัน มีความพึงพอใจการสอนของครูพระช่วยสอนวิชาพระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน

6. สรุปผลการวิจัย

ตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านอาจารย์ผู้สอนสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรเนื้อหาวิชา ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับ และผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นิสิตที่มีเพศ ชั้นปี ประเภทวิชา และคะแนนผลการเรียนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ไม่แตกต่างกัน ส่วนนิสิตที่มีคณะต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

จากผลการวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน” พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของ

ภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน แต่ ผู้วิจัยก็ไม่ทั้งประเด็นที่ตัวอย่างมีความพึงพอใจในแต่ละด้าน น้อยกว่าประเด็นอื่น รวมทั้งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของตัวอย่าง(1-2%)บวกกับประสบการณ์ส่วนตัว จึงนำมาประกอบเป็นข้อเสนอแนะเพื่อนำไปเป็นแนวทางวางแผนในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่ออาจจะมีประโยชน์ในการวางแผนวางแผนพัฒนาและปรับปรุงในอนาคต ดังนี้

1. ด้านอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้สอนไม่ควรพอใจในผลงานปัจจุบัน ควรมองไปข้างหน้า วางแผนพัฒนาและปรับปรุงเพื่อให้ทันเหตุการณ์ โดยการปรับและนำเสนอเนื้อหาวิชาให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้นตามหลักการ Genaratrion Z โดยการใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อให้นิสิตมีความเข้าใจเนื้อหาวิชามากยิ่งขึ้น รวมทั้งอาจารย์ผู้สอนควรสอนให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และการกล้าแสดงออกที่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย โดยตั้งคำถามแบบให้นิสิตเขียนอธิบายด้วยเหตุผล เน้นคิดวิเคราะห์มากกว่าจำเนื้อหาบทเรียนเป็นต้น นอกจากนี้ เพื่อป้องกันความผิดพลาดในอนาคต (ข้อเสนอแนะ 1.11%) ภาควิชาปรัชญาและศาสนาควรวางแผนในการจัดสรรอาจารย์ผู้สอนที่ถนัดวิชาศาสนาสอนแต่ศาสนา อาจารย์ผู้สอนที่ถนัดวิชาปรัชญาสอนแต่วิชาปรัชญา จึงไม่ควรอนุญาตให้อาจารย์ผู้สอนที่ถนัดวิชาศาสนาสอนวิชาปรัชญาเพราะอาจจะทำให้นิสิตไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงได้ หรือทำให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักสูตรเนื้อหาวิชาวิชานั้นๆ อันอาจเป็นไปได้อีก

2. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

อาจารย์ผู้สอนควรอนุญาตให้นิสิตสามารถตรวจสอบการประเมินผลการเรียนการสอนได้ และอาจารย์ผู้สอนควรกำหนดการเช็คชื่อเข้าห้องเรียนอย่างชัดเจน

3. ด้านหลักสูตรเนื้อหาวิชา

ภาควิชาปรัชญาและศาสนาและอาจารย์ผู้สอนควรส่งเสริมและกระตุ้นให้นิสิตเห็นความสำคัญของหลักสูตรเนื้อหาวิชาปรัชญาและศาสนามากยิ่งขึ้น และภาควิชาปรัชญาและศาสนาควรเปิดรายวิชาเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้มีทางเลือกรายวิชาเรียนที่สนใจ (แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เป็นไปได้ของภาควิชาด้วย)

4. ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน (ข้อเสนอแนะ 1.11%)

ภาควิชาปรัชญาและศาสนาควรจัดสรรโสตทัศนูปกรณ์ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ อาจารย์ผู้สอนควรจัดทำพาวเวอร์พอยด์เป็นสื่อการเรียนการสอน ให้มีเนื้อหากระชับ เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับหนังสือ และควรแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้แก่ นิสิต รวมทั้งภาควิชาควรจัดสรรห้องเรียนให้มีความเหมาะสมกับจำนวนนิสิตและควรปรับอุณหภูมิภายในห้องเรียนให้มีความเหมาะสม

5. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ภาควิชาปรัชญาและศาสนาและอาจารย์ผู้สอนควรจัดกิจกรรมระหว่างนิสิตกับนิสิตและนิสิตกับอาจารย์ในห้องเรียน เช่น การได้วาทิ การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น รวมทั้งควรจัดกิจกรรมการศึกษาและดูงานนอกสถานที่ให้แก่ นิสิต เพื่อให้ นิสิต ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรเนื้อหาวิชานั้นๆ อย่างแท้จริง

นิสิตส่วนมากเข้าใจในการบริหารจัดการความจำเป็นด้านต่างๆของภาควิชาจึงมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาในระดับมาก ทั้งถ้วนปฐมนิเทศนิสิตใหม่ แต่ข้อเสนอแนะจากข้อมูล 1.11-2 % อาจไม่มากนัก ภาควิชา ก็ไม่ควรละเลย แม้บางเรื่องเป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัย ก็ควรนำไปเป็นข้อมูลปรับปรุงและวางแผนพัฒนาในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น ความคาดหวังต่อการเรียนการสอน ความเครียดต่อการเรียนการสอน เป็นต้น เพื่อจะได้ นำปัจจัยเหล่านั้นไปปรับปรุงให้สอดคล้องกับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

2. ควรขยายขอบเขตเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้กว้างขึ้น นอกเหนือจากการใช้แบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกประกอบกับข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อให้ทราบความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ได้ชัดเจนขึ้นและทำให้สามารถทราบถึงปัญหาที่ควรปรับปรุงได้ตรงจุดมากขึ้น

3. ควรศึกษาสาเหตุที่ทำให้ นิสิตสายวิทยาศาสตร์และนิสิตสายสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนาแตกต่างกัน เพื่อจะได้ นำข้อมูลไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

8. เอกสารอ้างอิง

- (1) กรมวิชาการ. (2545). คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2) ภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน. (2557). ข้อมูลพื้นฐานของ ภาควิชาปรัชญาและศาสนา. สืบค้นจาก http://philos-reli.human.ku.ac.th/inform/philos_model.htm

- (3) Yamane, T. 1967. Statistic and Introductory Analysis. New York: Harper and row.
- (4) พระจักรพงษ์ ชีรธมโม. (2556). การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีต่อพระสงฆ์ ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- (5) สารทิ จุลแก้ว. (2552). รายงานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- (6) สมศักดิ์ ด้านเดชา และคณะ. (2549). รายงานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาภาคปกติ ระดับปริญญาตรีต่อการให้บริการจัดการเรียนรู้ของคณาจารย์ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- (7) ทองดี ปัญญาวิโร. (2556). ความพึงพอใจการสอนของครูพระช่วยสอนวิชาพระพุทธศาสนาตาม ทรรศนะของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดเทพลีลา เขตบางกะปิสังกัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

รายละเอียดประกอบการจัดส่งบทความวิจัยสถาบัน

สถานที่ส่งบทความ

กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานอธิการบดี อาคาร 2 ชั้น 2 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
123 ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002

หมายเลขโทรศัพท์/โทรสาร (043)-203177-8

หรือลงทะเบียนออนไลน์พร้อมอัปโหลดบทความได้ที่ www.irj.kku.ac.th

สอบถามเพิ่มเติมที่ : กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น โทร. 043-203177-8

สามารถดาวน์โหลดแบบนำส่งบทความได้ที่ <http://irj.kku.ac.th> (หมวดวารสารวิจัยสถาบัน มข.)

หากบทความของท่านผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) และได้รับการตีพิมพ์ลงวารสารแล้ว ผู้ส่งบทความจะได้รับเล่มวารสารที่บทความนั้นลงตีพิมพ์ จำนวน 2 เล่ม และต้นสังกัดนักวิจัยจำนวน 1 เล่ม

ประเภทของบทความที่รับพิจารณาลงตีพิมพ์

1. บทความวิจัย ประกอบด้วย บทคัดย่อ บทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผล กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) และเอกสารอ้างอิง
2. บทความวิชาการ ประกอบด้วย บทคัดย่อ บทนำ เนื้อหา บทสรุป และเอกสารอ้างอิง

การเตรียมบทความตีพิมพ์วารสารวิจัยสถาบัน มข

1. การจัดพิมพ์ในหน้ากระดาษขนาดเอ 4 หน้าเดียว 1 คอลัมน์ และใส่หมายเลขบรรทัดโดยให้เริ่มต้นใหม่ในแต่ละหน้า ความยาวของบทความไม่เกิน 15 หน้า
2. ระยะขอบของหน้ากระดาษเว้นระยะ หน้า - หลัง 2 ซม.
3. ตัวอักษรใช้ TH SarabunPSK 15 สำหรับภาษาไทย และ Times New Roman 10 สำหรับภาษาอังกฤษ
4. ชื่อเรื่องภาษาไทย ให้พิมพ์ชิดขอบซ้ายของหน้ากระดาษด้วยอักษรตัวหนาขนาด 17 พอยต์ ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษให้พิมพ์ชิดขอบซ้ายของหน้ากระดาษด้วยอักษรตัวหนาขนาด 12 พอยต์
5. ชื่อผู้นิพนธ์ทุกคน และหน่วยงานที่สังกัด (ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) และอีเมลของผู้นิพนธ์ที่นำส่งบทความ
6. บทคัดย่อภาษาไทย และบทคัดย่อภาษาอังกฤษ บรรทัดแรกจัดย่อหน้า และมีความยาวไม่เกิน 18 บรรทัด
7. คำสำคัญ เป็นคำสำคัญในบทความ ไม่เกิน 5 คำ
8. การเขียนคำศัพท์ ใช้ศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถาน
9. กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) เป็นกิตติกรรมประกาศทุนสนับสนุนการวิจัย
10. ภาพและตาราง พิมพ์ชิดซ้ายหน้ากระดาษ สำหรับตาราง ใช้คำว่าตารางที่ ต่อด้วยหมายเลขตาราง ตามด้วยคำอธิบายตารางจัดวางอยู่ด้านล่างบนเหนือตารางในกรณีที่เป็นการทบทวนวรรณกรรมหรือบทความวิชาการ ให้บอกแหล่งที่มาของตาราง โดยพิมพ์บอกไว้ใต้ตาราง เช่น เดียวกันกับการอธิบายตัวย่อที่ใช้ในตาราง ส่วนภาพ ให้ใช้คำว่าภาพที่ ต่อด้วยหมายเลขภาพ ตามด้วยคำอธิบายภาพ จัดวางอยู่ด้านล่างใต้ภาพ

11. การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาของบทความ ใช้แบบตัวเลข เช่น ญาติ และคณะ (9) ได้เสนอรูปแบบ..... หรือระบบในการจัดเก็บเอกสาร.....(1-3, 7, 15) เป็นต้น
12. การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ เอกสารอ้างอิงท้ายบทความต้องเป็นเอกสารที่มีการอ้างอิงในเนื้อหาของบทความ โดยจัดพิมพ์ชื่อของหน้ากระดาษเรียงลำดับตามลำดับหมายเลขเอกสารอ้างอิงที่ได้อ้างอิงในเนื้อหาของบทความ และใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงเช่นเดียวกันกับ วารสารวิจัย มข.
<http://resjournal.kku.ac.th>

#####

